

รายงานการวิจัย

รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริต และจิตอาสา
แก่เยาวชน ในจังหวัดสมุทรสาคร ให้ไม่ทนต่อการทุจริต

THE POWER OF BOWON MODEL TO CULTIVATE CORE VIRTUES,
SUFFICIENCY, DISCIPLINE, HONESTY AND VOLUNTEER SPIRIT TO
YOUTH IN SUMUT SAKHON PROVINCE
TO NOT TOLERATE CORRUPTION

มานพ นักการเรือน

วิญญู กิณะเสน

ฉัฐศุภางค์ สารมาศ

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.)
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รายงานการวิจัย

รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริต และจิตอาสา
แก่เยาวชน ในจังหวัดสมุทรสาคร ให้ไม่ทนต่อการทุจริต

THE POWER OF BOWON MODEL TO CULTIVATE CORE VIRTUES,
SUFFICIENCY, DISCIPLINE, HONESTY AND VOLUNTEER SPIRIT TO
YOUTH IN SUMUT SAKHON PROVINCE
TO NOT TOLERATE CORRUPTION

มานพ นักการเรือน

วิญญู กิณะเสน

ฉัชศุภางค์ สารมาศ

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.)
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริต และจิตอาสาของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร 2) เพื่อวิเคราะห์แนวทางของพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักแก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต และ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักแก่เยาวชน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 400 คน สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ตัวแทนของราษฎรในชุมชน สถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น จำนวน 5 รูป/คน และตัวแทนเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.93

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความรู้เรื่องคุณธรรมหลักของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักแก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต โดยรวมอยู่ในระดับเกือบทุกครั้ง 3) และ 3) รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักแก่เยาวชน ได้แก่ C-T-I-C-I MODEL ดังนี้ C= curriculum การสร้างหรือนำหลักสูตรการเรียนรู้และตระหนักเกี่ยวกับสุจริตธรรมมาใช้ T= teachings การยึดคำสอนของศาสนาเพื่อป้องกันการทุจริต I= ideology การสร้างอุดมการณ์การทำความสุจริตเพื่อชาติบ้านเมือง C= Cause การหาทางแก้ปัญหาการทุจริตที่ต้นเหตุ และ I= law การบังคับใช้กฎหมายลงโทษผู้กระทำผิด ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า พลังบวรได้ใช้คำสอนทางศาสนา ได้แก่ หลักพอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และทำการสอดส่องดูแลป้องกันการทุจริต จึงทำให้เยาวชนมีจิตสำนึกไม่ทนต่อการทุจริต พร้อมทั้งได้แสดงพฤติกรรมที่ไม่ทนต่อการทุจริตนั้นออกมา

คำสำคัญ : 1. พลังบวร 2. คุณธรรมหลัก 3. เยาวชน 4. การไม่ทนต่อการทุจริต 5. ความสุจริต

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study knowledge about the core virtues of sufficiency, discipline, honesty and volunteerism of the people in Samut Sakhon Province, 2) to analyze the guidelines of the power of Bowon to cultivate the core virtues to youth in Samut Sakhon Province to not tolerate corruption and 3) to present the power of Bowon model to cultivate the core virtues of sufficiency to youth. This research was a mixed methods research. The sample group consisted of 400 people in Samut Sakhon Province and interviewed with key informants, including 5 representatives of people in the community, religious institutions and local government agencies and 5 representatives of youth in Samut Sakhon Province. The tools used were questionnaires and structured in-depth interviews. The reliability value of the instrument was 0.93.

The results of the research were found that 1) the knowledge of the core virtues of the people in Samut Sakhon Province overall was at a high level, 2) the method used by the power of Bowon to cultivate the core virtues to the youth in Samut Sakhon Province to not tolerate towards corruption, overall, was at the level almost every time and 3) the power of Bowon model to cultivate the core virtues in youth, including C-T-I-C-I MODEL was as follows: C= curriculum, creating or adopting a learning curriculum and awareness of honesty and morality, T= teachings, adhering to religious teachings to prevent corruption, I= ideology, creating the ideology of doing honest work for the nation, C= Cause, finding a solution to the problem of corruption at its root cause and I= law, enforcing the law and punishing offenders. The result of testing the research hypothesis was found that the power of Bowon has used religious teachings, including the principles of sufficiency, discipline, honesty and volunteerism, provided knowledge about the law and conducted surveillance to prevent corruption. Therefore, it made the youth have a conscience and not tolerate corruption and has shown behavior that does not tolerate such corruption.

Keywords: 1. the power of Bowon 2. the core virtues 3. Youth 4. Not tolerating corruption 5. Honesty

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต” นี้ เป็นงานวิจัยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) และสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2566

ขอขอบคุณ กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) และสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย ตลอดจนพระวิมลวชิรเมธี, ดร. รักษาการแทนผู้อำนวยการสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยญาณสังวร ที่คอยอำนวยความสะดวกและติดต่อประสานงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ ศ.ดร. ชัยยุทธ ชินณะราศรี ผศ.ดร. ดำรงค์ เบญจศิริ ผู้เชี่ยวชาญที่อ่านและตรวจความสมบูรณ์ของเนื้อหา ซึ่งได้กรุณาช่วยตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ตลอดจนผู้บริหารและคณาจารย์ทุกท่าน ได้แก่ พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร. รองอธิการบดี พระครูสิทธิวิวัฒน์ ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขต พระครูศรีปริยัติวิธาน, ผศ.ดร. ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ พระครูปลัดธนภัทร อภิชาโน, ดร. ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ ที่เป็นกำลังใจในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ พลังบวร คือประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร ที่ได้อนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามและได้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกด้วยความเมตตาอย่างยิ่ง จึงทำให้การวิจัยสำเร็จลงไปได้ ซึ่งผลที่ได้รับจะทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

ผู้วิจัยเห็นว่า บ้าน วัด และหน่วยงานราชการ ในฐานะองค์กรภาคีเครือข่าย ควรร่วมมือบูรณาการสำรวจ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาการทุจริต ด้วยการปลูกฝังคุณธรรมหลักตามคำสอนทางศาสนา ควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมาย พร้อมทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน เพื่อสร้างสังคมสุจริตธรรมที่ผาสุก สงบ และร่มเย็น

ผู้วิจัยขออุทิศคุณความดีและประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัยนี้ แต่บุพการีและผู้มีพระคุณทุกท่าน ทั้งนี้ หากมีข้อบกพร่องใด ๆ ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้เพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

รศ.ดร.มานพ นักการเรือน
หัวหน้าโครงการวิจัยและคณะ

17 มิถุนายน 2568

สารบัญย่อ

สำหรับการศึกษาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยในการอ้างอิงได้ใช้ชื่อย่อของคัมภีร์พระไตรปิฎกไว้ในเชิงอรรถ พร้อมระบุค่าเต็มของชื่อย่อดังต่อไปนี้

คำย่อ	คำเต็ม
พระสุตตันตปิฎก	
ที.ปา.	ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค
อง.ปญจก	องคฺตุตตรนิกาย ปุณฺจกวรรค

สำหรับการอ้างตัวเลขที่อยู่หลังชื่อย่อคัมภีร์ ผู้วิจัยใช้แบบ 3 ตอน คือ เลขเล่ม / เลขข้อ / เลขหน้า ตัวอย่างเช่น ที.ปา. 11/228/227 หมายถึง พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค เล่ม 11 ข้อ 228 หน้า 227

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญคำย่อ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหาวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.4 สมมติฐานการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์	4
1.6 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น	5
1.8 ข้อจำกัดของการวิจัย	6
1.9 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
1.10 หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้	6
2. แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ	7
2.1.1 ความหมายของรูปแบบ	7
2.1.2 ประเภทของรูปแบบ	8
2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางเพื่อการปลูกฝังคุณธรรม	10
2.2.1 ทฤษฎีเซลล์กระจกเงา (Mirror Neuron Theory)	10
2.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแนวทางเพื่อการปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชน	10
2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับเยาวชน	10
2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการต้านการทุจริต	11
2.3.3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมหลัก “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา”	19

สารบัญ (ต่อ)

2.3.4 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปลูกฝังคุณธรรม	23
2.3.5 แนวคิดเกี่ยวกับพลังบวรเพื่อการปลูกฝังคุณธรรม	26
2.4 สภาพพื้นที่ที่ทำวิจัย	29
2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
2.6 สรุปกรอบแนวความคิด	35
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 ประชากร	36
3.2 การสุ่มตัวอย่าง	36
3.3 ตัวแปรที่ศึกษา	37
3.4 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	37
3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
3.6 การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย	38
3.7 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	40
3.8 การวัดค่าตัวแปร	40
3.9 การวิเคราะห์ข้อมูล	41
3.10 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	42
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	45
4.2 ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร	50
4.3 แนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทน ต่อการทุจริต	52
4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับ พลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต	54
4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก	54

สารบัญ (ต่อ)

4.6	ผลการสร้างและนำเสนอรูปแบบพลังบรรเพื่อปลูกฝังคุณธรรม หลักพอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร ให้ไม่ทนต่อการทุจริต	58
4.7	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	59
5.	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
5.1	สรุปผลการวิจัย	60
5.2	อภิปรายผลการวิจัย	65
5.3	องค์ความรู้ใหม่	68
5.4	ข้อเสนอแนะ	69
5.4.1	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	69
5.4.2	ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ	69
5.4.3	ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป	69
	บรรณานุกรม	71
	ภาคผนวก	
	ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	75
	ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	80
	ภาคผนวก ค ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	82
	ภาคผนวก ง ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์	84
	ประวัติผู้วิจัย	86

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศสรีระ	45
ตารางที่ 4.2	จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ	46
ตารางที่ 4.3	จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษา	47
ตารางที่ 4.4	จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	48
ตารางที่ 4.5	จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามสถานะของพลังบวร	49
ตารางที่ 4.6	จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้เรื่องคุณธรรมหลักพอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร	50
ตารางที่ 4.7	จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต	52
ตารางที่ 4.8	จำนวนปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักพอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต	54

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 4.1 จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศสรีระ	45
แผนภูมิที่ 4.2 จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ	46
แผนภูมิที่ 4.3 จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษา	47
แผนภูมิที่ 4.4 จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	48
แผนภูมิที่ 4.5 จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามสถานะของพลังบวร	49

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International หรือ TI) ได้ประกาศคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต หรือ CPI (Corruption Perceptions Index : CPI) ประจำปีค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) จากจำนวน 180 ประเทศทั่วโลก โดยประเทศเดนมาร์ก และประเทศนิวซีแลนด์ ยังคงครองตำแหน่งอันดับที่ 1 ของโลก ด้วยคะแนนสูงสุด 88 คะแนน ในขณะที่ประเทศไทยได้ 36 คะแนน เท่ากับปีค.ศ. 2019 (พ.ศ. 2562) และปีค.ศ. 2018 (พ.ศ. 2561) จัดอยู่ในอันดับที่ 104 ของโลก และอยู่ในอันดับที่ 5 ของกลุ่มประเทศอาเซียน เท่ากับประเทศเวียดนาม ซึ่งประเทศสิงคโปร์ ได้คะแนนสูงสุด คือ 85 คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ 3 ของโลก (วิกิพีเดีย, 2564) จากผลคะแนนการรับรู้การทุจริต ในรอบ 3 ปี คือปี ค.ศ. 2018 (พ.ศ. 2551) -2020 (พ.ศ. 2563) นี้ เป็นเครื่องบ่งชี้สำคัญถึงสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐบาลจำเป็นต้องมีนโยบายในการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างจริงจัง เพื่อนำไปสู่แนวทางปฏิบัติในการสร้างความโปร่งใสในการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชน จะต้องตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการทุจริต และไม่ยอมทนต่อการทุจริต ซึ่งจะต้องปลูกฝังคุณธรรมการสุจริต อันจะนำไปสู่สังคมที่สุจริตส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ และส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตต่อไป

จังหวัดสมุทรสาคร โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตจังหวัดสมุทรสาคร (ศปท.จ.สค.) ได้รวบรวมการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต จากส่วนราชการสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาคจังหวัดสมุทรสาคร และจัดทำเป็นรายงานการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต จังหวัดสมุทรสาคร ประจำปีงบประมาณ 2564 โดยใช้ข้อมูลการรายงานผลการตรวจสอบในภาพรวมของจังหวัดสมุทรสาคร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 พบว่า การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ ได้แก่ การจัดซื้อจัดจ้าง การใช้รถยนต์ส่วนบุคคล/การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ การเบิกค่าเช่าบ้าน/ค่าเช่าซื้อ จำนวน 24 หน่วยงาน การใช้ดุลพินิจในการพิจารณาอนุมัติอนุญาตของทางราชการ ได้แก่ การตรวจสอบเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วน แต่รับเรื่องไว้ จำนวน 6 หน่วยงาน และการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ ได้แก่ การเข้าตรวจ หรือเยี่ยมสถานประกอบการ โดยมีเจตนานำไปสู่การจ่ายเงินพิเศษ จำนวน 2 หน่วยงาน (จังหวัดสมุทรสาคร, 2564) จากข้อมูลการรายงานผลการตรวจสอบในภาพรวมของจังหวัดสมุทรสาครดังกล่าว ทำให้ภาครัฐสูญเสียเงิน

งบประมาณ อันเกิดจากการความไม่โปร่งใสในการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนยังขาดความเข้มแข็งและไม่ให้ความสำคัญต่อการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ ทำให้ปัญหาดังกล่าวเพิ่มความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

มีงานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต ได้แก่ เรื่องการสร้างจิตสำนึกของความเป็นไทย ค่านิยมเพื่อการต่อต้านป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ของบงกช สุทัศน์ ณ อยุธยา (2557) พบว่า การแก้ไขปัญหาจึงควรถูกปรับเปลี่ยนมาเป็นการสร้างค่านิยมแบบใหม่ให้กับประชาชน โดยการสร้างจิตสำนึกของความเป็นไทย ค่านิยมเพื่อการต่อต้านป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน และร่วมตรวจสอบบทบาท หน้าที่ของข้าราชการประจำและข้าราชการการเมืองให้เข้มข้นยิ่งขึ้น รวมถึงต้องสามารถจูงใจให้คนดีมีคุณธรรม จริยธรรมและความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับของสังคมเข้าสู่ระบบราชการและระบบการเมืองอันเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เรื่อง พระสงฆ์กับการพัฒนาจิตสำนึกต่อต้านการประพฤติทุจริตในสังคมไทย ของพระมหาไพริชน์ ธรรมทีโป และคณะ (2564) พบว่า พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการสร้างจิตสำนึกต่อต้านการประพฤติทุจริตในสังคมไทย ทำให้เกิดการบูรณาการโดยการนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น ความละเอียด แก่ใจ (หิริ) ความเกรงกลัวต่อบาป (โอตตปปะ) และสัมมปปธาน 4 ไปใช้ในวิถีชีวิตของมนุษย์ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่จะกำกับจิตใจของบุคคลให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม และเรื่องการป้องกันการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกลไกพุทธบูรณาการ ของศุภยาวิ นาคเงินทอง และคณะ (2561) พบว่า รูปแบบการป้องกันการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกลไกพุทธบูรณาการ ประกอบด้วยการดำเนินการใน 2 ระดับ คือ 1. ระดับบุคคล ใช้หลักโลกบาลธรรม (หิริและโอตตปปะ) เป็นกลไกในการบูรณาการ เพื่อปลูกและปลุกจิตสำนึกของบุคคลในองค์กรให้เกิดความละเอียดต่อความชั่ว และเกรงกลัวต่อผลของการประพฤติชั่วพร้อมทั้งปลูกฝังค่านิยมคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นการพัฒนาที่จุดเริ่มต้นของคน 2. ระดับองค์กร ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ใช้ในการปกครอง เพื่อให้องค์กรเกิดความเข้มแข็ง มีความสามัคคีของหมู่คณะ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ปฏิบัติตามกฎระเบียบ เน้นความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ยึดหลักขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนาเป็นกลไกบูรณาการร่วมกับหลักธรรมาภิบาล ขับเคลื่อนการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้โปร่งใสปราศจากการทุจริตอย่างยิ่งยั้ง ซึ่งงานวิจัยดังกล่าว ไม่พบว่า มีการส่งเสริมพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมเพื่อต้านการทุจริตแก่กลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ของประเทศเพื่อการไม่ทนต่อการทุจริตแต่อย่างใด ถ้าได้มีการใช้พลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักคือ พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา เพื่อต้านการทุจริตแก่กลุ่มเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร ทำให้ทุกหน่วยงาน ได้แก่ บ้าน วัด และโรงเรียน ได้ดำเนินการเพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ให้ไม่ทนต่อทุจริต ทำให้สังคมมีความโปร่งใส มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

ผู้วิจัยดำเนินการลงพื้นที่ในเบื้องต้น พบว่า แนวทางการฝึกพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก คือพอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา จะทำให้แก้ไขปัญหาคาการทุจริตประพตติมิชอบได้ งานวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยมีการบูรณาการระหว่างศาสตร์ คือ พระพุทธศาสนา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมศาสตร์ เป็นต้น มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน คือมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เทชบาลนครอ้อมน้อย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม เป็นต้น คณะผู้วิจัยมีประสบการณ์ในการทำงานในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ดังนั้น โครงการวิจัยนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการคือ องค์ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมหลักคือ พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสาในฐานะเป็นเครื่องมือการต่อต้านการทุจริต แนวทางของพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต และรูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักคือ พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต ประโยชน์เชิงชุมชนและสังคม คือข้อมูลการได้ปลูกฝังเยาวชนให้ไม่ทนต่อการทุจริต ทำให้ชุมชนและสังคมทำงานด้วยความโปร่งใสต่อไป ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ คือการต่อต้านการทุจริตของชุมชนและจังหวัด ทำให้ภาครัฐมีรายได้เพิ่มขึ้นต่อไป และประโยชน์เชิงนโยบาย คือทำให้ได้ข้อมูลและแนวทางในการกำหนดนโยบายการต่อต้านการทุจริตของชุมชนและจังหวัดต่อไป ที่ทำให้ทุกภาคส่วนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาคาการทุจริต ใช้แนวทางของพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก คือพอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนให้ไม่ยอมทนต่อการทุจริต อันจะนำไปสู่สังคมที่สุจริตส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ และส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตต่อไป

ดังนั้น จากปัญหาและสภาพการณ์ดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาค้นคว้าเรื่อง “รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต” ว่าการปลูกฝังคุณธรรมหลักของพลังบวรจะทำให้เยาวชนไม่ทนต่อการทุจริต ได้อย่างไร” และเพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการทุจริต ซึ่งเป็นปัญหาของสังคมไทยต่อไป

1.2 ปัญหาวิจัย

1.2.1 ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร มีความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริต และจิตอาสา อยู่ในระดับใด

1.2.2 พลังบวรได้ใช้แนวทางอะไรบ้าง เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

1.2.3 รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริตเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ของประชาชน ในจังหวัดสมุทรสาคร

1.3.2 เพื่อวิเคราะห์แนวทางของพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

1.3.3 เพื่อนำเสนอรูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

1.4 สมมติฐานการวิจัย

รูปแบบพลังบวรคือ บ้านวัดและราชการ เพื่อใช้ในการปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ทำให้เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริตได้

1.5 นิยามศัพท์

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งนิยามศัพท์ ออกเป็น 2 ระดับ คือ

1.5.1 นิยามศัพท์ทั่วไป

1) **คุณธรรมหลัก** หมายถึง สภาพคุณงามความดีที่เป็นหลัก ได้แก่ “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา”

2) **พลังบวร** หมายถึง พลังที่เป็นจุดเด่นของสถาบันทางสังคม ที่มีอยู่ในสังคมไทยมาแต่อดีต อันได้แก่ บ้าน วัด และราชการ โดยเฉพาะวัด ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจและกิจกรรมทางสังคมที่สำคัญ

3) **รูปแบบ** หมายถึง ลักษณะที่กำหนดขึ้นเป็นหลัก หรือแนวทางมาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับและใช้กันทั่วไป โดยผ่านกระบวนการ วิธีการและเทคนิคที่เป็นระบบและต่อเนื่อง อันมีผลทำให้การกระทำหรือการดำเนินงานมีคุณภาพเป็นที่น่าพึงพอใจมากขึ้น

1.5.2 นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

1) **คุณธรรมหลัก** หมายถึง สภาพคุณงามความดีที่เป็นหลัก ประกอบด้วย “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” ซึ่งนำมาใช้ปลูกฝังแก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริตได้

2) **พลังบวร** หมายถึง พลังที่เป็นจุดเด่นของสถาบันทางสังคม ได้แก่ บ้าน วัด และราชการ โดยเฉพาะวัด ซึ่งได้เสนอแนวทางเพื่อใช้ปลูกฝังแก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริตได้

3) **รูปแบบ** หมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับคุณธรรมหลักและแนวทางของพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก เพื่อให้เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริตได้

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

1.6.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาหรือตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1) **ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)** คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร ในด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และสถานะของพลังบวร

2) **ตัวแปรตาม (Dependent Variables)** คือ ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสาของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร แนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต และรูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ทำให้เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริตได้

1.6.2 **ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา** ได้แก่ ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร รวมทั้งหมดจำนวน 584,703 คน และได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับฉลากในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ได้แก่ ตัวแทนของราษฎรในชุมชน ตัวแทนของสถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักคือ พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต จำนวน 5 รูป/คน และตัวแทนเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับการใช้พลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก จำนวน 5 รูป/คน

1.6.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ศึกษา ได้แก่ จังหวัดสมุทรสาคร

1.6.4 **ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษา** คือ ใช้ระยะเวลาในการประชุมคณะผู้วิจัยทบทวนองค์ความรู้เดิม เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม และสัมภาษณ์ สรุปลงและประเมินผล เขียนรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ และจัดทำบทความวิจัยภายในปีงบประมาณ 2566

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.7.1 ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ ตัวแทนของราษฎรในชุมชน ตัวแทนของสถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น ซึ่งใช้แนวทางต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

1.7.2 ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ มีประสบการณ์ในการใช้แนวทางต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

1.7.3 ประชาชนในการวิจัยนี้ ยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และให้สัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยความเต็มใจ

1.8 ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีประสบการณ์ในการใช้แนวทางต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต ไม่ครอบคลุมประชาชนทั้งหมด จึงอาจจะทำให้ผลของการวิจัยมีข้อบกพร่องได้ แต่ก็ยังเป็นผลงานวิจัยซึ่งสามารถที่นำไปใช้ประโยชน์ได้

1.9 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.9.1 ได้ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร

1.9.2 ได้ผลการวิเคราะห์แนวทางของพลังบรรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

1.9.3 ได้รูปแบบพลังบรรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

1.9.4 นำผลของการวิจัยนี้ไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการต่อต้านการทุจริตแก่เยาวชนในจังหวัดอื่น ๆ ให้ไม่ทนต่อการทุจริต

1.10 หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้

1.10.1 สถาบันการปกครอง

1.10.2 สถาบันพระพุทธศาสนา

1.10.3 สถาบันการศึกษา

1.10.4 หน่วยงานราชการต่าง ๆ ในท้องถิ่น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง “รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต” นี้ ได้ศึกษาเนื้อหาสาระที่สำคัญทั้งแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และงานวิจัยเชิงสำรวจ หรืองานวิจัยภาคสนาม (Survey Research or Field Research) มีรายละเอียด ดังนี้

- 2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ
- 2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางเพื่อการปลูกฝังคุณธรรม
- 2.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแนวทางเพื่อการปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชน
- 2.4 สภาพพื้นที่ทำวิจัย
- 2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 สรุปกรอบแนวความคิด

2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ

2.1.1 ความหมายของรูปแบบ

คำว่า “รูปแบบ” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Model” มีคำที่ใช้อย่างหลากหลายในภาษาไทย เช่น แบบจำลอง ตัวแบบ หุ่นจำลอง รูปหุ่น แบบตุ๊กตา โมเดล เป็นต้น

นักวิชาการได้ให้ความหมายของรูปแบบ พอสรุปได้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1011) ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง รูปที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือเป็นแนว เช่น รูปแบบร้อยกรอง เป็นต้น สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเป็นเช่นนั้น ๆ เช่น รูปแบบผู้หญิง รูปแบบเปิด รูปแบบวัด เป็นต้น

ทิสนา แคมมณี (2545: 218) กล่าวว่า รูปแบบ (Model) เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไดอะแกรม หรือ แผนภาพ เป็นต้น เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบจึงเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบเสาะหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย

รัตนะ บัณฑิต (2552: 124) ให้ความหมายของรูปแบบจำแนกออกเป็น 3 ความหมาย ดังนี้

1) แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง รูปแบบใน ความหมายนี้มักจะเรียกทับศัพท์ในภาษาไทยว่า “โมเดล” ได้แก่ โมเดลบ้าน โมเดลรถยนต์ โมเดลเสื้อ เป็นต้น

2) แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อ ที่เรียกว่า “Mathematical Model”

3) แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รูปแบบในความหมายนี้บาง ที่เรียกกันว่า ภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการสอน รูปแบบ การบริหาร รูปแบบการประเมิน เป็นต้น

ไรรย์ (Raj, 1996: 45) ได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบ (Model) ในหนังสือ Encyclopedia of Psychology and Education ไว้ 2 ความหมาย ดังนี้ 1) รูปแบบ คือ รุ่ยย่อของ ความจริงของปรากฏการณ์ ซึ่งแสดงด้วยข้อความ จำนวน หรือภาพ โดยการลดทอนเวลา ให้ความ เข้าใจความจริงของปรากฏการณ์ได้ดียิ่งขึ้น 2) รูปแบบ คือ ตัวแทนของการใช้แนวความคิดของ โปรแกรมที่กำหนดเฉพาะโดยสรุปแล้ว รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองอย่างง่ายหรือย่อส่วน (Simplified Form) ของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบดังกล่าวได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมาเพื่อ แสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น หรือในบางกรณีอาจจะใช้ประโยชน์ในการทำนาย ปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง รูปที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือเป็นแนว ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะ ใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไดอะแกรม หรือ แผนภาพ เป็นต้น เป็นภาพย่อส่วน ของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2.1.2 ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบสามารถจำแนกออกได้หลายประเภท ได้มีผู้จำแนกประเภทของรูปแบบ ดังนี้

สมิธ และคณะ (Smith and others, 1980: 461) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น

1.1) รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่น ไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า เป็นต้น

1.2) รูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การ ทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลอง เครื่องบินจำลองที่บินได้ หรือเครื่องบิน หัดบิน เป็นต้น รูปแบบชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก

2) รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) จำแนกออกเป็น

2.1) รูปแบบข้อความ (Verbal model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) เป็นการใช้อรรถปริวรรตในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนาลักษณะงาน คำอธิบายรายวิชา เป็นต้น

2.2) รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการ และโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

คีฟส์ (Keeves 1988 : 561-565) ได้จำแนกรูปแบบออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1) รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอม เป็นต้น สร้างขึ้นโดยใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้างของรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพ สอดคล้องกับข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่ในลักษณะนั้นด้วย

2) รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษา เป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น และใช้ข้อความในการอธิบาย เพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้คือขาดความชัดเจนแน่นอน ทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตามได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการศึกษามาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน เป็นต้น

3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรโดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบัน มีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รูปแบบลักษณะนี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

4) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ ทำให้สามารถศึกษา รูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือ ต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร จากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริง เพื่อทดสอบรูปแบบ

สรุปได้ว่า รูปแบบสามารถจำแนกออกได้หลายประเภท ได้แก่ รูปแบบเชิงกายภาพ รูปแบบเชิงข้อความ รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุ ในงานนี้ เป็นรูปแบบรูปแบบเชิงข้อความ ที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางเพื่อการปลูกฝังคุณธรรม

2.2.1 ทฤษฎีเซลล์กระจกเงา (Mirror Neuron Theory)

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล (2552 : 27-28) ได้นำทฤษฎีเซลล์กระจกเงา (Mirror Neuron Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีพัฒนาการมนุษย์ มาใช้ในการปลูกฝังคุณธรรมของคนในครอบครัวได้ ในปี ค.ศ. 1996 นักวิทยาศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยพาร์มา ประเทศอิตาลี ประกอบด้วย ดร. เกียโคโม ริซโซลัททิจิ (Dr. Giacomo Rizzolatti) ดร. วิททอริโอ กัลป์ลิซิจิ (Dr. Vittorio Gallese) และ ดร. ลีโอนาโด โฟกัสซิจิ (Dr. Leonardo Fogassi) เป็นผู้เปิดประตูไปสู่การไขความลับนี้ พบว่า ภายในสมองของคนเรา มีเซลล์ชนิดหนึ่ง ซึ่งต่อมาตั้งชื่อว่า เซลล์กระจกเงา (Mirror Neuron) โดยอธิบายว่า เซลล์กระจกเงาเป็นเซลล์ชนิดหนึ่งในสมองของมนุษย์ซึ่งทำหน้าที่เลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้อื่นมาเป็นพฤติกรรมของตนเอง จากแนวคิดของทฤษฎีกระจกเงานี้ นักวิชาการในวงการศึกษาก็ได้นำมาใช้ในการพัฒนาเด็กไทย โดยเฉพาะพฤติกรรมการเลียนแบบของเด็กที่เกิดขึ้นจากการทำงานของเซลล์กระจกเงาในตัวเด็กเอง ถ้าพ่อแม่มีทักษะในการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก ๆ โดยไม่ใช่เพียงแค่การใช้ “คำพูด” ในการสั่งสอนลูกเท่านั้น เซลล์กระจกเงาจะทำงานได้ดีเมื่อลูกเห็นพฤติกรรมของพ่อแม่ และสามารถสะท้อนสิ่งที่ดีแล้วซึมซับเข้าไปเป็นลักษณะนิสัยของตัวเอง (ศูนย์คุณธรรม, 2557)

สรุปได้ว่า ทฤษฎีเซลล์กระจกเงา (Mirror Neuron Theory) เป็นทฤษฎีพัฒนาการมนุษย์ มาใช้ในการปลูกฝังคุณธรรมได้ ดร. เกียโคโม ริซโซลัททิจิ (Dr. Giacomo Rizzolatti) ดร. วิททอริโอ กัลป์ลิซิจิ (Dr. Vittorio Gallese) และ ดร. ลีโอนาโด โฟกัสซิจิ (Dr. Leonardo Fogassi) พบว่า ภายในสมองของคนเรา มีเซลล์ชนิดหนึ่ง ซึ่งต่อมาตั้งชื่อว่า เซลล์กระจกเงา (Mirror Neuron) โดยอธิบายได้ว่า เซลล์กระจกเงาเป็นเซลล์ชนิดหนึ่งในสมองของมนุษย์ ซึ่งทำหน้าที่เลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้อื่นมาเป็นพฤติกรรมของตนเองได้

2.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแนวทางเพื่อการปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชน

2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับเยาวชน

ราชบัณฑิตยสถาน (2556 : 961) ได้ระบุว่า เยาวชน หมายถึง บุคคลอายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์

ดวงใจ กษานติกุล (2536 : 43) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่นว่า ช่วงชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายตามด้วยการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจ และสังคม ซึ่งขบวนการนี้จะสิ้นสุดเมื่อวัยรุ่นเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถรับผิดชอบดูแลตนเองได้

อมรรัตน์ เทพกำปนาท (2562) ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง เยาวชนไทย ท่ามกลางกระแสโลกจะเป็นพลังแห่งอนาคตหรือความสิ้นหวังในสังคม ว่า องค์การสหประชาชาติได้ให้ความหมายตาม

หลักสากลว่า “เยาวชน” หมายถึง คนในวัยหนุ่มสาว คือผู้มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์ ถึง 25 ปีบริบูรณ์ ซึ่งวัยนี้ถือได้ว่าเป็นช่วงรอยต่อระหว่างความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ หรือจะเรียกว่าช่วง “วัยรุ่น” ก็คงได้ เป็นวัยที่สังคมคาดหวังให้เป็นพลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนประเทศชาติไปสู่อนาคตข้างหน้า ดังนั้น พฤติกรรมของเยาวชนจึงมักถูกกำหนดแนวทาง หรือล้อมกรอบให้เป็นไปในทิศทางที่ผู้ใหญ่ประสงค์ แต่ในขณะเดียวกันด้วยวัยและวุฒิภาวะที่เป็นธรรมชาติของวัยรุ่นทุกยุคทุกสมัย ก็มักจะเกิดการต่อต้าน ชัดขึ้น หรือทำในสิ่งตรงกันข้าม ซึ่งในอดีตที่ผ่านมา การรับรู้ข้อมูลข่าวสารอันจะก่อให้เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบ หรือการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสังคมเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป ทำให้ปัญหาต่าง ๆ จึงไม่ค่อยรุนแรงมากนัก ผิดกับปัจจุบันที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้ครอบงำ และทำให้สังคมทั่วโลกปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วจนยากที่จะต้านทาน หรือห้ามเยาวชนมิให้ไหลไปตามกระแสของยุคโลกาภิวัตน์ที่มีทั้งผลดีและผลเสียได้ ดังนั้น ปัจจุบันเราจึงเกิดปัญหาเด็กและเยาวชนอันเป็นผลมาจากสังคมบริโภคนิยมอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน จะเห็นได้ว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนโดยภาพรวมนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประสานร่วมมือกันทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นครอบครัว อันได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง โรงเรียน ครูบาอาจารย์ และสังคมที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้จะต้องอบรมสั่งสอนและทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแล้ว สังคมยังต้องช่วยกันสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีที่เหมาะสมให้แก่เด็ก และเยาวชนที่จะเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพด้วย และต้องทำอย่างจริงจัง จริงจัง และต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า เยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ ส่วนความหมายสากล เยาวชน หมายถึง คนในวัยหนุ่มสาว คือผู้มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์ ถึง 25 ปีบริบูรณ์ ซึ่งวัยนี้ถือได้ว่าเป็นช่วงรอยต่อระหว่างความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ หรือจะเรียกว่าช่วง “วัยรุ่น” ก็คงได้ เป็นวัยที่สังคมคาดหวังให้เป็นพลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนประเทศชาติไปสู่อนาคตข้างหน้า

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการด้านการทุจริต

1) สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทย

การทุจริตที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศ หากประเทศใดมีการทุจริตน้อยจะส่งผลให้ประเทศนั้นมีความเป็นอยู่ที่ดี นักลงทุนมีความต้องการที่จะมาลงทุนในประเทศ ซึ่งหมายถึงเศรษฐกิจของประเทศจะสามารถพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง แต่หากมีการทุจริตเป็นจำนวนมาก นักธุรกิจย่อมไม่กล้าที่จะลงทุนในประเทศนั้น ๆ เนื่องจากต้องเสียค่าใช้จ่ายในการทำธุรกิจที่มากกว่าปกติ แต่หากสามารถดำเนินธุรกิจดังกล่าวได้ผลที่เกิดขึ้นย่อมตกแก่ผู้บริโภครที่จะต้องซื้อสินค้าและบริการที่มีราคาสูง หรืออีกกรณีหนึ่งคือการใช้สินค้าและบริการที่ไม่มีคุณภาพ ดังนั้น จึงได้มีการวัดและจัดอันดับประเทศต่าง ๆ เพื่อบ่งบอกถึงสถานการณ์การทุจริต ซึ่งการทุจริตที่ผ่านมา นอกจากจะพบเห็นข่าวการทุจริตด้วยตนเอง และผ่านสื่อต่าง ๆ แล้ว ยังมีตัวชี้วัดที่สำคัญอีกตัวหนึ่งที่ได้รับการยอมรับ

คือ ตัวชี้วัดขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) ซึ่งจัดอันดับประเทศ “จากระดับความทุจริตในภาครัฐ ด้วยวิธีการประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญและเขียนแบบสอบถามความคิดเห็น” โดยทั่วไปแล้ว CPI มักวัดระดับความทุจริตเป็น “การใช้อำนาจสาธารณะในทางที่ผิดเพื่อรายได้ส่วนตัว” ใน CPI พ.ศ. 2562 (ค.ศ. 2019) ที่เผยแพร่ในเดือนมกราคม ค.ศ. 2020 ในการจัดอันดับ 180 ประเทศ ในระดับจาก 100 (บริสุทธิ์มาก) ถึง 0 (ทุจริตอย่างมาก) ประเทศนิวซีแลนด์ เดนมาร์ก, และฟินแลนด์เป็นประเทศที่มีการทุจริตน้อยที่สุดในโลก ในขณะที่ประเทศที่ทุจริตมากที่สุดคือโซมาเลีย ซึ่งได้คะแนนไป 8–10 จาก 100 ประเทศไทยได้ 36 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน อยู่อันดับที่ 101 จากการจัดอันดับทั้งหมด 180 ประเทศทั่วโลก

ปีพ.ศ. 2563 เป็นปีเลวร้ายด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคและผลกระทบที่เกิดขึ้นในทุกแง่มุมของสังคม ในขณะที่เดียวกัน องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) มองว่า เป็นปีที่เลวร้ายในแง่ของวิกฤติการทุจริตคอร์รัปชันด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะที่สัมพันธ์กับวิกฤติประชาธิปไตย และการทุจริตนี้ก็อาจจะเป็นตัวการหนึ่งที่ทำให้มีผู้สูญเสียชีวิตจากวิกฤติทางสาธารณสุขมากขึ้นเพราะไม่สามารถทำให้โลกตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างเท่าเทียม และเป็นธรรมสำหรับทุกคน หรือมีการทุจริตคอร์รัปชันในภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสาธารณสุขด้วย นอกจากนี้ ยังเป็นปีที่น่าหวาดหวั่นประเทศมีความก้าวหน้าในการจัดการกับประเด็นการทุจริตเพียงเล็กน้อย ซึ่งมีมากกว่า 2 ใน 3 ที่มีคะแนนต่ำกว่า 50 คะแนน จาก 100 คะแนน

เมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2564 องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติได้เผยแพร่คะแนนความโปร่งใส ปีพ.ศ. 2563 ตามดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index-CPI) ซึ่งเป็นการวัดคะแนนจากหลากหลายแหล่งที่มา โดยไทยได้คะแนน 36 จาก 100 คะแนนเต็ม และอยู่ในอันดับที่ 104 จาก 180 ต่อเนื่องจากปีพ.ศ. 2562 โดยอยู่ในลำดับที่ 5 ของอาเซียน ขณะที่สิงคโปร์ได้ 85 คะแนนและอยู่ที่อันดับที่ 3 ของโลก และอันดับ 1 ของโลกเป็นของเดนมาร์กและนิวซีแลนด์ที่ 88 คะแนน

วันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2565 องค์กรความโปร่งใสสากลหรือ Transparency International (TI) ได้เผยแพร่รายงานผลการจัดอันดับความโปร่งใส Corruption Perception Index (CPI) หรือ ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ปีพ.ศ. 2564 ซึ่งได้ทำเป็นประจำทุกปีต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 รายงาน CPI ประจำปีนี้ พบว่า ระดับการทุจริตทั่วโลกย่ออยู่กับที่ ในปีนี้ ค่าเฉลี่ยทั่วโลกยังคงไม่เปลี่ยนแปลงติดต่อกันเป็นปีที่ 10 โดยมีเพียง 43 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน แม้มีการให้คำมั่นหลายข้อ แต่ 131 ประเทศไม่มีความคืบหน้าในการต่อต้านการทุจริตอย่างมีนัยสำคัญในทศวรรษที่ผ่านมา 2 ใน 3 ของประเทศที่ทำการประเมินได้คะแนนต่ำกว่า 50 ซึ่งบ่งชี้ว่ามีปัญหาการทุจริตอย่างร้ายแรง ขณะที่ 27 ประเทศมีคะแนนต่ำสุดอย่างไม่เคยมีมาก่อน สำหรับ

ประเทศไทยในปีนี้ได้คะแนนลดลง โดยมีคะแนน 35 คะแนนจาก 36 คะแนน แต่อันดับร่วงลงไปอยู่ที่ 110 จากอันดับ 104 ในปีที่แล้ว (ไทยพับลิก้า, 2565)

สรุปได้ว่า ปัญหาคอร์รัปชันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะ เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่ด้อยพัฒนา และการคอร์รัปชันได้กลายมาเป็นปัญหาที่มีความสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของหลายประเทศ โดยปัญหานี้ยังไม่มีทีท่าว่าจะหมดไป อีกทั้งยังทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติตั้งแต่ ค.ศ. 1995 ได้จัดอันดับประเทศ “จากระดับความทุจริตในภาครัฐ ด้วยวิธีการประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญและเขียนแบบสอบถามความคิดเห็น” โดยทั่วไปแล้ว CPI มักวัดระดับความทุจริตเป็น “การใช้อำนาจสาธารณะในทางที่ผิดเพื่อรายได้ส่วนตัว” ปีพ.ศ. 2562 ประเทศไทยได้คะแนน 36 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน อยู่อันดับที่ 101 จากการจัดอันดับทั้งหมด 180 ประเทศทั่วโลก ปีพ.ศ. 2563 ไทยได้คะแนน 36 จาก 100 คะแนนเต็ม และอยู่ในอันดับที่ 104 จาก 180 ปีพ.ศ. 2564 ได้คะแนนลดลง โดยมีคะแนน 35 แต่อันดับร่วงลงไปอยู่ที่ 110 จากอันดับ 104 ในปีที่แล้ว ยิ่งมีการทุจริตคอร์รัปชันมากเท่าใด ยิ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและเศรษฐกิจ เพราะได้พรากทรัพยากรสาธารณะไปจากความสามารถในการให้บริการพื้นฐานที่จำเป็นแก่ประชาชน เพิ่มความเหลื่อมล้ำ ทำลายหลักนิติรัฐ และความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล

2) ความหมาย

ในทางธรรม ทุจริต 3 คือความประพฤติชั่ว, ประพฤติไม่ดี ประกอบด้วย (ที.ปา. 11/228/227)

2.1) กายทุจริต คือความประพฤติชั่วด้วยกาย มี 3 คือ ปาณาติบาต อทินนาทาน และ กาเมสุมิฉฉาจาร

2.2) วจีทุจริต คือความประพฤติชั่วด้วยวาจา มี 4 คือ มุสาวาท ปิสุณวาจา ผรุสวาจา และ สัมผัสปลลาปะ

2.3) มโนทุจริต คือความประพฤติชั่วด้วยใจ มี 3 คือ อภิชฌา พยาบาท และมิฉฉาปฏิญญิ

ในทางโลก **ราชบัณฑิตยสถาน** (2556 : 575-576) ได้ให้ความหมายคำว่า “ทุจริต” ไว้ว่า ความประพฤติชั่ว โกง คดโกง ฉ้อโกง เช่น ทุจริตต่อหน้าที่” หมายถึง “ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ ใดๆ ในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดๆ ในพฤติการณ์ ที่อาจทำให้ผู้อื่น เชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

ในคำภาษาอังกฤษ คำว่า “ทุจริต” จะตรงกับคำว่า Corruption (คอร์รัปชัน) โดยในประเทศไทยมักมีการกล่าวถึงคำว่า “คอร์รัปชัน” มากกว่าการใช้คำว่า “ทุจริต” โดยการทุจริตนี้สามารถใช้ได้กับทุกที่ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ หน่วยงานของเอกชน หากเกิดกรณีการยึดเอา ถือเอาซึ่ง

ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ไม่คำนึงถึงว่าสิ่งๆ นั้นเป็นของของตนเอง หรือเป็นสิทธิที่ตนเอง ควรจะได้มาหรือไม่แล้วนั้น ก็จะสามารถเรียกว่าเป็นการทุจริต เช่น การทุจริตในการเบิกจ่ายเงิน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในหน่วยงานของรัฐหรือของเอกชน การกระทำเช่นนี้ก็ถือเป็นทุจริต (สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2561 : 69)

ราชบัณฑิตยสถาน (2556 : 248) ได้ให้ความหมายคำว่า “คอร์รัปชัน” ไว้ว่า โกง เบียดบัง ทุจริต ฉ้อราษฎร์บังหลวง รับสินบน (Corruption)

เนื่องจากคอร์รัปชันมิได้เกิดเฉพาะในวงราชการเท่านั้น ดังนั้น ในอีกมุมหนึ่ง คอร์รัปชัน จึงต้องหมายรวมถึงการแสวงหาผลประโยชน์ของภาคธุรกิจเอกชน ในรูปของการให้สินบนหรือสิ่งตอบแทนแก่นักการเมืองหรือข้าราชการเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองอยากได้ในรูปแบบของการประมูล การสัมปทาน เป็นต้น รูปแบบเหล่านี้จะสามารถสร้างกำไรให้แก่ภาคเอกชนเป็นจำนวนมาก หากภาคเอกชนสามารถเข้ามาดำเนินงานได้ รวมถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความต้องการทรัพย์สิน ประโยชน์อื่นนอกเหนือจากสิ่งที่ได้รับ ตามปกติ เมื่อเหตุผลของทั้ง 2 ฝ่ายสามารถบรรจบหากันได้ การทุจริตก็เกิดขึ้นได้

สรุปได้ว่า ในทางธรรม ทุจริต 3 คือ ความประพฤติชั่ว, ประพฤติไม่ดีทางกาย วาจา และใจ ในทางโลก การทุจริตคอร์รัปชันเน้นไปที่ทางกาย และวาจา ไม่เพียงแต่จะกินความถึงการทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปถึงเรื่องกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมในภาคเอกชนอีกด้วย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การทุจริตคอร์รัปชันคือ การทุจริต และการประพฤติมิชอบของข้าราชการ ดังนั้น การทุจริต คือ การคดโกง ไม่ซื่อสัตย์สุจริต การกระทำที่ผิดกฎหมาย เพื่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน การใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิดเพื่อแสวงหาประโยชน์หรือให้ได้รับสิ่งตอบแทน การให้หรือการรับสินบน การกำหนดนโยบายที่เอื้อประโยชน์แก่ตนหรือพวกพ้องรวมถึงการทุจริตเชิงนโยบาย

3) สาเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริต

สาเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันอาจมาจากสาเหตุภายในหรือสาเหตุภายนอก ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2561 : 71-72)

3.1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ พฤติกรรมส่วนตัวของข้าราชการบางคนที่เป็นคนโลภมาก เห็นแก่ได้ไม่รู้จักพอ ความเคยชินของข้าราชการที่คุ้นเคยกับการที่จะได้ “ค่าน้ำร้อนน้ำชา” หรือ “เงินใต้โต๊ะ” จากผู้มาติดต่อราชการ ขาดจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม

3.2) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

(1) ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ของข้าราชการน้อยหรือต่ำมากไม่ได้สัดส่วนกับการครองชีพที่สูงขึ้น การเติบโตของระบบทุนนิยมที่เน้นการบริโภค สร้างนิสัยการอยากได้ อยากมี เมื่อรายได้ไม่เพียงพอก็ต้องหาทางใช้อำนาจไปทุจริต

(2) ด้านสังคม ได้แก่ ค่านิยมของสังคมที่ยกย่องคนมีเงิน คนร่ำรวย และไม่สนใจว่าเงินนั้นได้มาอย่างไร เกิดลัทธิเอาอย่าง อยากได้สิ่งที่คนรวยมี เมื่อเงินเดือนของตนไม่เพียงพอ ก็หาโดยวิธีมิชอบ

(3) ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ การนิยมจ่ายเงินของนักธุรกิจให้กับข้าราชการที่ต้องการความสะดวกรวดเร็ว หรือการบริการที่ดีกว่าด้วยการลดต้นทุนที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ

(4) ด้านการเมือง ได้แก่ การทุจริตของข้าราชการแยกไม่ออกจากนักการเมือง การร่วมมือของคน 2 กลุ่มนี้เกิดขึ้นได้ในประเด็นการใช้จ่ายเงินการหารายได้และการตัดสินใจพิจารณาโครงการของรัฐ

(5) ด้านระบบราชการ ได้แก่

- ความบกพร่องในการบริหารงานเปิดโอกาสให้เกิดการทุจริต
- การใช้ดุลพินิจมากและการผูกขาดอำนาจจะทำให้อัตราการทุจริตในหน่วยงานสูง
- การที่ขั้นตอนของระเบียบราชการมีมากเกินไป ทำให้ผู้ที่ไปติดต่อต้องเสียเวลามาก จึงเกิดการสมยอมกันระหว่างผู้ให้กับผู้รับ

- การตกอยู่ใต้อาณัติและอิทธิพลของผู้ทุจริตมีทางเป็นไปได้ที่ผู้รับนั้นจะทำการทุจริตด้วย

- การรวมอำนาจ ระบบราชการมีลักษณะที่รวมศูนย์ ทำให้ไม่มีระบบตรวจสอบที่เป็นจริงและมีประสิทธิภาพ

- ตำแหน่งหน้าที่ในลักษณะอำนาจต่อการกระทำผิด เช่น อำนาจในการอนุญาตการอนุมัติจัดซื้อจัดจ้าง ผู้ประกอบการเอกชนมักจะยอมเสียเงินติดสินบนเจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว

6) กฎหมายและระเบียบ ได้แก่

- กฎหมายหลายฉบับที่ใช้แล้วยังมี “ช่องโหว่” ที่ทำให้เกิดการทุจริตที่ดำรงอยู่ได้
- การทุจริตไม่ได้เป็นอาชญากรรมให้คู่กรณีทั้ง 2 ฝ่าย หากพยานหลักฐานได้ยากยิ่งกว่านั้น คู่กรณีทั้ง 2 ฝ่ายมักไม่ค่อยมีฝ่ายใดยอมเปิดเผยออกมา และถ้าหากมีฝ่ายใดต้องการที่จะเปิดเผยความจริงในเรื่องนี้ กฎหมายหมิ่นประมาทก็ยับยั้งเอาไว้ อีกทั้งกฎหมายของทุกประเทศเอาผิดกับบุคคลผู้ให้สินบนเท่า ๆ กับผู้รับสินบน จึงไม่ค่อยมีผู้ให้สินบนรายใดกล้าดำเนินคดีกับผู้รับสินบน

- ราษฎรที่รู้เห็นการทุจริตก็เป็นโจทก์ฟ้องร้องมิได้เนื่องจากไม่ใช่ผู้เสียหาย ยิ่งกว่านั้นกระบวนการพิจารณาพิพากษายังยุ่งยากซับซ้อนจนกลายเป็นผลดีแก่ผู้ทุจริต

- ขั้นตอนทางกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติยุ่งยาก ซับซ้อน มีขั้นตอนมาก ทำให้เกิดช่องทางให้ข้าราชการหาประโยชน์ได้

7) การตรวจสอบ ได้แก่

- ภาคประชาชนขาดความเข้มแข็ง ทำให้กระบวนการต่อต้านการทุจริตจากฝ่ายประชาชนไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร

- การขาดการควบคุมตรวจสอบของหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบหรือกำกับดูแลอย่างจริงจัง

8) สาเหตุอื่น ๆ

- อิทธิพลของภรรยาหรือผู้หญิง เนื่องจากเป็นผู้ใกล้ชิดสามีอันเป็นตัวละครสำคัญที่สนับสนุนและส่งเสริมให้สามีของตนทำการทุจริตเพื่อความเป็นอยู่ของครอบครัว

- การพนัน ทำให้ข้าราชการที่เสียพนันมีแนวโน้มจะทุจริตมากขึ้น

สรุปได้ว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน มาจาก 1. ปัจจัยภายในคือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ พฤติกรรมส่วนตัวของข้าราชการบางคนที่เป็นคนโลภมาก เห็นแก่ได้ไม่รู้จักพอ ความเคยชินของข้าราชการที่คุ้นเคยกับการที่จะได้ “ค่าน้ำร้อนน้ำชา” หรือ “เงินใต้โต๊ะ” จากผู้มาติดต่อราชการ ขาดจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม และ 2. ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ของการบริโภคด้านสังคม ได้แก่ ค่านิยมของสังคมที่ยกย่องคนมีเงิน คนร่ำรวย และไม่สนใจว่าเงินนั้นได้มาอย่างไร ด้านวัฒนธรรม ได้แก่ การนิยมจ่ายเงินของนักธุรกิจให้กับข้าราชการที่ต้องการความสะดวกรวดเร็ว หรือการบริการที่ดีกว่าด้วยการลดต้นทุนที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ ด้านการเมือง ได้แก่ การทุจริตของข้าราชการแยกไม่ออกจากนักการเมือง การร่วมมือของคน 2 กลุ่มนี้เกิดขึ้นได้ในประเด็นการใช้จ่ายเงินการหารายได้และการตัดสินใจพิจารณาโครงการของรัฐ ด้านระบบราชการ ได้แก่ การใช้ดุลพินิจมากและการผูกขาดอำนาจจะทำให้อัตราการทุจริตในหน่วยงานสูง การที่ขั้นตอนของระเบียบราชการมีมากเกินไป ทำให้ผู้ที่ไปติดต่อต้องเสียเวลามาก จึงเกิดการสมยอมกันระหว่างผู้ให้กับผู้รับ

4) เนื้อหาโดยสังเขปของการด้านทุจริต

เนื้อหาโดยสังเขปของการด้านทุจริต มี 4 เรื่อง คือ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2561 : 57-92)

4.1) การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

“ประโยชน์ส่วนตน (private interest) คือ การที่บุคคลทั่วไปในสถานะเอกชนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในสถานะเอกชนได้ทำกิจกรรมหรือได้กระทำการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนตน ครอบครัว เครือญาติ พวกพ้อง หรือของกลุ่มในสังคมที่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประกอบอาชีพ การทำธุรกิจ การค้า การลงทุน เพื่อหาประโยชน์ในทางการเงินหรือในทางธุรกิจ เป็นต้น”

“ประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ (public interest) คือ การที่บุคคลใด ๆ ในสถานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือ

เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐ) ได้กระทำการใด ๆ ตามหน้าที่หรือได้ปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการดำเนินการในอีกส่วนหนึ่งที่แยกออกมาจากการดำเนินการตามหน้าที่ในสถานะของเอกชน การกระทำการใด ๆ ตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีวัตถุประสงค์หรือมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมหรือการรักษาประโยชน์ส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ของรัฐ

4.2) ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต

ราชบัณฑิตยสถาน (2556 : 1047) ได้ให้ความหมายคำว่า “ละอาย” ไว้ว่า การรู้สึกอายที่จะทำในสิ่งที่ไม่ถูก ไม่ควร เช่น ละอายที่จะทำผิด ละอายใจ

ความละอาย เป็นความละอายและความเกรงกลัวต่อสิ่งที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม เพราะเห็นถึงโทษหรือผลกระทบที่จะได้รับจากการกระทำนั้น จึงไม่กล้าที่จะกระทำ ทำให้ตนเองไม่หลงทำในสิ่งที่ผิด นั่นคือมีความละอายใจ ละอายต่อการทำผิด

ราชบัณฑิตยสถาน (2556 : 539) ได้ให้ความหมายคำว่า “ทน” ไว้ว่า การอดกลั้นได้ ทานอยู่ได้ เช่น ทนด่า ทนทุกข์ ทนหนาว ไม่แตกหักหรือบอบสลายง่าย

ไม่ทน หมายถึง ไม่อดกลั้น ไม่อดทน ไม่ยอม

ดังนั้น ความไม่ทน หมายถึง การแสดงออกต่อการกระทำที่เกิดขึ้นกับตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือสังคม ในลักษณะที่ไม่ยินยอม ไม่ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น ความไม่ทนสามารถแสดงออกได้หลายลักษณะทั้งในรูปแบบของกริยาท่าทางหรือคำพูด

ความไม่ทนต่อการทุจริตหรือการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ต้องมีการแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น เช่น การแฉกเพื่อซื้อของ การแฉกเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ผู้ถูกแฉกจึงต้องแสดงออกให้ผู้ที่แฉกรับรู้ว่าตนเองไม่พอใจ โดยแสดงกริยาหรือบอกกล่าวให้ทราบ เพื่อให้ผู้ที่แฉกยินยอมที่จะต่อท้ายแถว กรณีนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ถูกแฉกไม่ทนต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้อง และหากผู้ที่แฉกไปต่อแถว ก็จะทำให้เห็นว่า บุคคลนั้นมีความละอายต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เป็นต้น

บุคคลจะมีความไม่ทนต่อการทุจริตมาก – น้อย เพียงใด ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของแต่ละบุคคล และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ แล้วมีพฤติกรรมที่แสดงออกมา ซึ่งการแสดงกริยาหรือการกระทำจะมีหลายระดับ เช่น การว่ากล่าวตักเตือน การประกาศให้สาธารณชนรับรู้ การแจ้งเบาะแสการร้องทุกข์กล่าวโทษ การชุมนุมประท้วงซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่รุนแรงที่สุด เนื่องจากมีการรวมตัวของคนจำและสร้างความเสียหายอย่างมากเช่นกัน

4.3) STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต

คำอธิบายความหมายของ “STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต” ดังนี้

(1) S (sufficient) : ความพอเพียง ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กรและชุมชนน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับประยุกต์เป็นหลักความพอเพียงในการทำงาน การดำรงชีวิต การพัฒนาตนเองและส่วนรวม รวมถึงการป้องกันการทุจริตอย่างยั่งยืน ความพอเพียงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ของมนุษย์แม้ว่าจะแตกต่างกันตามพื้นฐาน แต่การตัดสินใจว่า ความพอเพียงของตนเองต้องตั้งอยู่บนความมีเหตุมีผลรวมทั้งต้องไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม ความพอเพียงดังกล่าวจึงเป็นภูมิคุ้มกันให้บุคคลนั้นไม่กระทำการทุจริต ซึ่งต้องให้ความรู้ความเข้าใจ (knowledge) และปลูกให้ตื่นรู้ (realize)

(2) T (transparent) : ความโปร่งใส ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กรและชุมชนต้องปฏิบัติตามบรรณานุกรมของความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ดังนั้น จึงต้องมีและปฏิบัติตามหลักปฏิบัติ ระเบียบข้อปฏิบัติ กฎหมาย ด้านความโปร่งใส ซึ่งต้องให้ความรู้ความเข้าใจ (knowledge) และปลูกให้ตื่นรู้ (realize)

(3) R (realize) : ความตื่นรู้ ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กรและชุมชน มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักรู้ถึงรากเหง้าของปัญหาและภัยร้ายแรงของการทุจริตประพตติมิชอบภายในชุมชนและประเทศ ความตื่นรู้จะบังเกิดเมื่อได้พบเห็นสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการทุจริต ย่อมจะมีปฏิกริยาเฝ้าระวังและไม่ยินยอมต่อการทุจริตในที่สุดซึ่งต้องให้ความรู้ความเข้าใจ (knowledge) เกี่ยวกับสถานการณ์การทุจริตที่เกิดขึ้น ความร้ายแรงและผลกระทบต่อระดับบุคคลและส่วนรวม

(4) O (onward) : มุ่งไปข้างหน้า ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กรและชุมชน มุ่งพัฒนาและปรับเปลี่ยนตนเองและส่วนรวมให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน บนฐานความโปร่งใส ความพอเพียงและร่วมสร้างวัฒนธรรมสุจริตให้เกิดขึ้นอย่างไม่ย่อท้อ ซึ่งต้องมีความรู้ความเข้าใจ (knowledge) ในประเด็นดังกล่าว

(5) N (knowledge) : ความรู้ ผู้นำ ผู้บริหาร บุคคลทุกระดับ องค์กรและชุมชน ต้องมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำความรู้ไปใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินได้อย่างถ่องแท้ ในเรื่องสถานการณ์การทุจริต ผลกระทบที่มีต่อตนเองและส่วนรวม ความพอเพียงด้านทุจริต การแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมที่มีความสำคัญยิ่งต่อการลดการทุจริตในระยะยาว รวมทั้งความอายไม่กล้าทำทุจริตและความไม่ทนเมื่อพบเห็นว่าการทุจริตเกิดขึ้น เพื่อสร้างสังคมไม่ทนต่อการทุจริต

(6) G (generosity) : ความเอื้ออาทร คนไทยมีความเอื้ออาทร มีเมตตา น้ำใจ ต่อกันบนฐานของจิตพอเพียงด้านทุจริต ไม่เอื้อต่อการรับหรือการให้ผลประโยชน์หรือต่อพวกพ้อง

4.4) พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม

“พลเมือง” หมายถึง ประชาชนที่นอกจากเสียภาษีและปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองแล้ว ยังต้องมีบทบาทในทางการเมือง คือ อย่างน้อยมีสิทธิไปเลือกตั้ง แต่ยิ่งไปกว่านั้นคือมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ต่อทางการหรือรัฐได้ ทั้งยังมีสิทธิเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ กับรัฐและอาจเป็นฝ่ายรุกเพื่อเรียกร้องกฎหมาย นโยบายและกิจกรรมของรัฐตามที่เห็นพ้อง พลเมืองนั้นจะเป็นคนที่รู้สึก

เป็นเจ้าของในสิ่งสาธารณะ มีความกระตือรือร้นอยากมีส่วนร่วม เอาใจใส่การทำงานของรัฐ และเป็นประชาชนที่สามารถแก้ไขปัญหาคือส่วนรวมได้ในระดับหนึ่ง โดยไม่ต้องรอให้รัฐมาแก้ไขให้เท่านั้น

พลเมืองศึกษา (Civic education) หมายถึง การจัดการศึกษาและประสบการณ์เรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดีของประเทศ มีความภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองตนเอง มีสิทธิมีเสียงสนใจต่อส่วนรวม และมีส่วนร่วมในกิจการบ้านเมืองตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย หรือการเรียนรู้เกี่ยวกับรัฐบาล รัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระบบการเมืองการปกครองสิทธิและความรับผิดชอบของพลเมือง ระบบการบริหารจัดการสาธารณะและระบบตุลาการ

สรุปได้ว่า เนื้อหาโดยสังเขปของหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ทั้ง 4 ชุดวิชา ดังนี้ 1) การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นชุดวิชาที่เน้นการแก้ไขปัญหาแบบยั่งยืน 2) ความละเอียดความไม่ทนต่อการทุจริต เป็นชุดวิชาที่เกี่ยวกับการสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต เป็นการปรับเปลี่ยนสภาพสังคมให้เกิดภาวะ “ที่ไม่ทนต่อการทุจริต” โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลாதาสังคมในทุกช่วงวัย 3) STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต เป็นชุดวิชาที่เกี่ยวกับการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประกอบกับหลักการต่อต้านการทุจริตอื่น ๆ และ 4) พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นชุดวิชาที่เกี่ยวกับพลเมืองศึกษา

2.3.3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมหลัก “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา”

คุณธรรมหลัก 4 ประการ คือ “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” เป็นคุณธรรมเป้าหมายที่จะปลูกฝังส่งเสริมให้คนไทยตระหนักและประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตด้วยเหตุผล ดังนี้

1) ความพอเพียง

ในคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” นี้ ตรงกับคำบาลีคือ มัตตัญญูตาและสันโตสะ “ความพอเพียง” หมายถึง การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานให้แก่ปวงชนชาวไทย เพื่อให้คนไทยอยู่อย่างมีความสุขประกอบด้วย 5 เรื่อง เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบซึ่งต้องกระทำพร้อมกันทุกเรื่อง คือ 1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีไม่มากไม่น้อยจนเกินไป 2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับความพอประมาณอย่างใช้เหตุผล 3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง 4. เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ผู้ปฏิบัติต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้านและมีความรอบคอบที่จะนำความรู้มาใช้ 5. เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง ผู้ปฏิบัติต้องมีจิตใจที่ตระหนักในคุณธรรม และความซื่อสัตย์ มีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2559 : 9) และหมายถึง ความพอเพียงในการดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง มีเหตุมีผล ใช้ความรู้ในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ มีความพอประมาณพอดี ไม่เบียดเบียนตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม ไม่ประมาทสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี รู้เท่าทันการ

เปลี่ยนแปลง (คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ, 2561 : 28) เป็นศาสตร์พระราชาและเป็นคุณธรรมฐานรากที่จะนำไปสู่คุณธรรมอื่น ๆ

คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ (2561 : 45-46) ได้เสนอหลักของความพอเพียงไว้ 4 ประการ ดังนี้ **1) ความพอประมาณ** ความพอประมาณนั้นมี 2 นัย นัย 1 คือ การพึ่งตนเอง อีกนัยหนึ่งคือความพอดีไม่สุดโต่ง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำ การบริโภค การใช้จ่าย การผลิต การลงทุน หรือแม้แต่การออมก็ต้องอยู่ในระดับที่ตนเองไม่เดือดร้อน **2) การมีเหตุผล** ไม่ว่าจะตัดสินใจใด ๆ เกี่ยวกับระดับความพอประมาณจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล มีการพิจารณาเหตุ ปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ต้องมองผลในระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงคำนึงถึงความเสี่ยงและผลกระทบที่จะเกิดจากการตัดสินใจนั้น ๆ ทำให้มีความรอบคอบใช้จ่ายพอดีกับอัตรภาพ เกิดประโยชน์ หรือแม้แต่วิถีอย่างคุ้มค่า **3) การมีภูมิคุ้มกัน** การกระทำใด ๆ ก็ตามจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นไม่เฉพาะแต่ในปัจจุบัน แต่จำเป็นต้องมองการณ์ไกลถึงอนาคต คำนึงถึงความเสี่ยงและสามารถสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับผลกระทบหรือการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อาทิ การงาน การเงิน หรือแม้แต่วิถีสุขภาพของตนเอง และ **4) การมีความรู้คู่คุณธรรม** มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการและเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะทำอย่างรอบด้าน เมื่อมีความรู้ย่อมส่งผลให้มีการตัดสินใจอย่างถูกต้องและสามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ นอกจากนี้ จะต้องมีความรอบคอบและระมัดระวัง รู้จักวางแผนอย่างมีสติ ภายใต้อุดมการณ์ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่โลภ ไม่หลง ดำเนินชีวิตไปในทางสายกลาง

“ความพอเพียง” ตามหลักพระพุทธศาสนา คือ ทางสายกลางในการดำเนินชีวิตที่มีความพอดีระหว่างการพัฒนาทางวัตถุและการพัฒนาทางจิตใจโดยมีการบริโภคตามความเหมาะสมและความจำเป็น มีเป้าหมายอยู่ที่ความพอใจหรือความสุข 4 ประการ คือ สุขจากการมีทรัพย์ สุขจากการจ่ายทรัพย์นั้น สุขจากการไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว และสุขจากการงานที่สุจริต

2) วินัย

วินัยตรงกับคำบาลีคือ วินย แปลตามศัพท์ว่า “อุบายเป็นเครื่องนำไป” หรือ “การนำไปอย่างวิเศษ” ความหมายที่เข้าใจกันคือ กฎ, ระเบียบแบบแผน, ข้อบังคับ, ข้อปฏิบัติ “วินัย” หมายถึง ระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ เช่น วินัยทหาร ทหารต้องยึดมั่นในวินัย; สิกขาบทของพระสงฆ์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 1121) โดยที่ “วินัย” หมายถึง การยึดมั่นและรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ทั้งวินัยต่อตนเองในการผลักดันชีวิตให้ก้าวหน้า วินัยต่อองค์กร สังคม ปฏิบัติตามจริยธรรม จรรยาบรรณและเคารพต่อกฎหมาย (คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ, 2561 : 50) และ “ความมีวินัย” หมายถึง หมายถึง การรู้จักควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติและยึดมั่นในระเบียบแบบแผนข้อบังคับข้อปฏิบัติ (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2559 : 11)

คนโดยทั่วไปมักเข้าใจและมีทัศนคติต่อวินัยในเชิงลบ คือ คิดว่าวินัยเป็นเรื่องของการบังคับ เป็นเรื่องของกฎหมาย ใช้บังคับให้คนต้องปฏิบัติตาม แต่ความจริงแล้ววินัยมีทั้งความหมายเชิงบวก

ด้วย เป็นการจัดสรรโอกาส ทำให้ชีวิตและสังคมมีระบบ ระเบียบและมีโอกาสเกิดขึ้น ทำให้ทำอะไร ๆ ได้คล่อง ดำเนินชีวิตได้สะดวก ดำเนินกิจการได้สะดวก และทำกิจการของสังคมให้เป็นไปด้วยดีตลอดจนทำให้การพัฒนาได้ผลดี (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2564 : 13)

ดังนั้น “วินัย” เป็นคุณธรรมที่มีหน้าที่กำกับและส่งเสริมให้บุคคลสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และช่วยพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน วินัยเป็นคุณธรรมหลักที่มีความเชื่อมโยงกับคุณธรรมอื่น ได้แก่ ความซื่อตรง คนที่มีวินัยเป็นคุณธรรม จะทำด้วยความวิริยะอุตสาหะจนกลายเป็นความเคยชินและเป็นชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะมีคนเห็นหรือไม่ก็ตามเป็นพฤติกรรมที่อยู่บนความสำนึก “รับผิดชอบ” ผู้มีวินัยจะเป็นผู้รับผิดชอบชั่วดีรู้ว่าสิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ และมีจิตสำนึกเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537: 15-22) แบ่งประเภทของวินัยเป็น 2 ประเภท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ **1. วินัยสำหรับตนเอง** คือ กระบวนการหรือวิธีการควบคุมพฤติกรรมของตนเองโดยตนเป็นผู้แนะนำตนเองให้ประพฤติไปตามแนวทางที่เลือกไว้ วินัยประเภทนี้เป็นวินัยที่เราสร้างขึ้นเองและตัวเราเองเป็นผู้ปฏิบัติตามข้อบังคับนั้น ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อให้พฤติกรรมของเราดำเนินไปตามทางที่เรามุ่งหมายไว้ วินัยสำหรับตนเองนี้เป็นวินัยชั้นเลิศที่ทุกคนควรสร้างขึ้นสำหรับบังคับพฤติกรรมของตนเอง การสร้างวินัยสำหรับบังคับตนเองนั้น ทำได้หลายอย่าง เช่น 1) การสร้างวินัยในการนอน การตื่น การดูหนังสือ การออกกำลังกาย การทำงาน และการพักผ่อนให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสมในแต่ละวัน และ 2) สร้างวินัยเพื่อบังคับตนเองให้ทำในสิ่งที่ดีบางอย่าง และละเว้นในสิ่งที่เราคิดว่าเป็นความชั่ว แม้จะขัดกับความนิยมในสังคม เช่น การบังคับตนเองให้เป็นคนประหยัดไม่สูบบุหรี่ไม่ดื่มสุรา ตัดผมสั้น และแต่งกายให้ถูกระเบียบของสถานศึกษาอยู่เสมอ และ **2. วินัยสำหรับหมู่คณะ** คือการใช้ระเบียบข้อบังคับเป็นเครื่องมือในการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้สมาชิกทุกคนในหมู่มุณเฑาะนั้นปฏิบัติตามหรือควบคุมพฤติกรรมของหมู่มุณเฑาะนั้นให้บรรลุความมุ่งหมายที่หมู่มุณเฑาะตั้งไว้ เช่น วินัยในสถานศึกษา วินัยของทหาร วินัยของตำรวจ วินัยของพระสงฆ์ วินัยของข้าราชการพลเรือน เป็นต้น วินัยแต่ละหมู่มุณเฑาะย่อมแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายของหมู่มุณเฑาะนั้น ๆ ถึงอย่างไรก็ตาม วินัยของหมู่มุณเฑาะนี้จะต้องคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันอย่างประชาธิปไตยเป็นสำคัญ คือ มีสามัคคีธรรม คารวะธรรม และปัญญาธรรม

3) สุจริต

สุจริต ตรงกับคำบาลีคือ **สุจริต** แปลตามศัพท์ว่า “ความประพฤติดี” คำว่า ‘สุจริต’ ยังมีความหมายเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับคำว่า ‘ซื่อตรง’ และ ‘ซื่อสัตย์’ หมายถึง ความซื่อตรง ความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นยืนหยัดในการรักษาความจริง ความถูกต้อง ความเป็นธรรมทั้งปวงกล้าปฏิเสธการกระทำที่ไม่ซื่อตรง ไม่ซื่อสัตย์ของบุคคลอื่นที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม (คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ, 2561 : 68) เป็นความประพฤติตรงไม่เอินเอียง ไม่คดโกง ขณะที่ ‘ซื่อสัตย์’

หมายถึง ประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 402) เป็นการแก้วิกฤติการทุจริตที่ต้นทาง

“สุจริต” ตามหลักพระพุทธศาสนา คือ การดำเนินชีวิตที่ดั่งงามใน 3 ระดับ คือ เริ่มต้นด้วยการคิดดีด้วยจิตใจที่ไม่ตกอยู่ใต้อำนาจของความโลภ ความโกรธ ความหลง มักคิดแต่จะให้ทานด้วยความรักและความฉลาดรอบรู้ (มโนสุจริต) แล้วแสดงออกเป็นการพูดดี คือ พูดคำสัตย์ คำประสานสามัคคี คำสุภาพและคำที่มีสาระ โดยละเว้นการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบคาย และพูดเหลวไหลเพื่อเจ้า (วจีสุจริต) และทำดี คือ การทำดีด้วยการช่วยเหลือเกื้อกูล การแบ่งปันและการดูแลครอบครัว โดยละเว้นการฆ่า การเบียดเบียนผู้อื่น การลักทรัพย์ การฉ้อโกง และการประพฤติผิดใจ รวมทั้งการลวงละเมิดทางเพศ (กายสุจริต)

สุจริต เป็นคุณธรรมสำคัญ บุคคล องค์กร ประเทศใดยึดถือความสุจริตย่อมทำให้เกิดการพัฒนาไปสู่ความมั่นคงยั่งยืน เป็นที่เชื่อถือและยอมรับ แต่หากปราศจากความสุจริตก็จะนำไปสู่การทุจริต ขาดธรรมาภิบาล เอาเปรียบ สร้างความเหลื่อมล้ำ แยกแยะ นำไปสู่การล่มสลายทั้งบุคคล องค์กร และประเทศ คนที่ยึดมั่นในความสุจริตจะต้องมีคุณธรรมพื้นฐานคือ ความรู้สึกลึกซึ้งต่อชีวิต ละอายชั่วกลัวบาป และความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและความพอเพียง และเมื่อความสุจริตเกิดขึ้น จะนำไปสู่ความรู้รักสามัคคี ทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างไว้วางใจ เกิดสันติสุขได้

4) จิตอาสา

จิตอาสา คือความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตรงกับคำบาลีคือ ทานะและปริจาคะ หมายถึง การเป็นผู้ที่ใส่ใจต่อสังคมสาธารณะและอาสาลงมือทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันมิใช่หน้าที่ของตน ด้วยความรัก ความสามัคคี เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ของสังคม และของประเทศชาติ โดยมีได้หวังผลตอบแทน ทำความดีเพื่อความดี เอื้ออาทรต่อคนร่วมสังคมทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย (คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ, 2561 : 88) เพื่อให้คนไทยใส่ใจสังคมและอยู่ร่วมกันอย่างปรองดอง

จิตอาสา (Volunteer Spirit) เป็นคำศัพท์ใหม่ที่เกิดขึ้นมาไม่นาน เป็นคำที่แยกมาจากคำว่า ‘อาสาสมัคร’ โดยเลือกผสมคำว่า ‘จิต’ กับ ‘อาสา’ เข้าด้วยกัน เพราะงานอาสาสมัครเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่จะพัฒนาไปสู่การมีจิตวิวัฒน์ (New Consciousness) หรือจิตสำนึกใหม่ ดังนั้น ‘จิตอาสา’ และ ‘อาสาสมัคร’ จึงถูกใช้ในลักษณะที่เสมือนหนึ่งเป็นคำเดียวกันดังที่ปรากฏในปัจจุบัน

“จิตอาสา” ตามหลักพระพุทธศาสนา คือ กุศลโลบายบายสร้างความสามัคคี โดยจิตอาสาเริ่มจากจิตใจที่มีพรหมวิหารธรรม 4 ประการ คือ 1. เมตตา ความรัก ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข 2. กรุณา ความสงสาร ความปรารถนาช่วยให้อันอื่นพ้นทุกข์ 3. มุทิตา ความพลอยยินดีที่เห็นคนอื่นได้ดี มีความสุขความเจริญ 4. อุเบกขา ความเป็นกลางในอารมณ์คือไม่ยินดียินร้าย ไม่ลำเอียง (อง.ปญจก 22/192/252) เมื่อมีจิตอาสาด้วยพรหมวิหารธรรมดังกล่าวแล้วนั้น คนเราจะทำกิจกรรมที่แสดงออกถึงความมีจิตอาสาด้วยวิธีการที่เรียกว่า สังคหวัตถุ หรือวิธีสงเคราะห์คนอื่น 4 ประการ อย่างเป็นไปอย่าง

หนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ดังนี้ 1. ทาน คือ การให้หรือการแบ่งปันสิ่งของ ความรู้ และประสบการณ์อื่นใด 2. ปิยวาจา คือ การพูดจาสุภาพอ่อนหวานเพื่อให้กำลังใจ คำแนะนำ คำตักเตือน เป็นต้น 3. อตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้อื่นด้วยกำลังกายและกำลังปัญญาเป็นสำคัญ และ 4. สมานัตตตา คือ การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย ดังคำกล่าวที่ว่า มีสุขร่วมเสพ มีทุกข์ร่วมต้าน (ที่. ปา. 11/140/ 267)

สรุปได้ว่า คุณธรรมหลัก 4 ประการ คือ “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” เป็นคุณธรรมเป้าหมายที่จะปลูกฝังส่งเสริมให้คนไทยตระหนักและประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตด้วยเหตุผล ทำให้นำไปสู่การต่อต้านการทุจริตได้ การแก้ปัญหาคอร์รัปชันด้วยมาตรการทางกฎหมายและการลงโทษที่รุนแรงเห็นผลน้อยและไม่ยั่งยืน ปรับเปลี่ยนให้คนไทยมีความสุจริตเป็นฐานในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติกันได้ วิกฤตสังคมไทยก็จะหมดไป เป็นการสร้างวัฒนธรรมใหม่คือ การต่อต้านการทุจริต เป็นการสนับสนุนสุจริตธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม

2.3.4 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปลูกฝังคุณธรรม

การปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชนเป็นมาตรการที่ทำให้เยาวชนได้ซึมซับแนวคิด พฤติกรรมและทำงานเป็นนิสัยต่อไปได้ เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้ดำเนินชีวิตโดยไม่สร้างความเดือดร้อนแก่สังคมภายนอก และไม่ทนต่อการทุจริตได้

สถาบันครอบครัวไทย (2565) ได้เสนอกระบวนการในการปลูกฝังคุณธรรมในครอบครัวไทย ซึ่งทำให้ไม่ทนต่อการทุจริตได้ ไว้ดังนี้

1. การสร้างค่านิยม “การเป็นคนดีมีคุณธรรม”

ทุกวันนี้ สำนักทางคุณธรรมของคนในสังคมกำลังเสื่อมลง เนื่องรากฐานความคิดและค่านิยมที่ผิดเพี้ยนไปจากหลักศีลธรรมและคุณธรรมอันดีงาม พ่อแม่จึงต้องคอยชี้ให้ลูก ๆ เห็นว่า อะไรถูก อะไรผิด และอะไรที่มีคุณค่า อะไรเป็นเรื่องที่น่ารังเกียจ รวมทั้งฝึกฝนลูกให้รู้จักคิดวิเคราะห์และใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยการตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์กับค่านิยมต่าง ๆ ที่ไม่ถูกต้องในสังคม

เรื่องสำคัญอีกประการหนึ่งของการสร้างค่านิยมของการเป็นคนดีมีคุณธรรมนั้น คือ แบบอย่างของพ่อแม่ หมายความว่า พ่อแม่จะต้องเป็นแบบอย่างของการเป็นคนดีมีคุณธรรมในชีวิตประจำวัน ในบ้าน ในที่ทำงาน และในทุก ๆ ที่ เพราะลูก ๆ จะเรียนรู้ผ่านแบบอย่างของพ่อแม่ ถ้าพ่อแม่เป็นคนมีคุณธรรม การสร้างค่านิยมนี้ให้กับลูก ๆ ก็จะกลายเป็นเรื่องที่ไม่ยากนัก

2. การสร้างแรงจูงใจให้ทำสิ่งดี

การสร้างแรงจูงใจหรือการกระตุ้นเป็นเรื่องจำเป็นในการผลักดันให้ลูก ๆ เป็นคนดีมีคุณธรรม เพราะการสร้างแรงจูงใจเป็นการเปลี่ยนกระบวนการความคิดให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการมีคุณธรรม พ่อแม่จะสร้างแรงจูงใจให้ลูกเป็นคนดีมีคุณธรรมได้โดยวิธีการดังนี้ 1) การสั่งสอนโดยนำเอาหลักคำสอนทางศาสนาอธิบายขยายความให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการสอนอย่างเป็น

ธรรมชาติผ่านข่าวสารที่เกิดขึ้นรอบตัว 2) การเห็นแบบอย่าง โดยคนในครอบครัวต้องเป็นแบบอย่างชีวิตในการทำดีและยืนหยัดในคุณธรรม และ 3) การให้รางวัลหรือการชมเชยเมื่อทำความดี เป็นการสร้างแรงจูงใจอย่างหนึ่ง เพื่อให้เห็นว่าการทำความดีนั้นเป็นสิ่งที่น่ายกย่องและภาคภูมิใจ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งของก็ได้ อาจเป็นคำชมเชย เพราะหลักของเรื่องนี้ก็คือ ทำดีมีคำชมก็กระตุ้นให้ทำมากยิ่งขึ้น แต่ถ้าทำดีไม่มีคำชมก็ทำให้ไม่มีแรงจูงใจที่จะทำ

3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ลูกได้ทำสิ่งที่ดี

การปลูกฝังคุณธรรมให้สัมฤทธิ์ผลได้นั้น นอกจากการสร้างค่านิยมและแรงจูงใจที่ถูกต้องในการทำความดีแล้ว พ่อแม่ควรสนับสนุนให้ลูก ๆ มีโอกาสได้ทำสิ่งที่ดีอย่างเป็นรูปธรรม ผลของการได้ทำสิ่งที่ดีและมีคุณค่านี้จะกลายเป็นความภาคภูมิใจของลูกและกระตุ้นให้เขาอยากทำสิ่งที่ดี ๆ มากยิ่งขึ้นไปอีก พ่อแม่จะส่งเสริมลูกโดยวิธีการดังนี้ 1) สนับสนุนให้ลูกเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการทำ ความดี พ่อแม่ไม่ควรมุ่งเน้นให้ลูกเอาแต่เรียนหนังสือเพียงอย่างเดียว แต่ควรสนับสนุนให้ลูกได้เข้าร่วม กิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมอาสาสมัคร กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ หรือชมรมต่าง ๆ ในการช่วยเหลือสังคม เช่น ตอนนี้มีเครือข่ายจิตอาสา พ่อแม่ก็ควรสนับสนุนหรือนำพาลูก ๆ ไปสมัครเข้า เป็นสมาชิกเครือข่าย 2) ส่งเสริมและนำลูกให้มีส่วนร่วมในการเรียกร้องคุณธรรมในสังคมเมื่อเห็น ความไม่ถูกต้องหรือความตกต่ำทางคุณธรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม พ่อแม่ควรนำลูกให้ไปมีส่วนร่วม แต่ต้องทำอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม คือ ไม่ขัดต่อกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีงาม ตัวอย่างเช่น ร่วม ลงชื่อรณรงค์ต่อต้านการกระทำความรุนแรงต่อเด็กและสตรี การยุติการค้ามนุษย์ เป็นต้น และ 3) สร้างกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมการทำความดีภายในบ้าน เช่น แสตมป์ความดี คือ เมื่อลูกทำ ความดีในบ้าน (รดน้ำต้นไม้ ทำความสะอาด เก็บห้องนอน เก็บของเล่น ฯลฯ) ก็จะได้รับแสตมป์ความ ดี 1 หรือ 2 ดวง (พ่อแม่จะเป็นคนให้) และทุก ๆ สัปดาห์ก็นับจำนวนแสตมป์ว่าได้กี่ดวง แล้วนำไป แลกของรางวัลตามที่พ่อแม่ได้กำหนดเอาไว้ เช่น 20 ดวงจะได้กินไอศกรีม 30 ดวงจะได้ไปเที่ยว เป็นต้น แต่ต้องระวังที่จะไม่ให้กลายเป็นการทำความดีเพื่อหวังรางวัลเท่านั้น การทำเช่นนี้มีจุดประสงค์ เพื่อกระตุ้นและทำให้การทำความดีเป็นเรื่องน่าสนุก

การจะปลูกฝังคุณธรรมให้กับคนในประเทศได้อย่างประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องทำ ตั้งแต่เยาว์วัย ให้เด็กและเยาวชนเกิดความตระหนักในเรื่องนี้อย่างแท้จริง “สถาบันครอบครัว” คือ จุดเริ่มต้นที่สำคัญในการหล่อหลอมคุณธรรมให้เกิดขึ้นแก่เด็กและเยาวชนที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของ ประเทศชาติต่อไปในอนาคต แต่ถ้าพึงสถาบันครอบครัวเท่านั้นไม่อาจทำเรื่องนี้ให้สำเร็จได้ ยิ่งใน ปัจจุบันพ่อแม่ต้องออกไปทำงาน ทำให้พ่อแม่มีเวลาไม่มากพอที่จะอบรมสั่งสอนและปลูกฝังคุณธรรม ให้กับเด็ก ดังนั้น ทุกภาคส่วนจึงต้องร่วมมือกันสร้างคุณธรรมที่ดีงามในเด็กและเยาวชน

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2559 : 13-14) พบว่า กระบวนการและปัจจัย ความสำเร็จในการปลูกฝังคุณธรรมในครอบครัวคุณธรรมไทย มี 6 ประการ คือ

1. **มีพ่อ แม่ และครอบครัวเป็นต้นแบบที่ดี** ทั้งความคิด คำพูดและการกระทำ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ศรัทธาในความดี ไม่เกี่ยวข้องอบายมุข สมองของเด็กจะเรียนรู้และจดจำโดยทำตามแบบอย่างที่ได้เห็นและได้ยิน

2. **ในครอบครัวมีบุคคลที่เด็กรักและผูกพัน** การสอนที่มีการเชื่อมโยงเปรียบเทียบสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้มีความเข้าใจที่ลึกซึ้ง เด็กจะเกิดความรู้สึกร่วมเห็นอกเห็นใจ เข้าใจได้มากกว่า ประสบการณ์ควมมีชีวิตในครอบครัวเดียวกัน จะเป็นฐานการจดจำที่นำไปสู่นิสัยการปฏิบัติที่ดี

3. **มีรูปแบบการทำซ้ำ และสม่ำเสมอ** ด้วยวิธีการหลากหลายในหลายสถานการณ์ การปลูกฝังคุณธรรมได้ผลดีที่สุด ควรทำตั้งแต่อายุไม่เกิน 6 ปี

4. **จัดสภาพแวดล้อมให้ลงมือปฏิบัติในวิถีการดำเนินชีวิตประจำวัน** การบ่มเพาะคุณธรรมที่ดีที่สุด คือการกระทำผ่านชีวิตประจำวัน โดยมีพ่อแม่เป็นผู้ชี้แนะและทำให้ดูเป็นตัวอย่าง

5. **การให้แรงเสริม ให้กำลังใจ ที่เหมาะสมและสม่ำเสมอ** ยินดียินดียังข้างร่วมทำกิจกรรมด้วย ให้เด็กรู้สึกอบอุ่น

6. **มีสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว** การมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน การกำหนดบทบาทหน้าที่ให้เด็ก ๆ เพื่อฝึกความรับผิดชอบ ความมีวินัย

กัญจนคัณฑ์ ปิยะกาญจน์ (2553 : 101-102) ได้อธิบายถึงการปลูกฝังคุณธรรมโดยครอบครัวไว้ว่า ผู้ปกครองในครอบครัวของเยาวชน ได้ใช้วิธีการปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชนภายในการดูแลของตน ดังนี้

1) โดยการสั่งสอนโดยตรงคือการบอกให้กระทำหรือห้ามไม่ให้กระทำสิ่งใด ๆ จะใช้วิธีการชี้แนะ สั่งสอนอบรมโดยตรงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า

2) การเป็นต้นแบบ โดยมีตัวแบบ 3 ประเภท คือ 1. ตัวแบบจริง ได้แก่ ผู้ปกครองแสดงให้เห็นจริง 2. ตัวแบบสัญลักษณ์ ได้แก่ ตัวแบบในโทรทัศน์ ภาพยนตร์โดยการดู ละคร หนังสือ หรือรายการโทรทัศน์ร่วมกันระหว่างเยาวชนกับผู้ปกครอง และ 3. ตัวแบบคำบอกเล่า ได้แก่ การเล่าให้ฟัง นำหนังสือมาให้อ่าน เช่น นิทาน เป็นต้น

3) สอดแทรกขณะทำกิจกรรมยามว่างร่วมกัน

4) ใช้หลักศาสนา ได้แก่ การชวนบุตรหลานเข้าวัดทำบุญ ฝึกให้สวดมนต์ก่อนนอน เป็นต้น

สายฤดี วรกิจโกคาทร และคณะ (2552 : 1-2) ได้กล่าวถึงการปลูกฝังคุณธรรมโดยด้วยปัจจัยต่าง ๆ 10 ประการ ดังนี้

1) มีจิตสำนึกที่รับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม

2) มีวิธีการผสมผสานคุณธรรมเข้ากับวิถีชีวิตโดยรวม

3) เล็งเห็นประโยชน์และให้ความสำคัญต่อการปลูกฝังคุณธรรม

- 4) มีผู้นำที่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างของผู้มีคุณธรรม สร้างความเลื่อมใสศรัทธาจากบุคคลรอบข้าง
- 5) ยึดแนวทางของศาสนาเป็นวิถีนำในการดำเนินการการอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง
- 6) มีการยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน มองบุคคลอื่นในด้านบวก สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกันและกัน
- 7) มีการสื่อสารที่ดีกับบุคคลทั้งในภายในและภายนอกองค์กร มีการสนับสนุนให้กำลังใจสมาชิกในองค์กรที่กระทำความดีอย่างสม่ำเสมอ
- 8) มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานนอกองค์กร เพื่อสนับสนุนกันและกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย
- 9) ยึดมั่นในความดีงามและหมั่นกระทำอย่างสม่ำเสมอ

สรุปได้ว่า การปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชน เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้ดำเนินชีวิตโดยไม่สร้างความเดือดร้อนแก่สังคมภายนอก และไม่ทนต่อการทุจริตได้ มีแนวทางสำคัญ ๆ ดังนี้ 1. การสั่งสอนเยาวชนโดยตรงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า 2. การเห็นแบบอย่าง โดยบ้าน วัดและโรงเรียน ต้องเป็นแบบอย่างชีวิตในการทำดีและยึดมั่นในคุณธรรม 3. การสนับสนุนให้กำลังใจเยาวชนที่กระทำความดีอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เขาอยากทำสิ่งที่ดี ๆ มากยิ่งขึ้นไปอีก 3. การให้เยาวชนยึดแนวทางคำสอนของศาสนาเป็นวิถีนำในการดำเนินการการอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง 5. มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานนอกองค์กร เพื่อสนับสนุนกันและกันในการทำให้เยาวชนทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย โดยไม่ทนต่อการทุจริตได้

2.3.5 แนวคิดเกี่ยวกับพลังบวรเพื่อการปลูกฝังคุณธรรม

1) ความหมายของพลังบวร

ได้แก่ การนำเอาสถาบันที่สำคัญในชุมชน 3 สถาบัน ได้แก่

- 1.1) สถาบันครอบครัวและการปกครอง (บ = บ้าน)
- 1.2) สถาบันศาสนา (ว = วัด)
- 1.3) สถาบันการศึกษา (ร = โรงเรียน)

สถาบันทั้ง 3 ดังกล่าวผนึกกำลังจัดตั้งเป็นองค์กรที่เรียกว่า “บวร” เพื่อนำมารองรับและดำเนินการต่าง ๆ ตามนโยบายของทางราชการ ฉะนั้น คำว่า “บวร” จึงเป็นคำย่อ โดยการนำเอาพยัญชนะต้นของคำว่า บ้าน วัด โรงเรียน มา บัญญัติเป็นคำใหม่ คือ ซึ่งมีองค์ประกอบของ “บวร” ดังต่อไปนี้

1.1) สถาบันการปกครอง (บ้าน) ซึ่งประกอบไปด้วย บิดา มารดา บุตร ญาติที่เกี่ยวข้องโดยสายโลหิต หรือการสมรส กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน อบต. สาธารณสุขตำบล เกษตรตำบล เป็นต้น รวมทั้งระบบกลไกในการบริหารที่มาจากรัฐ ในรูปอื่น ๆ ด้วย

1.2) สถาบันศาสนา (วัด) ซึ่งประกอบไปด้วย เจ้าอาวาส พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา และ กลุ่ม หรือ ชมรมทางศาสนา ซึ่งในความหมายในเชิงกว้าง อาจจะหมายรวมถึง องค์กร หรือ สถาบันทางศาสนาต่าง ๆ ในชุมชนนั้น ๆ ด้วย

1.3) สถาบันการศึกษา (โรงเรียน) ประกอบไปด้วย ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ คณะครู นักวิชาการ และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ ทั้งในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และองค์กรทางการศึกษาอื่น ๆ ด้วย

ในปัจจุบัน บวรเป็นการประสานการทำงานภายใต้อุดมการณ์ “รู้ รัก สามัคคี” โดยประสานความร่วมมือระหว่างชาวชุมชน หน่วยงานราชการ และองค์กรศาสนา โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง ดังนี้ (ชนิดา ชิตบัณฑิตย์, 2550)

- 1.1) บ คือ บ้าน ในที่นี้ คือราษฎรในชุมชน
- 1.2) ว คือ วัด ในที่นี้ คือสถาบันศาสนา
- 1.3) ร คือ ราชการ ในที่นี้ คือ หน่วยงานราชการในท้องถิ่น

2) บทบาทของสถาบันการปกครอง (บ=บ้าน) ในการปลูกฝังคุณธรรม

สถาบันการปกครองเป็นสถาบันที่จำเป็น เพราะมนุษย์ยังไม่สมบูรณ์ในตัวเอง มีการต่อสู้ขัดแย้ง เอาเปรียบ มีคตณหา มักจะมีความโน้มเอียงที่จะละเมิดบรรทัดฐานของสังคม ต้องเผชิญปัญหาและสร้างปัญหา เช่นอาชญากรรม ฉะนั้น จึงต้องมีสถาบันการปกครองเพื่อช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ช่วยนำทางที่ถูกต้อง ช่วยการประสานงาน และการดำรงชีวิตของบุคคลให้ดำรงอยู่ได้อย่างสันติสุข ช่วยวางแผน และกำหนดนโยบายของส่วนรวม ให้หลักประกันคุ้มครองเสรีภาพของบุคคล สร้างคุณภาพระหว่างเสรีภาพกับการควบคุม เพื่อความมั่นคงของชีวิตของบุคคล และการดำรงคงอยู่ของสังคมไทย

สถาบันการปกครองมีหน้าที่ ดังนี้ (สุพัตรา สุภาพ, 2545 : 84)

2.1) สถาบันการปกครองมีไว้เพื่อระงับข้อขัดแย้งระหว่างบุคคล ความขัดแย้งมักจะเกิดขึ้นอยู่เสมอในสังคมมนุษย์ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างคุณค่าหรือจุดหมายปลายทาง หรืออาจจะเกิดจากพฤติกรรมที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนในสังคม จนกระทั่งเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่น

2.2) สถาบันการปกครองมีไว้เพื่อคุ้มครองบุคคลให้ปลอดภัย พ้นจากการละเมิดใด ๆ และได้รับหลักประกันในสิทธิเสรีภาพ

2.3) สถาบันการปกครองมีไว้รักษาความสงบเรียบร้อย ส่งเสริมความมั่นคง และสวัสดิการทางสังคม โดยวิธีบัญญัติกฎหมายขึ้นใช้ และควบคุมให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย

บทบาทที่สำคัญที่บิดามารดา ซึ่งเป็นคนสำคัญสถาบันครอบครัว พึงปฏิบัติต่อบุตรธิดา มีดังนี้ (ที.ปา. 11/244/200)

- (1) ห้ามปรามป้องกันจากความชั่ว

- (2) ดูแลฝึกอบรมให้ตั้งอยู่ในความดี
- (3) ให้ศึกษาศิลปวิทยา
- (4) เป็นธุระในเรื่องจะมีคู่ครองที่สมควร
- (5) มอบทรัพย์สมบัติให้เมื่อถึงโอกาส

3) บทบาทของสถาบันการศึกษา (ร=โรงเรียน/มหาวิทยาลัย) ในการปลูกฝังคุณธรรม

สถาบันการศึกษาเตรียมบุคคลให้สามารถเผชิญกับปัญหาและเหตุการณ์ด้วยสติปัญญา ให้ออกไป
กับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาเยาวชนในสถาบันการศึกษาโดยเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง และ
เป็นแบบอย่างให้นักเรียนเช่นกัน บทบาทของครูที่สำคัญ มีดังนี้

- 3.1) สอนและแนะนำให้ศิษย์เป็นคนดี
- 3.2) สอนให้ศิษย์เกิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้อย่างชัดเจน
- 3.3) สั่งสอนและถ่ายทอดศิลปวิทยาให้อย่างสิ้นเชิง
- 3.4) ส่งเสริมและยกย่องความดีงามตามความสามารถของศิษย์ให้ปรากฏไปทุกที่
- 3.5) สร้างเครื่องค้ำภัยในสารทิศ ด้วยการให้ความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้อย่าง

กว้างขวางลึกซึ้ง สามารถนำไปปฏิบัติหน้าที่และใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข (ที.ปา. 11/242-273/100)

4) บทบาทของสถาบันศาสนา (ว=วัด) ในการปลูกฝังคุณธรรม

สถาบันทางศาสนาเป็นสถาบันหลักที่ประชาชนนับถือที่มีความหลากหลายด้วยความเชื่อมั่น
ว่าหลักธรรมคำสอนของทุกศาสนานั้นมีขึ้นเพื่อมุ่งที่จะผดุงไว้ซึ่งศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมอันดี
รวมทั้งการรักษาไว้ซึ่งระเบียบแห่งสังคมอันดีงามและการมีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมไทย

สถาบันศาสนาและสถาบันสังคมอื่น ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการ
เรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และ
รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ
ต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

วัดเป็นสถานที่ที่มีบทบาทในการสนับสนุน ส่งเสริม สงเคราะห์เยาวชนในรูปแบบต่าง ๆ ใน
ปัจจุบัน เช่น เป็นศูนย์กลางการศึกษา เป็นศูนย์รวมความคิดด้านการพัฒนาชุมชน เป็นศูนย์รวมใจ
ของชุมชน เมื่อมีปัญหา เป็นหอศิลป์ประจำชุมชน เป็นโรงพยาบาลของชุมชน เป็นสถานที่ในการ
บำเพ็ญกิริยาวัตรต่าง ๆ ไม่ว่าจะให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา (พระมหาจรรยา สุทธิญาณ, 2538 : 4-
7) นอกจากนี้ พระสงฆ์ก็มีบทบาทที่สำคัญที่มีต่อเยาวชน มีดังนี้ (ที.ปา. 11/272/217)

- 4.1) ห้ามปรามสอนให้เว้นจากความชั่ว
- 4.2) แนะนำสั่งสอนให้ตั้งอยู่ในความดี

- 4.3) อนุเคราะห์ด้วยความปรารถนาดี
- 4.4) ให้ได้ฟังได้รู้สิ่งที่ยังไม่เคยรู้ไม่เคยฟัง
- 4.5) ชี้แจงอธิบาย ทำสิ่งที่เคยฟังแล้วให้เข้าใจแจ่มแจ้ง
- 4.6) บอกทางสวรรค์ สอนวิธีดำเนินชีวิตให้มีความสุขความเจริญ

บทบาทของคณะสงฆ์และผู้นำทางศาสนาสามารถเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของประชาชนในแต่ละชุมชน เพื่อประสานระหว่างบ้าน ศาสนา โรงเรียน ช่วยนำทางที่ถูกต้อง ช่วยการประสานงาน และการดำรงชีวิตของบุคคลให้ดำรงอยู่ได้อย่างสันติสุข ช่วยวางแผน และกำหนดนโยบายของส่วนรวม เพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็งในการต่อต้านการทุจริตและปลูกฝังคุณธรรมหลักคือพอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา เป็นการสร้างวัฒนธรรมใหม่คือ การต่อต้านการทุจริต เป็นการสนับสนุนสุจริตธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมประเทศไทย

สรุปได้ว่า บวรคือ บ คือ บ้าน ในที่นี้ คือราษฎรในชุมชน ว คือ วัด ในที่นี้ คือสถาบันศาสนา และ ร คือ ราชการ ในที่นี้ คือ หน่วยงานราชการในท้องถิ่น แสดงบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมโดยห้ามปรามป้องกันไม่ให้ความชั่วทุจริต ผิดอบรมให้ตั้งอยู่ในสุจริตธรรม ให้ความรู้ชี้แจงอธิบายให้เห็นถึงโทษภัยของการทำความชั่วทุจริต และส่งเสริมและยกย่องคนที่ทำสุจริตธรรมให้ปรากฏไปทุกที่ การปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชน และพลังบวรเพื่อการปลูกฝังคุณธรรมมีแนวทางสำคัญ ๆ ข้างต้นมาประกอบด้วย ดังนี้ 1. การสั่งสอนเยาวชนโดยตรงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า 2. การเห็นแบบอย่าง โดยบ้าน วัดและโรงเรียนต้องเป็นแบบอย่างชีวิตในการทำดีและยืนหยัดในคุณธรรม 3. การสนับสนุนให้กำลังใจเยาวชนที่กระทำความดีอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เขาอยากทำสิ่งที่ดี ๆ มากยิ่งขึ้นไปอีก 3. การให้เยาวชนยึดแนวทางคำสอนของศาสนาเป็นวิธินำในการดำเนินการการอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง 5. มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานนอกองค์กร เพื่อสนับสนุนกันและกันในการทำให้เยาวชนทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย โดยไม่ทนต่อการทุจริตได้

2.4 สภาพพื้นที่ที่ทำวิจัย

จังหวัดสมุทรสาคร เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทย อยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ได้รับการจัดตั้งขึ้นครั้งล่าสุดตามพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครนายก พุทธศักราช 2489 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2489

จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ประมาณ 872.347 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 545,216 ไร่เป็นจังหวัดชายทะเลตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนในเขตพื้นที่ตอนล่างของภาคกลาง ติดต่อกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

จังหวัดสมุทรสาคร เป็นจังหวัดปริมณฑลกรุงเทพมหานคร มีสภาพสังคมแบบกึ่งชนบทกึ่งเมือง ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองส่วนใหญ่จะตั้งบ้านเรือนกระจุกตัวอยู่ริมถนนสายหลักและสายรอง มีลักษณะครอบครัวเดี่ยว ส่วนการตั้งบ้านเรือนของประชากรในชนบทจะกระจายอยู่ตามริมแม่น้ำลำคลองประชากรของจังหวัดส่วนใหญ่เป็นคนไทยเชื้อสายจีน และเชื้อสายรามัญ ปัจจุบันประชากรตามทะเบียนราษฎรในจังหวัดสมุทรสาคร (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562) มีจำนวน 584,703 คน เป็นเพศชาย 282,258 คน คิดเป็นร้อยละ 48.27 เพศหญิง 302,445 คน คิดเป็นร้อยละ 51.73 ความหนาแน่นเฉลี่ยเท่ากับ 670 คน ต่อตารางกิโลเมตร อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีประชากร 302,957 คน รองลงมา คือ อำเภอกระทุ่มแบน มีประชากร 181,373 คน และอำเภอบ้านแพ้ว มีประชากร 100,373 คน

2.4.1 ข้อมูลด้านการปกครอง

เขตการปกครองจังหวัดสมุทรสาคร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 อำเภอ 40 ตำบล 290 หมู่บ้าน แยกเป็น ดังนี้

- 1) อำเภอเมืองสมุทรสาคร มี 18 ตำบล 116 หมู่บ้าน
- 2) อำเภอกระทุ่มแบน มี 10 ตำบล 76 หมู่บ้าน
- 3) อำเภอบ้านแพ้ว มี 12 ตำบล 98 หมู่บ้าน

2.4.2 ข้อมูลด้านการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เทศบาล จำนวน 12 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 25 แห่ง

2.4.3 ข้อมูลด้านศาสนา

- 1) วัด จำนวน 107 แห่ง จำแนกประเภทได้ ดังนี้
 - วัดมหานิกาย จำนวน 96 แห่ง
 - วัดธรรมยุต จำนวน 10 แห่ง
 - วัดอนัมนิกาย (ญวน) จำนวน 1 แห่ง
- 2) โบสถ์คริสต์ จำนวน 2 แห่ง
- 3) หน่วยเผยแพร่ทางพระพุทธศาสนา
 - ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จำนวน 24 แห่ง
 - หน่วยเผยแพร่ศีลธรรมทางพระพุทธศาสนา จำนวน 12 แห่ง

2.4.4 ข้อมูลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม

จังหวัดสมุทรสาครอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม และมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 11 โรงเรียน โดยแบ่งเป็น 2 สหวิทยาเขต ได้แก่ สหวิทยาเขตสาครบุรี

รับผิดชอบโรงเรียนในอำเภอเมืองสมุทรสาคร (เฉพาะโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัยและโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ สมุทรสาคร) และอำเภอบ้านแพ้ว สหวิทยาเขตเมืองสมุทรสาคร รับผิดชอบโรงเรียนในอำเภอเมืองสมุทรสาคร (ยกเว้นโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัยและโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ สมุทรสาคร) และอำเภอกระทุ่มแบน

2.4.5 ผลการวิเคราะห์บริบทและศักยภาพของพื้นที่

จังหวัดสมุทรสาคร มีจุดแข็งด้านโครงสร้างด้านเศรษฐกิจ สาขาการผลิต (สาขาอุตสาหกรรม) จากข้อมูลสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ประจำปี พ.ศ. 2561 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ที่ประกาศเมื่อปีเดือนเมษายน 2563 พบว่าโครงสร้างด้านเศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรสาคร (Structure) ขึ้นอยู่กับภาคนอกการเกษตร โดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 98.10 โดยสาขาการผลิตหลักของภาคนอกการเกษตร คือ สาขาการผลิต (สาขาอุตสาหกรรม) มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 68.96 รองลงมาคือ สาขาการขนส่งและการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์ มีสัดส่วน ร้อยละ 14.57 และสาขากิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย มีสัดส่วนร้อยละ 2.31 สำหรับภาคการเกษตร มีสัดส่วน ร้อยละ 1.90 โดยเป็นมูลค่ารวมของการเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง

จุดอ่อน คือ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตจังหวัดสมุทรสาคร (ศปท.จ.สค.) ได้รวบรวมการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตจากส่วนราชการสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาคจังหวัดสมุทรสาคร และจัดทำเป็นรายงานการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต จังหวัดสมุทรสาคร ประจำปีงบประมาณ 2564 โดยใช้ข้อมูล การรายงานผลการตรวจสอบในภาพรวมของจังหวัดสมุทรสาคร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 พบว่า การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ ได้แก่ การจัดซื้อจัดจ้าง การใช้รถยนต์ส่วนบุคคล/การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ การเบิกค่าเช่าบ้าน/ค่าเช่าซื้อ จำนวน 24 หน่วยงาน การใช้ดุลพินิจในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ ได้แก่ การตรวจสอบเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วน แต่รับเรื่องไว้ จำนวน 6 หน่วยงาน และการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ ได้แก่ การเข้าตรวจ หรือเยี่ยมสถานประกอบการ โดยมีเจตนา นำไปสู่การจ่ายเงินพิเศษ จำนวน 2 หน่วยงาน

โอกาส คือ จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดขนาดเล็ก แต่มีสถาบันการปกครอง สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาที่มีความเข้มแข็งในการปลูกฝังคุณธรรมหลักคือ พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนของจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริตได้

ภาวะคุกคาม คือ สังคมที่เน้นบริโภคนิยมและวัตถุนิยม จะไม่ทำให้สถาบันการปกครอง สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาสามารถปลูกฝังคุณธรรมหลักคือ พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริตได้อย่างเต็มที่ (จังหวัดสมุทรสาคร, 2564)

2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาเรื่อง “รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต” ซึ่งผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาค้นคว้างานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Documentary Research) และงานวิจัยเชิงสำรวจหรืองานวิจัยภาคสนาม (Survey Research or Field Research) ดังต่อไปนี้

ศุภเยาว์ นาคเงินทอง, พระมหาบุญเลิศ อินทพลโณ และอภินันท์ จันตะนี (2561) ได้ ทำวิจัยเรื่อง “เรื่องการป้องกันการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกลไกพุทธบูรณาการ” ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการป้องกันการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกลไกพุทธบูรณาการ ประกอบด้วย การดำเนินการใน 2 ระดับ คือ 1) ระดับบุคคล ใช้หลักโลกบาลธรรม คือ ทิริ และ โอตตปัปะ เป็นกลไกในการบูรณาการ เพื่อปลูกและปลูกจิตสำนึกของบุคคลในองค์กรให้เกิดความ ละอายต่อความชั่ว และเกรงกลัวต่อผลของการประพฤติชั่วพร้อมทั้งปลูกฝังค่านิยมคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นการพัฒนาที่จุดเริ่มต้นของคน 2) ระดับองค์กร ใช้หลักอภิธานิยธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ใช้ ในการปกครอง เพื่อให้องค์กรเกิดความเข้มแข็ง มีความสามัคคีของหมู่คณะ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ปฏิบัติตามกฎระเบียบ เน้นความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ยึดหลักขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนา เป็นกลไกบูรณาการร่วมกับหลักธรรมาภิบาล ขับเคลื่อนการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้โปร่งใสปราศจากการทุจริตอย่างยั่งยืน

บงกช สุทัศน์ ณ อยุธยา (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การสร้างจิตสำนึกของความเป็นไทย ค่านิยมเพื่อการต่อต้านป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน” ผลการวิจัยพบว่า การแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ปรับเปลี่ยนมาเป็นการสร้างค่านิยมแบบใหม่ให้กับประชาชน โดยการสร้างจิตสำนึกของความเป็นไทย ค่านิยมเพื่อการต่อต้านป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน และร่วมตรวจสอบบทบาท หน้าที่ของข้าราชการ ประจำและข้าราชการการเมืองให้เข้มข้นยิ่งขึ้น รวมถึงต้องสามารถจูงใจให้คนดีมีคุณธรรม จริยธรรม และความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับของสังคมเข้าสู่ระบบราชการและระบบการเมืองอันเป็นปัจจัย สำคัญที่จะนำไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว

วณูดา ลลิตธนภัทร (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การปลูกฝังคุณธรรมเชิงพุทธในเด็กและ เยาวชนไทยผ่านการจัดการศึกษาโดยครอบครัว” ผลการวิจัย พบว่า 1) ทฤษฎีการจัดการศึกษาโดย ครอบครัว ตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และหลักการพัฒนามนุษย์ มี จุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ พ่อแม่ต้องการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามในการดำเนิน ชีวิตให้แก่บุตร 2) วิธีการปลูกฝังคุณธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเชิงพุทธบูรณาการ พบว่า พ่อแม่ใช้ ความรักความเมตตา มุ่งมั่นตั้งใจ ประพฤติตนเป็นแบบอย่าง 3) การนำเสนอรูปแบบการปลูกฝัง คุณธรรมเชิงพุทธในเด็กและเยาวชนผ่านการจัดการศึกษาโดยครอบครัว พบว่า ครอบครัวที่จัด

การศึกษาสามารถปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนจนประสบความสำเร็จ ได้ใช้การบูรณาการผ่านหลักสูตรพรหมวิหาร 4 ปรัตโยสยะ โยนิโสมนสิการและไตรสิกขาเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้งานวิจัยนี้ เสนอว่า ในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ผู้ปกครอง ผู้เรียน สิ่งแวดล้อม หลักสูตร และเป้าหมายของการจัดการศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนไทย

พระครูอุดมเจติยารักษ์, อนุชา พลทะกุล, ศิริเพ็ญ สุดแสนสง่า, ณ์ภูรัฐพัชร โฆษิตเลิศ, มะลิ ทิพย์ประจง และสุบัน สวัสดิ์ประภา (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความรู้และควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ ภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี” ผลการวิจัย พบว่า

1) พระสงฆ์ เป็นที่เคารพเชิดผู้นำทางจิตวิญญาณ มีองค์ความรู้ทางโลกและทางธรรม การยอมรับจากคณะสงฆ์ เจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชน ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงศาสนาร่วมกับชุมชน เสนอหลักสูตรต่อต้านทุจริต โดยอาศัยหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นศูนย์ดำเนินการทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง เช่น ให้คำปรึกษาแก่ชุมชน สังคม และภาครัฐ ภายใต้พระธรรมวินัยและกฎหมาย ให้สอดคล้องกับความจำเป็นของชุมชนที่มีความหลากหลาย

2) ภาคประชาชน ต้องเป็นพลเมืองดีที่สนใจปัญหาชุมชน ตามกฎหมายและระเบียบราชการท้องถิ่น เช่น คณะกรรมการป้องกันและควบคุมทุจริตภาคประชาชนท้องถิ่น ที่ยอมรับจากภาครัฐ ร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผ่านจัดกิจกรรม เช่น การประกวด แข่งขัน ประกาสกย่องบุคคลดีเด่น และปฏิบัติตามระบบกลไกตรวจสอบภายใน เช่น กิจกรรมประชุม สัมมนา ออกตรวจเยี่ยม รณรงค์ ส่งเสริม และเชิญชวน ให้ประชาชนแสดงบทบาทร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ท้องถิ่น

3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ธรรมาภิบาล และจารีตประเพณีอันดีต่อประชาชน ปฏิเสธระบบอุปถัมภ์ ส่งเสริมระบบคุณธรรมเชิงประจักษ์ เผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย จัดทำโครงการและดำเนินการสร้างระบบป้องกันและควบคุมทุจริต โดยคณะกรรมการพัฒนา ติดตาม และประเมินผล เปิดเผยข้อมูลจัดซื้อจัดจ้างและผลงานท้องถิ่น เพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ หากประพฤติผิดต้องลงโทษตามกฎหมาย เพื่อสร้างท้องถิ่นซื่อสัตย์ ภาครัฐโปร่งใส

พระมหาไพรัช ธมมทีโป, สรายุทธ อุดม และสาคร ธรรมที (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง “พระสงฆ์กับการพัฒนาจิตสำนึกต่อต้านการประพฤติทุจริตในสังคมไทย” ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการสร้างจิตสำนึกต่อต้านการประพฤติทุจริตในสังคมไทย ทำให้เกิดการบูรณาการโดยการนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น ความละเอียดถี่ถ้วน (หิริ) ความเกรงกลัวต่อบาป (โอตตปปะ) และสัมมปปธาน 4 ไปใช้ในวิถีชีวิตของมนุษย์ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่จะกำกับจิตใจของ

บุคคลให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม การบูรณาการดังกล่าวได้ดำเนินการครอบคลุมทั้งคณะสงฆ์ ภาครัฐ และภาคประชาชน

ฉัตรรัตน์ พิมลศรี, ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี, นิติพล ธาระรูป และณัฐวดี ลิมเลิศเจริญวนิช (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การปลูกฝังวัฒนธรรมสุจริต เพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตใน องค์การ” ผลการวิจัยพบว่า ครอบคลุม ผู้ปกครองต้องเป็นต้นแบบที่ดีทำกิจกรรมสุจริตร่วมกัน 2) องค์การทางการศึกษา คณะผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายความสุจริต ใช้จรรยาบรรณวิชาชีพ ทำ กิจกรรมร่วมกับเครือข่ายชุมชน และผู้ปกครอง 3) องค์การทางศาสนา เจ้าอาวาสต้องปกครองด้วย หลักพระธรรมวินัย อบรม และทำกิจกรรมทางศาสนา 4) องค์การชุมชน คณะกรรมการชุมชนต้อง ปลูกฝังความสุจริตด้วยทุนทางสังคม การจัดทำธรรมนูญชุมชน และสื่อสารกับสมาชิกชุมชน 5) องค์การธุรกิจ ผู้บริหารองค์การต้องกำหนดนโยบาย การบริหารองค์การอย่างโปร่งใส การจัดทำคู่มือ ให้ความรู้ความสุจริตกับสมาชิกในองค์การ 6) องค์การทางการเมืองการปกครอง คณะกรรมการ ป้องกันการทุจริตขององค์การต้องปลูกฝังความสุจริตด้วยการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน และทำกิจกรรมปลูกฝังความสุจริต การยกย่องบุคคลต้นแบบ และ 7) องค์การสื่อมวลชน สภา สื่อมวลชนต้องกำหนดนโยบาย ประกาศเจตจำนงสุจริต กำหนดระเบียบ จรรยาบรรณวิชาชีพ และทำ กิจกรรมปลูกฝังความสุจริต

วิญญู กิณะเสน, เพ็ญศรี บางบอน, สาทิพย์ หลาบมาลา และวันวิสา วงษาหล้า (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง “บทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ที่มีผลต่อ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น” ผลการวิจัยพบว่า (1) สถานภาพ ความสัมพันธ์ของวัยรุ่นที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเพื่อน และด้านครอบครัว อยู่ในระดับมาก (2) คุณสมบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อยู่ใน ระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านสืลาจารวัตร ด้านอุดมการณ์ และด้านความรู้ ความสามารถและ ประสบการณ์ (3) บทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านการ ฝึกอบรม ด้านการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนด้านการให้ความรู้ อยู่ในระดับมาก (4) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สถานภาพความสัมพันธ์ ของวัยรุ่นและคุณสมบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกับบทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่นมี ความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (5) รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่ม วัยรุ่น คือ SCOTT MODEL = การสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ (Support) การประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Coordinating) การให้ความรู้ (Teaching) การฝึกอบรม (Training) และ (6)

คู่มือการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น ประกอบด้วยความเป็นมาของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ กิจกรรม 4 อย่าง และนิทานชาดก 7 เรื่อง

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การป้องกันการทุจริต ดำเนินการใน 2 ระดับ คือ ระดับบุคคล ใช้หลักโลกบาลธรรม (หิริ โอตตปปะ) และ 2) ระดับองค์กร ใช้หลักอภิธานิยธรรม 7 และปลูกฝังคุณธรรม แก่เยาวชน ได้ใช้การบูรณาการผ่านหลักธรรมพรหมวิหาร 4 ปรโตโฆสะ โยนิโสมนสิการและไตรสิกขา ยังไม่มีแนวทางของพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักคือ พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนให้ไม่ทนต่อการทุจริตแต่อย่างใด ซึ่งถ้ามีการปลูกฝังคุณธรรมหลักดังกล่าว จะนำไปสู่สังคมที่สุจริตส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ และส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตต่อไป

2.6 สรุปกรอบแนวความคิด

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต” ดังได้ยกมากล่าวแล้วข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดและตัวแปรในการศึกษาวิจัย ได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ปัจจัยส่วนบุคคล

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- รายได้ต่อเดือน
- สถานะของพลังบวร

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

- ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสาของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร
- แนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง “รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต” นี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากร
- 3.2 การสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 ตัวแปรที่ศึกษา
- 3.4 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
- 3.5 เครื่องมือที่ใช้การวิจัย
- 3.6 การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- 3.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.8 การวัดค่าตัวแปร
- 3.9 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.10 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 584,703 คน (จังหวัดสมุทรสาคร, 2564) ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (สงครี ชมภูวงศ์, 2553 : 114) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 400 คน

3.2 การสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 400 คน เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวแล้ว จึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับฉลากในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ได้แก่ ตัวแทนของราษฎรในชุมชน สถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักคือ พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต จำนวน 5 รูป/คน และตัวแทนเยาวชน

ในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับการใช้พลังงานเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก จำนวน 5 รูป/คน รวมทั้งหมด 10 รูป/คน

3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวคิดและตัวแปรในการศึกษาไว้ ดังนี้

3.3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร ในด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และสถานะของพลังงาน ที่มีผลต่อรูปแบบพลังงานเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

3.3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ได้แก่ ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร และแนวทางที่พลังงานใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

3.4 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งข้อมูลที่ใช้ออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

3.4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ พระไตรปิฎก แบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 10 ชุด

3.4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสาร ตำราวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และงานวิจัยเชิงสำรวจหรืองานวิจัยภาคสนาม (Survey Research or Field Research)

3.5 เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่

3.5.1 แบบสอบถาม

มีลักษณะเป็นแบบปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 12 ข้อ ลักษณะของคำถาม แบ่งออกเป็น 2 กรณี 2 ระดับ โดยกำหนดค่า ดังนี้

กรณีที่ 1 ตอบถูก ข้อ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 10 และ 12

ใช่	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่ใช่	มีค่าเท่ากับ	1

กรณีที่ 2 ตอบถูก ข้อ 2, 6, 9 และ 11

ใช่	มีค่าเท่ากับ	1
ไม่ใช่	มีค่าเท่ากับ	2

ตอนที่ 3 แนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต จำนวน 5 ข้อ ลักษณะของคำถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดค่า ดังนี้

ทุกครั้ง	มีค่าเท่ากับ	5
เกือบทุกครั้ง	มีค่าเท่ากับ	4
บางครั้ง	มีค่าเท่ากับ	3
นาน ๆ ครั้ง	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่เคย	มีค่าเท่ากับ	1

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบปลายเปิด

3.5.2 แบบสัมภาษณ์

แบ่งออกเป็น 5 ข้อ คือ

- 1) ปัญหาการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาครมีอะไรบ้าง
- 2) สาเหตุของปัญหาการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาครมีอะไรบ้าง
- 3) หลักธรรมเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาครมีอะไรบ้าง
- 4) แนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนให้ไม่ทนต่อการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร มีอะไรบ้าง
- 5) ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ

3.6 การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.6.1 แบบสอบถาม

การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่เป็น แบบสอบถาม ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการวิจัย โดยใช้คำถาม 2 ประเภท คือ แบบปลายปิดและแบบปลายเปิด
 - 3) นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอที่ปรึกษาแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจนเหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระ และการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม
 - 4) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 1) พระครูอรุณจริยานุวัตร, ดร. 2) พระมหาวิระชาติ ปิยธมโม, ดร. และ 3) นายเอกวุฒิ สารมาศ เพื่อตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC) เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ ดังนี้

โดยที่	+1	แน่ใจว่าสอดคล้อง
	0	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
	-1	แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง
- ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.66 - 1.00
- 5) เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความถูกต้องเสร็จแล้ว จึงนำไปใช้กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try-out) แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาครซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถาม ไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (a-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (กัลยา วานิชบัญชา, 2546, 449) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.93
 - 6) นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.6.2 แบบสัมภาษณ์

การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่เป็น **แบบสัมภาษณ์** ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) กำหนดหัวข้อที่ต้องการถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 5 ข้อ
- 3) กำหนดมาตราส่วน โดยแบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ ดังนี้

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- 4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบประเมินความครบถ้วนถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาและโครงสร้างของข้อคำถาม (Content Validity) และพิจารณาประเมินให้

ค่าคะแนนเพื่อตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index หรือ IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยที่ผู้เชี่ยวชาญที่จะทำการประเมินมี 5 คน

5) หลังจากได้รับการประเมินแบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาทำการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะที่มีของแต่ละคนจนครบถ้วนทุกข้อคำถาม

6) นำข้อมูลการประเมิน (ค่าคะแนนการประเมิน) มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) โดยทำตารางการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง และพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ผลค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามที่มีความเหมาะสม อยู่ในช่วง 0.80 - 1.00

3.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.7.1 การเก็บรวบรวมจากแบบสอบถาม

1) ทำหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน

2) ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบ

3) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง

4) เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว จำนวน 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 จึงตรวจสอบความสมบูรณ์และจัดลำดับข้อมูล

5) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

3.7.2 การเก็บรวบรวมจากแบบสัมภาษณ์

1) ทำหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ตัวแทนของราษฎรในชุมชน สถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น

2) ดำเนินการสัมภาษณ์โดยคณะผู้วิจัย ตามวันเวลาที่นัดหมายไว้

3) ทำการตรวจสอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แล้วจึงได้นำมาวิเคราะห์ต่อไป

3.8 การวัดค่าตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดการวัดค่าตัวแปร ซึ่งเป็นการแปลผลค่าเฉลี่ยความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (ชูศรีวงศ์รัตน์, 2541 : 75)

ระดับค่า	ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลผล
2	1.50 – 2.00	ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก...มาก
1	1.00 – 1.49	ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก...น้อย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดการวัดค่าตัวแปร ซึ่งเป็นการแปลผลค่าเฉลี่ยแนวทางที่พลังบวรใช้ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (ณรงค์ โพธิ์พฤกษานนท์, 2551 : 87)

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{5-1}{5} = \frac{4}{5} = 0.80$$

ระดับค่า	ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลผล
5	4.21 - 5.00	ระดับแนวทางที่พลังบวรใช้... ทุกครั้ง
4	3.41 – 4.20	ระดับแนวทางที่พลังบวรใช้... เกือบทุกครั้ง
3	2.61 – 3.40	ระดับแนวทางที่พลังบวรใช้... บางครั้ง
2	1.81 – 2.60	ระดับแนวทางที่พลังบวรใช้... นาน ๆ ครั้ง
1	1.00 – 1.80	ระดับแนวทางที่พลังบวรใช้... ไม่เคย

3.9 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.9.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1) วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร และแนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และแปลผล

3) วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหเกี่ยวกับพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต โดยใช้การ

วิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

4) นำผลของข้อที่มีค่าความถี่และค่าเฉลี่ยสูง ไปสร้างเป็นรูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ทำให้เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริตได้

3.9.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ถ้ามีข้อมูลไม่สมบูรณ์ ได้ตัดทิ้งไป
- 2) ได้ทำการตรวจสอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างด้วยวิธี 3 เส้น (Triangulation Method) เมื่อพบว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงได้นำมาวิเคราะห์ต่อไป
- 3) นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
- 4) นำผลของเนื้อหาที่มีความถี่ในการตอบมาก ไปสร้างเป็นรูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ทำให้เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริตได้
- 5) ทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ โดยพิจารณาจากผลการสัมภาษณ์ประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้

3.10 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการวิจัย 1 ประเภท ได้แก่ สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับนำมาบรรยายข้อมูลทั่วไป (นิภา เมธาวีชัย, 2543 : 128)

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

- 1) การหาค่าร้อยละ (Percentage) (นิภา เมธาวีชัย, 2543 : 128)

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

$$P = \text{ค่าร้อยละ}$$

$$X = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}$$

$$N = \text{จำนวนประชากร}$$

2) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) (สังศรี ชมภูวงศ์, 2553 : 219)

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าเฉลี่ย}$$

$$\sum X = \text{ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม}$$

$$N = \text{จำนวนประชากร}$$

3) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (สังศรี ชมภูวงศ์, 2553 : 227)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

$$S = \text{ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)}$$

$$\sum fX = \text{ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ}$$

$$N = \text{จำนวนประชากร}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง “รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต” นี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ 3 ประการ คือ

1) เพื่อศึกษาความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร

2) เพื่อวิเคราะห์แนวทางของพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

3) เพื่อนำเสนอรูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

เครื่องมือวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ คือ แบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยการ สุ่มตัวอย่างจากประชากร คือ ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 400 ตัวอย่าง แล้วนำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ ส่วนแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับตัวแทนของราษฎรในชุมชน สถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน 5 รูป/คน และตัวแทนเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน 5 รูป/คน รวมทั้งหมด 10 รูป/คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เขียนอธิบาย และบรรยายตามความเป็นจริง เพื่อตอบโจทย์วิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ได้ กำหนดไว้

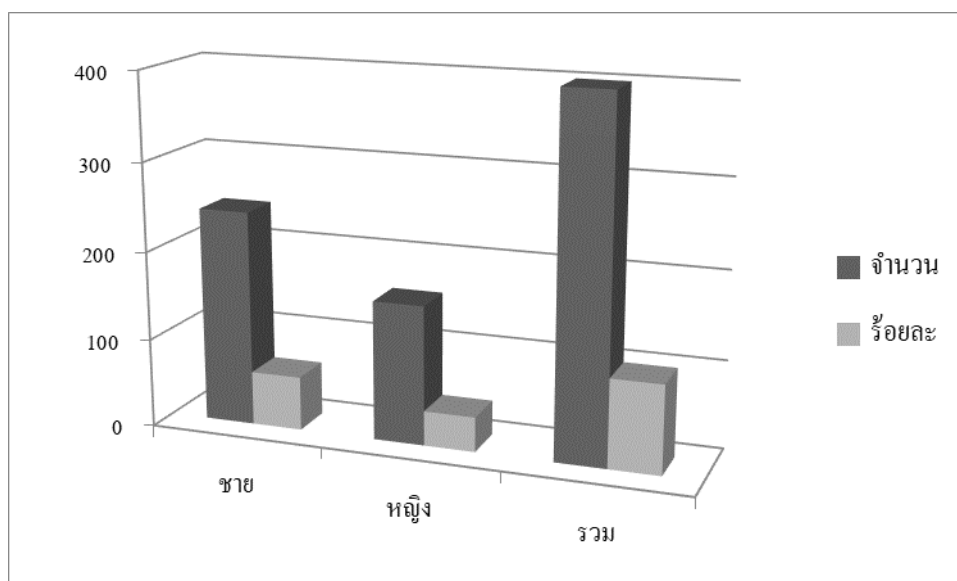
4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยเรื่องนี้ ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร ใช้การวิเคราะห์หาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	243	60.75
หญิง	157	39.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร เป็นเพศชาย ร้อยละ 60.75 และเพศหญิง ร้อยละ 39.25

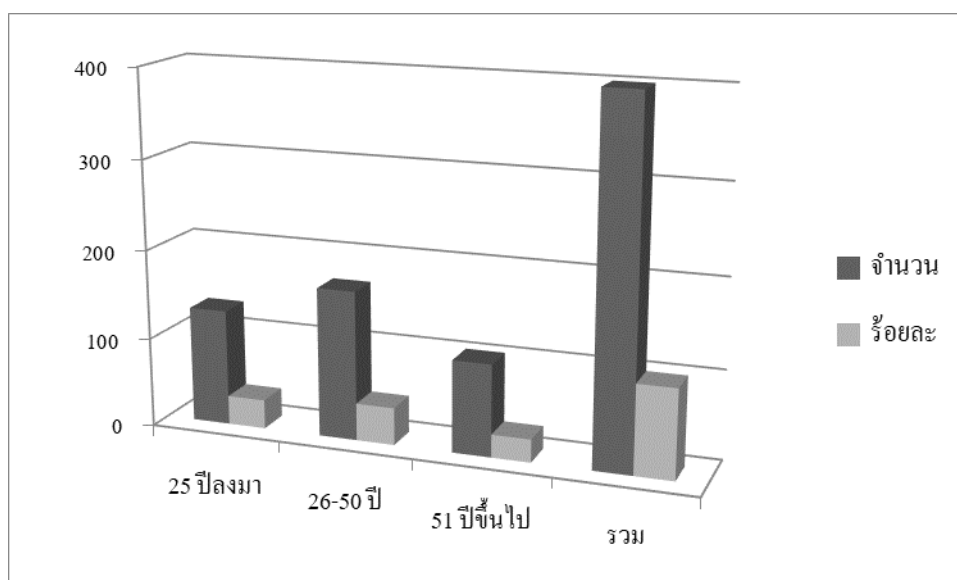

แผนภูมิที่ 4.1 จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
25 ปีลงมา	130	32.50
26-50 ปี	167	41.75
51 ปีขึ้นไป	103	25.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร มีอายุ 26-50 ปี ร้อยละ 41.75 อายุ 25 ปีลงมา ร้อยละ 32.50 และมีอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 25.75

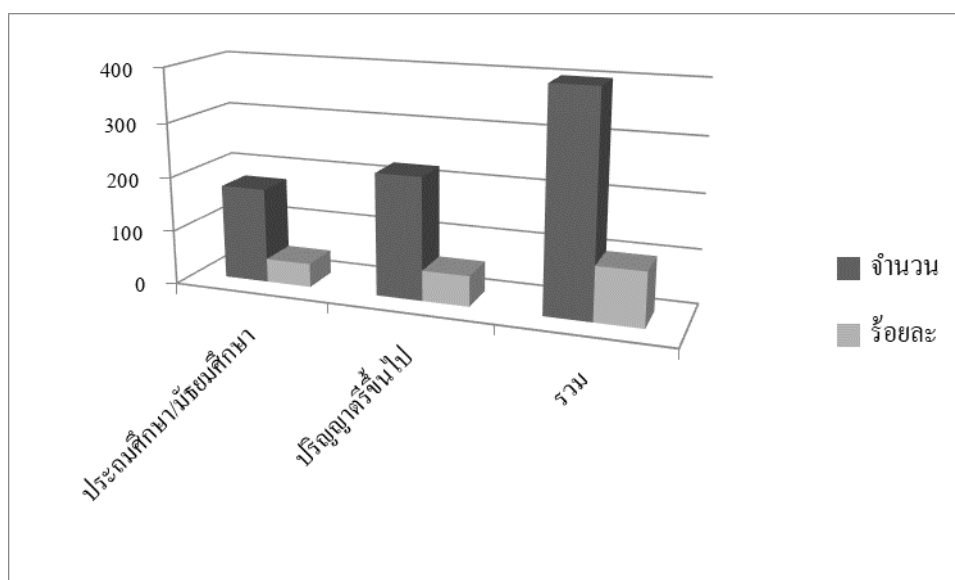

แผนภูมิที่ 4.2 จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา	175	43.75
ปริญญาตรีขึ้นไป	225	56.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร มีการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 56.25 และระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษา ร้อยละ 43.75

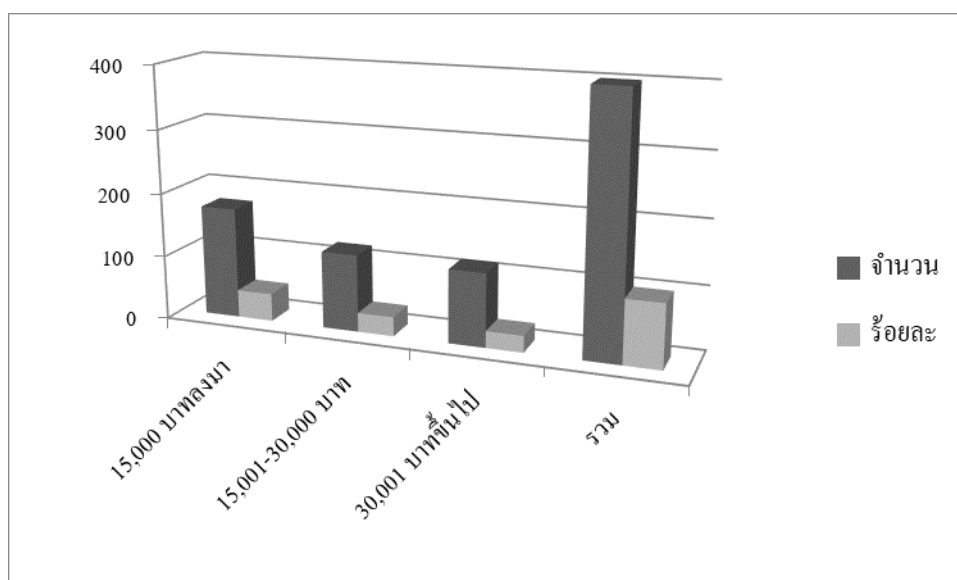

แผนภูมิที่ 4.3 จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
15,000 บาทลงมา	174	43.50
15,001-30,000 บาท	121	30.25
30,001 บาทขึ้นไป	115	26.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร มีรายได้ต่อเดือน 15,000 บาทลงมา ร้อยละ 43.50 และมีรายได้ต่อเดือน 30,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 26.25

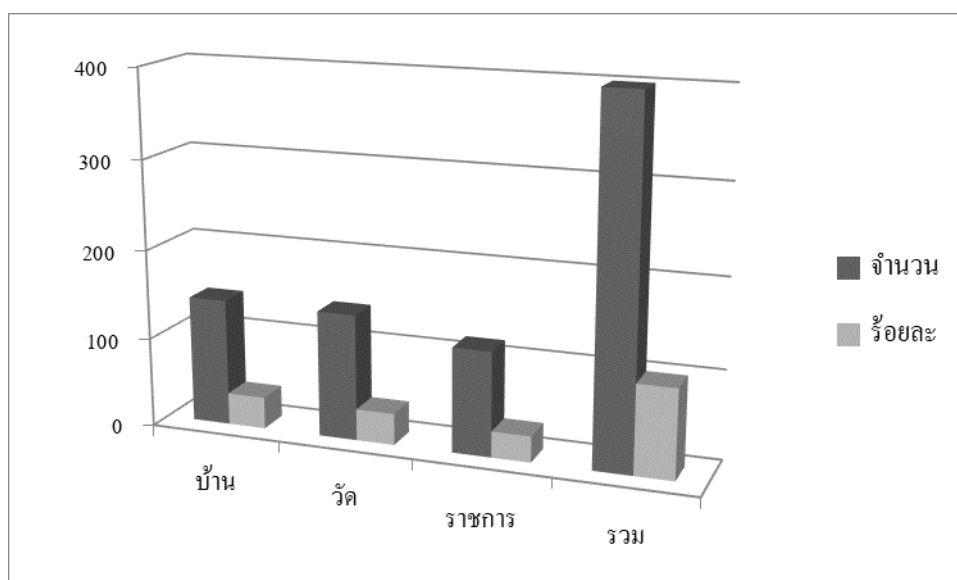

แผนภูมิที่ 4.4 จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามสถานะของพลังบวร

สถานะของพลังบวร	จำนวน	ร้อยละ
บ้าน	142	35.50
วัด	141	35.25
ราชการ	117	29.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร มีสถานะของพลังบวรเป็นบ้าน ร้อยละ 35.50 และสถานะของพลังบวร เป็นวัด ร้อยละ 35.25 เป็นราชการ ร้อยละ 29.25

แผนภูมิที่ 4.5 จำนวนและร้อยละประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามสถานะของพลังบวร

4.2 ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสาของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร

การศึกษาวិเคราะห์ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร ใช้การวิเคราะห์หาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย มีปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร

ข้อความ	ระดับความรู้		\bar{X}	SD	แปลผล
	ใช่	ไม่ใช่			
1. ความพอเพียงคือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	273 (68.25)	127 (31.75)	1.93	0.25	มาก
2. ความพอเพียงไม่ต้องมีความรอบคอบที่จะนำความรู้มาใช้ก็ได้	208 (52.00)	192 (48.00)	1.46	0.50	น้อย
3. ความพอเพียงมีเป้าหมายอยู่ที่ความสุขจากการทำงานที่สุจริต	271 (67.75)	129 (32.25)	1.92	0.27	มาก
4. วินัยคือการยึดมั่นและรับผิดชอบในหน้าที่ของตน องค์กร และสังคม	272 (68.00)	128 (32.00)	1.93	0.26	มาก
5. วินัยเป็นคุณธรรมที่มีหน้าที่กำกับและส่งเสริมให้บุคคลสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	271 (67.75)	129 (32.25)	1.92	0.27	มาก
6. วินัยเป็นเรื่องของการบังคับให้คนต้องปฏิบัติตามเพื่อให้เป็นระเบียบเท่านั้น	174 (43.50)	226 (56.50)	1.65	0.48	มาก
7. สุจริตคือความซื่อตรง ยึดมั่น ยืนหยัดในการรักษาความถูกต้อง	273 (68.25)	127 (31.75)	1.93	0.25	มาก

ตารางที่ 4.6 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความรู้		\bar{X}	SD	แปลผล
	ใช่	ไม่ใช่			
8. สุจริตเริ่มต้นด้วยการคิดดีด้วยจิตใจที่ไม่ตกอยู่ใต้อำนาจของความโลภ ความโกรธ และความหลง	269 (67.25)	131 (32.75)	1.91	0.29	มาก
9. สุจริตเป็นคุณธรรมที่ทำให้คนที่ยึดถือปฏิบัติเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้ช้า	181 (45.25)	219 (54.75)	1.61	0.49	มาก
10. จิตอาสาเป็นการสงเคราะห์คนอื่นด้วยวิธีการที่เรียกว่า สังคหวัตถุ 4 คือ 1. ทาน 2. ปิยวาจา 3. อตถจริยา และ 4. สมานัตตตา	263 (67.75)	137 (34.25)	1.88	0.33	มาก
11. จิตอาสาเป็นการใส่ใจต่อสังคม โดยหวังผลตอบแทน	202 (50.50)	198 (49.50)	1.49	0.50	น้อย
12. จิตอาสาเริ่มจากจิตใจที่มีพรหมวิหารธรรม 4 คือ 1. เมตตา 2. กรุณา 3. มุทิตา และ 4. อุเบกขา	264 (66.00)	136 (34.00)	1.88	0.32	มาก
รวม			1.79	0.11	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.79$, $SD = 0.11$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า ข้อที่ 1. ความพอเพียงคือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และข้อที่ 7. สุจริตคือความซื่อตรง ยึดมั่น ยืนหยัดในการรักษาความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.93$, $SD = 0.25$) รองลงมา คือ ข้อที่ 4. วินัยคือการยึดมั่นและรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง และสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.93$, $SD = 0.26$) และสุดท้าย คือ ข้อที่ 2. ความพอเพียงไม่ต้องมีความรอบคอบที่จะนำความรู้มาใช้ก็ได้ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.46$, $SD = 0.50$) และข้อที่ 11. จิตอาสาเป็นการใส่ใจต่อสังคม โดยหวังผลตอบแทน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.49$, $SD = 0.50$) ตามลำดับ

4.3 แนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

การศึกษาวិเคราะห์แนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย มีปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

ข้อความ	ระดับแนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	ทุกครั้ง	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย			
1. บ้าน วัดและราชการมีการสั่งสอนเยาวชนโดยตรงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ให้เห็นถึงโทษภัยของการทำทุจริต	88 (22.00)	116 (29.00)	92 (23.00)	56 (14.00)	48 (12.00)	3.87	0.88	เกือบ ทุกครั้ง
2. บ้าน วัดและราชการเป็นแบบอย่างชีวิตในการทำสุจริตธรรมเพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้และจดจำโดยทำตาม	99 (24.75)	123 (30.75)	81 (20.25)	49 (12.25)	48 (12.00)	4.07	0.77	เกือบ ทุกครั้ง
3. บ้าน วัดและราชการส่งเสริมยกย่องและสนับสนุนให้กำลังใจเยาวชนที่กระทำสุจริตธรรมอย่างสม่ำเสมอ	116 (29.00)	109 (27.25)	76 (19.00)	52 (13.00)	47 (11.75)	4.17	0.83	เกือบ ทุกครั้ง

ตารางที่ 4.7 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต (ต่อ)

ข้อความ	ระดับแนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	ทุกครั้ง	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย			
4. บ้าน วัดและราชการมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อสนับสนุนให้เยาวชนทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย โดยไม่ทนต่อการทุจริต	96 (24.00)	122 (30.50)	84 (21.00)	51 (12.75)	47 (11.75)	4.02	0.79	เกือบทุกครั้ง
5. บ้าน วัดและราชการให้เยาวชนยึดแนวทางคำสอนของศาสนาเพื่อป้องกันการทุจริต	123 (30.75)	106 (26.50)	76 (13.25)	53 (16.00)	47 (11.75)	4.23	0.83	ทุกครั้ง
รวม						4.07	0.04	เกือบทุกครั้ง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า แนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริต และจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต โดยรวม อยู่ในระดับเกือบทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 0.04$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า ข้อที่ 5. บ้าน วัดและราชการให้เยาวชนยึดแนวทางคำสอนของศาสนาเพื่อป้องกันการทุจริต อยู่ในระดับทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.83$) รองลงมาคือ ข้อที่ 3. บ้าน วัดและราชการส่งเสริมยกย่องและสนับสนุนให้กำลังใจเยาวชนที่กระทำสุจริตธรรมอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเกือบทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.83$) และสุดท้าย คือ ข้อที่ 1. บ้าน วัดและราชการมีการสั่งสอนเยาวชนโดยตรงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ให้เห็นถึงโทษภัยของการทำทุจริต อยู่ในระดับเกือบทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.87$, $SD = 0.88$) ตามลำดับ

4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักพอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร ให้ไม่ทนต่อการทุจริต

ตารางที่ 4.8 จำนวนปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาคือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักพอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

ปัญหา	จำนวน	แนวทางแก้ไขปัญหา	จำนวน
1. ขาดความต่อเนื่องในการปลูกฝังคุณธรรมอย่างจริงจัง และขาดความตระหนักในความสำคัญของคุณธรรม	34	1. ควรปลูกฝังคุณธรรมสร้างจิตสำนึกอย่างจริงจังตั้งแต่เด็กจนโต เริ่มจากครอบครัวให้ความรู้เข้าใจเป็นพื้นฐานแก่ลูกหลานเป็นเบื้องต้น วัดและราชการต่อยอดความรู้ต่อไป	34
2. คนถูกกิเลสคือ โลภะ โทสะ และโมหะเข้าครอบงำจิตใจ ทำให้ทำการทุจริต และเห็นว่า การทุจริตเรียกผลประโยชน์ต่างตอบแทนเป็นปกติในสังคม	18	2. ต้องเอาหลักธรรมทางศาสนามาใช้เพื่อให้สังคมไม่มีการทุจริตและทางรัฐต้องใช้กฎหมายลงโทษผู้กระทำการทุจริตให้ได้จริงจัง	18
รวม	52	รวม	52

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 52 รูป/คน ได้เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาคือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักพอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต คือ มากที่สุดคือ ขาดความต่อเนื่องในการปลูกฝังคุณธรรมอย่างจริงจัง และขาดความตระหนักในความสำคัญของคุณธรรม จึงควรปลูกฝังคุณธรรมสร้างจิตสำนึกอย่างจริงจังตั้งแต่เด็กจนโต เริ่มจากครอบครัวให้ความรู้เข้าใจเป็นพื้นฐานแก่ลูกหลานเป็นเบื้องต้น วัดและราชการต่อยอดความรู้ต่อไป

4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ได้แก่ ตัวแทนของราษฎรในชุมชน สถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่มี

ความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางที่พลั้งบรรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักคือ พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต จำนวน 5 รูป/คน และตัวแทนเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับการใช้พลั้งบรรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก จำนวน 5 รูป/คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

4.5.1 ท่านคิดว่า ปัญหาการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาครมีอะไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ตัวแทนของราษฎรในชุมชน สถาบัน ศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น จำนวน 5 รูป/คน เกี่ยวกับปัญหาการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร มีผลจากวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา พบว่า “เจ้าหน้าที่ที่มีการเรียกรับผลประโยชน์จากการทำโครงการต่าง ๆ และเอื้อพวกพ้อง บริษัทต่าง ๆ ที่คุ้นเคยกัน ภาคธุรกิจส่งส่วยให้เจ้าหน้าที่เพื่อแลกกับความสะดวกในการทำธุรกิจ การเรียกเก็บส่วยแรงงานต่างด้าวทั้งที่กลุ่มแรงงานนั้นทำถูกกฎหมาย โดยข่มขู่ว่าถ้าไม่จ่ายเงินจะถูกจับผลักดันกลับประเทศ”

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ตัวแทนเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 รูป/คน เกี่ยวกับปัญหาการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร มีผลจากวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา พบว่า “การนำทรัพย์สินของทางราชการ เช่น รถยนต์ ครุภัณฑ์ วัสดุสำนักงาน เป็นต้น ไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ในบางครั้ง บางช่วงเวลา อาจทำให้เกิดประโยชน์ทั้งส่วนรวมและประโยชน์ส่วนตัว ขึ้นพร้อมกัน การเรียกเก็บส่วยแรงงานต่างด้าวทั้งที่กลุ่มแรงงานนั้นทำถูกกฎหมาย โดยข่มขู่ว่าถ้าไม่จ่ายเงินจะถูกจับผลักดันกลับประเทศ”

ดังนั้น จึงสรุปเป็นความจริงขั้นพื้นฐาน (Grounded Theory) ได้ว่า ปัญหาการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร คือการใช้อำนาจหรืออิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ที่ตนเองมีอยู่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้ทั้งแก่ตนเอง ญาติพี่น้องและพวกพ้อง เช่น มีการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องชอบธรรมของการได้สิ่งต่าง ๆ และผลเสียที่จะเกิดขึ้นตามมา

4.5.2 ท่านคิดว่า สาเหตุของปัญหาการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาครมีอะไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ตัวแทนของราษฎรในชุมชน สถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น จำนวน 5 รูป/คน เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร มีผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา พบว่า “การมีโลภะ คือความอยากมีอยากได้สิ่งที่ไม่ใช่เป็นของตนเป็นที่ตั้ง จึงทำให้เกิดการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว การขาดจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม การบังคับใช้กฎหมายไม่จริงจังและเห็นแก่พวกพ้อง และการขาดอุดมการณ์การทำงานสุจริตเพื่อชาติบ้านเมืองเพื่อให้มีความเข้มแข็งผาสุก”

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ตัวแทนเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 รูป/คน เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร มีผลจากวิเคราะห์ข้อมูลเชิง

เนื้อหา พบว่า “ความเห็นแก่ตัวของเจ้าหน้าที่โดยการนำทรัพย์สินของทางราชการ เช่น รถยนต์ ครุภัณฑ์ วัสดุสำนักงาน เป็นต้น ไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ในบางครั้ง มีการใช้ไฟฟ้า น้ำ โทรศัพท์ เกินกว่าที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน”

ดังนั้น จึงสรุปเป็นความจริงขั้นพื้นฐาน (Grounded Theory) ได้ว่า สาเหตุของปัญหา การทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร คือการขาดอุดมการณ์การทำงานสุจริตเพื่อชาติบ้านเมือง และ พฤติกรรมส่วนตัวของเจ้าหน้าที่บางคนที่เป็นคนโลภมาก เห็นแก่ได้ไม่รู้จักพอ นำทรัพย์สินของทาง ราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว

4.5.3 ท่านคิดว่า หลักธรรมเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาครมีอะไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ตัวแทนของราษฎรในชุมชน สถาบัน ศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น จำนวน 5 รูป/คน เกี่ยวกับหลักธรรมเกี่ยวกับการต่อต้าน การทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร มีผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา พบว่า “หลักฆราวาสธรรม 4 ได้แก่ สัจจะ คือความซื่อสัตย์ 2. ทมะ คือการฝึกตน 3. ขันติ คือการอดทน 4. จาคะ คือการบริจาค/ การเสียสละ หลักธรรมเป็นโลกบาล คือ หิริ ความละอายใจต่อการทำความชั่ว โอตตปปะ ความกลัว บาบ และหลักทศพิธราชธรรม ได้แก่ ทาน ศีล ปริจจาคะ อาชชวะ มัททวะ ตปะ อักโกธะ อวิหิงสา ขันติ และอวิโรธนะ”

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ตัวแทนเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 รูป/คน เกี่ยวกับหลักธรรมเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร มีผลจากการ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา พบว่า “หลักมัตตัญญุตาคือความเป็นผู้รู้จักประมาณ อนวัชชสุข คือสุขเกิด แต่ประกอบกรงานปราศจากโทษ สติและปัญญา หลักสุจริต 3 ได้แก่ 1. กายสุจริต ความประพฤติ ชอบด้วยกาย มี 3 คือ งดเว้นและประพฤติตรงข้ามกับ ปาณาติบาต อทินนาทาน และ กาเมสุมิฉฉาจาร 2. วจีสุจริต ความประพฤติชอบด้วยวาจา มี 4 คือ งดเว้นและประพฤติตรงข้ามกับ มุสาวาท ปิสุนวาทา ผรุสวาทา และ สัมผัสปลาลปะ 3. มโนสุจริต ความประพฤติชอบด้วยใจ มี 3 คือ อนภิชฌา อพยาบาท และ สัมมาทิฏฐิ หลักศีล 5 ได้แก่ เว้นจากการฆ่าการประทุษร้ายกัน เว้นจาก การลักโกง เว้นจากการประพฤติผิดในกาม เว้นจากการพูดเท็จ โกหก หลอกลวง และเว้นจากน้ำเมา คือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท รวมถึงเว้นจากสิ่งเสพติดให้โทษ หลักโลกบาลธรรม ได้แก่ คือ หิริ ความละอายใจต่อการทำความชั่ว โอตตปปะ ความกลัวบาป หลักธรรมที่เชื่อมโยงกับ หลักธรรมมาภิบาลคือ หลักทศพิธราชธรรม ได้แก่ ทาน ศีล ปริจจาคะ อาชชวะ มัททวะ ตปะ อักโกธะ อวิหิงสา ขันติ และอวิโรธนะ”

ดังนั้น จึงสรุปเป็นความจริงขั้นพื้นฐาน (Grounded Theory) ได้ว่า หลักธรรมเกี่ยวกับการ ต่อต้านการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ หลักธรรมเป็นโลกบาล คือ หิริและโอตตปปะ หลักธรรมมีอุปการะมาก คือ สติและสัมปชัญญะ (ปัญญา) หลักสุจริต 3 คือ 1. กายสุจริต 2. วจีสุจริต

3. มโนสุจริต หลักขราวาสธรรม 4 ได้แก่ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ หลักศีล 5 และหลักธรรมที่เชื่อมโยงกับหลักธรรมาภิบาลคือ หลักทศพิธราชธรรม ได้แก่ ทาน ศีล ปริจจาคะ อาชชวะ มัททวะ ตปะ อักโกธะ อวิหิงสา ขันติ และอวิโรธนะ

4.5.4 ท่านคิดว่า แนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริต และจิตอาสา แก่เยาวชนให้ไม่ทนต่อการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร มีอะไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ตัวแทนของราษฎรในชุมชน สถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น จำนวน 5 รูป/คน เกี่ยวกับแนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนให้ไม่ทนต่อการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร มีผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา พบว่า “การยึดคำสอนของศาสนาเพื่อป้องกันการทุจริต เช่น หลักธรรมเป็นโลกบาล 2 หลักธรรมมีอุปการะมาก 2 หลักสุจริต 3 และหลักศีล 5 เป็นต้น การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการทำการทุจริตแก่เยาวชน และการสร้างหลักสูตรการเรียนรู้และตระหนักเกี่ยวกับสุจริตธรรม”

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ตัวแทนเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 รูป/คน เกี่ยวกับแนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนให้ไม่ทนต่อการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร มีผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา พบว่า “การควบคุมกำกับดูแลให้มีการปลูกฝังคำสอนที่ดี การไม่ส่งเสริมการทำการทุจริต การมีบทลงโทษแก่เจ้าหน้าที่ทำการทุจริต การหาทางแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ การแนะนำแนวทางหรือมอบหมายให้หัวหน้างานเฝ้าระวังการใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนรวมอย่างแท้จริง การสร้างค่านิยมและจิตสำนึกแห่งสุจริตธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ การร่วมมือกันสอดส่องดูแลป้องกันการทุจริตและรักษาให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายอย่างเคร่งครัด”

ดังนั้น จึงสรุปเป็นความจริงขั้นพื้นฐาน (Grounded Theory) ได้ว่า แนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนให้ไม่ทนต่อการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร คือ บ้านวัดและราชการร่วมมือในการยึดคำสอนทางศาสนาเพื่อป้องกันการทุจริต เช่น หลักธรรมเป็นโลกบาล 2 หลักธรรมมีอุปการะมาก 2 หลักสุจริต 3 และหลักศีล 5 เป็นต้น การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการทำการทุจริตแก่เยาวชน การสอดส่องดูแลป้องกันการทุจริตและรักษาให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายอย่างเคร่งครัด และการสร้างหลักสูตรการเรียนรู้และตระหนักเกี่ยวกับสุจริตธรรม

4.5.5 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ตัวแทนของราษฎรในชุมชน สถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น จำนวน 5 รูป/คน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ มีผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา พบว่า “บ้านวัดและราชการร่วมมือจัดอบรมเพื่อปลูกฝัง

สุจริตธรรมต่าง ๆ ให้แก่เด็กและเยาวชน โดยเริ่มจากการอบรมบ่มเพาะมาจากครอบครัวก่อน และให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง”

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ตัวแทนเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 รูป/คน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ มีผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา พบว่า “ควรมีมาตรการและข้อบังคับที่ชัดเจนและปลูกฝังให้คนไม่ทำการทุจริต บ้านวัดและราชการควรพยายามหาแนวทางปลูกฝังสุจริตธรรมแก่เด็กรุ่นใหม่ก่อนจะสายเกินแก้ไข”

ดังนั้น จึงสรุปเป็นความจริงขั้นพื้นฐาน (Grounded Theory) ได้ว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ การอบรมบ่มเพาะปลูกฝังสุจริตธรรมแก่เด็กรุ่นใหม่ควรเริ่มมาจากครอบครัวก่อน เพราะเป็นสถาบันพื้นฐานหลักที่เกี่ยวกับเด็กแต่เริ่มแรก แล้วจึงส่งให้วัดและราชการทำการบ่มเพาะปลูกฝังต่อไป

4.6 ผลการสร้างและนำเสนอรูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

จากผลการวิจัยทั้งในส่วนเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งมีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) คือ ตัวแทนของราษฎรในชุมชน สถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักคือ พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต จำนวน 5 รูป/คน และตัวแทนเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 รูป/คน สามารถสร้างและนำเสนอรูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบแล้ว คือ C-T-I-C-I MODEL ดังนี้

C = curriculum การสร้างหรือนำหลักสูตรการเรียนรู้และตระหนักเกี่ยวกับสุจริตธรรมมาใช้

T = teachings การยึดคำสอนของศาสนาเพื่อป้องกันการทุจริต เช่น หลักธรรมเป็นโลกบาล 2 หลักธรรมมีอุปการะมาก 2 หลักสุจริต 3 และหลักศีล 5 เป็นต้น

I= ideology การสร้างอุดมการณ์การทำการสุจริตเพื่อชาติบ้านเมือง

C = Cause การหาทางแก้ปัญหการทุจริตที่ต้นเหตุ

l = law การบังคับใช้กฎหมายลงโทษอย่างจริงจัง

รูปแบบดังกล่าว สามารถอธิบายได้ดังนี้

พลังบวรใช้แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต ดังนี้

บ้านวัดราชการร่วมมือกันสร้างหรือนำหลักสูตรการเรียนรู้และตระหนักเกี่ยวกับสุจริตธรรม คือหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาปรับใช้ แก่เยาวชนในท้องถิ่น เพื่อให้เยาวชนได้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต และพลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม

บ้านวัดราชการให้เยาวชนในท้องถิ่น ได้ยึดคำสอนของศาสนา ซึ่งฝังแน่นอยู่ในจิตใจ เพื่อป้องกันการทุจริต เช่น หลักธรรมเป็นโลกบาลคือ ทิริ และโอดตปปะ หลักธรรมมีอุปการะมาก คือ สติสัมปชัญญะ (ปัญญา) หลักสุจริต 3 คือ 1. กายสุจริต 2. วจีสุจริต 3. มโนสุจริต หลักขรวาสาธรรม 4 ได้แก่ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ และหลักศีล 5 ได้แก่ เว้นจากการฆ่าการประทุษร้ายกัน เว้นจากการลักโก่ง เว้นจากการประพฤติผิดในกาม เว้นจากการพูดเท็จ โทหก หลอกลวง และเว้นจากน้ำเมา คือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท รวมถึงเว้นจากสิ่งเสพติดให้โทษ เป็นต้น

บ้านวัดราชการสร้างอุดมการณ์การทำงานสุจริตเพื่อชาติบ้านเมืองให้เกิดขึ้นในจิตใจของเยาวชนในท้องถิ่นทุกคน เพื่อให้ชาติบ้านเมืองมีความเข้มแข็งผาสุกสงบสุข

การหาทางแก้ปัญหาการทุจริตที่ต้นเหตุ คือ บ้านวัดราชการชี้ให้เยาวชนในท้องถิ่น เห็นถึงต้นเหตุของการทุจริต คือการเห็นแก่ได้ไม่รู้จักพอ การขาดความพอเพียง การไม่ทำตามกำลังที่ถูกต้องชอบธรรม ให้มีความรู้จักพอ การทำตามกำลังที่ถูกต้องชอบธรรม ไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ทุกภาคส่วน

บ้านวัดราชการมีการส่งเสริมให้บังคับใช้กฎหมายลงโทษอย่างจริงจัง ไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อให้เยาวชนในท้องถิ่นได้เห็น โดยปฏิบัติตามกฎหมายต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544 เป็นต้น

4.7 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ในงานวิจัยนี้ มีการตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า “รูปแบบพลังบวรคือ บ้านวัดและราชการ เพื่อใช้ในการปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ทำให้เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครไม่ทนต่อการทุจริตได้”

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า บ้านวัดและราชการได้ใช้คำสอนทางศาสนา ได้แก่ หลักพอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และทำการสอดส่องดูแลป้องกันการทุจริต จึงทำให้เยาวชนมีจิตสำนึกไม่ทนต่อการทุจริต พร้อมทั้งได้แสดงพฤติกรรมที่ไม่ทนต่อการทุจริตนั้นออกมา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง “รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต” นี้ มีความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา คือ ข้อมูลการรายงานผลการตรวจสอบในภาพรวมของจังหวัดสมุทรสาคร เช่น การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ ได้แก่ การเข้าตรวจ หรือเยี่ยมสถานประกอบการ โดยมีเจตนานำไปสู่การจ่ายเงินพิเศษ จำนวน 2 หน่วยงาน เป็นต้น ดังกล่าว ทำให้ภาครัฐสูญเสียนงบประมาณ อันเกิดจากการความไม่โปร่งใสในการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนยังขาดความเข้มแข็งและไม่ให้ความสำคัญต่อการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ ทำให้ปัญหาดังกล่าวเพิ่มความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ทุกภาคส่วนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการทุจริต ใช้แนวทางของพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก คือพอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนให้ไม่ยอมทนต่อการทุจริต อันจะนำไปสู่สังคมที่สุจริตส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ และส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตต่อไป

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ 3 ประการ คือ

- 1) เพื่อศึกษาความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร
- 2) เพื่อวิเคราะห์แนวทางของพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต
- 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต” นี้ เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวนทั้งสิ้น 584,703 คน โดยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จของเกรงซี

(Krejcie) และมอร์แกน (Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 400 คน แล้วจึงใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ มีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ได้แก่ ตัวแทนของราษฎรในชุมชน สถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางที่ปลัดบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักคือ พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต จำนวน 5 รูป/คน และตัวแทนเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับการใช้ปลัดบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก จำนวน 5 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด ใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ และแบบสัมภาษณ์ โดยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างด้วยวิธี Triangulation Method เมื่อพบว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงได้นำมาวิเคราะห์ แล้วนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ต่อไป ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร เป็นเพศชาย ร้อยละ 60.75 มีอายุ 26-50 ปี ร้อยละ 41.75 มีการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 56.25 และมีรายได้ต่อเดือน 15,000 บาทลงมา ร้อยละ 43.50 และมีสถานะของปลัดบวรเป็นบ้าน ร้อยละ 35.50

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสาของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสาของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.79$, $SD = 0.11$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า ข้อที่ 1. ความพอเพียงคือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และข้อที่ 7. สุจริตคือความซื่อตรง ยึดมั่น ยืนหยัดในการรักษาความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.93$, $SD = 0.25$) รองลงมา คือ ข้อที่ 4. วินัยคือการยึดมั่นและรับผิดชอบในหน้าที่ของตน องค์กร และสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.93$, $SD = 0.26$) และสุดท้ายคือ ข้อที่ 2. ความพอเพียงไม่ต้องมีความรอบคอบที่จะนำความรู้มาใช้ก็ได้ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.46$, $SD = 0.50$) และข้อที่ 11. จิตอาสาเป็นการใส่ใจต่อสังคม โดยหวังผลตอบแทน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.49$, $SD = 0.50$) ตามลำดับ

5.1.3 ผลการวิเคราะห์แนวทางที่ปลัดบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต พบว่า แนวทางที่ปลัด

บวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต โดยรวม อยู่ในระดับเกือบทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 0.04$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า ข้อที่ 5. บ้าน วัดและราชการให้เยาวชนยึดแนวทางคำสอนของศาสนาเพื่อป้องกันการทุจริต อยู่ในระดับทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.83$) รองลงมาคือ ข้อที่ 3. บ้าน วัดและราชการส่งเสริมยกย่องและสนับสนุนให้กำลังใจเยาวชนที่กระทำสุจริตธรรมอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเกือบทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.83$) และสุดท้าย คือ ข้อที่ 1. บ้าน วัดและราชการมีการสั่งสอนเยาวชนโดยตรงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ให้เห็นถึงโทษภัยของการทำทุจริต อยู่ในระดับเกือบทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.87$, $SD = 0.88$) ตามลำดับ

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 52 รูป/คน ได้เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหเกี่ยวกับพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักพอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต คือ มากที่สุดคือ ขาดความต่อเนื่องในการปลูกฝังคุณธรรมอย่างจริงจัง และขาดความตระหนักในความสำคัญของคุณธรรม จึงควรปลูกฝังคุณธรรมสร้างจิตสำนึกอย่างจริงจังตั้งแต่เด็กจนโต เริ่มจากครอบครัวให้ความรู้เข้าใจเป็นพื้นฐานแก่ลูกหลานเป็นเบื้องต้น วัดและราชการต่อยอดความรู้ต่อไป

5.1.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ได้แก่ ตัวแทนของราษฎรในชุมชน สถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักคือ พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต จำนวน 5 รูป/คน และตัวแทนเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 5 รูป/คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ปัญหาการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร คือการใช้อำนาจหรืออิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ที่ตนเองมีอยู่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้ทั้งแก่ตนเอง ญาติพี่น้องและพวกพ้อง เช่น มีการนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ เป็นต้น โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องชอบธรรมของการได้สิ่งต่าง ๆ และผลเสียที่จะเกิดขึ้นตามมา

สาเหตุของปัญหาการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร คือการขาดอุดมการณ์การทำการสุจริตเพื่อชาติบ้านเมือง และพฤติกรรมส่วนตัวของเจ้าหน้าที่บางคนที่เป็นคนโลภมาก เห็นแก่ได้ไม่รู้จักพอ นำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว

หลักธรรมเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ หลักธรรมเป็นโลกบาล คือ หิริและโอตตปปะ หลักธรรมมีอุปการะมาก คือ สติและสัมปชัญญะ (ปัญญา) หลักสุจริต 3 คือ 1. กายสุจริต 2. วาจาสุจริต 3. มโนสุจริต หลักฆราวาสธรรม 4 ได้แก่ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ หลักศีล 5 และหลักธรรมที่เชื่อมโยงกับหลักธรรมาภิบาลคือ หลักทศพิธราชธรรม ได้แก่ ทาน ศีล ปริจจาคะ อาชวระ มัททวะ ตปะ อักโกธะ อวิหิงสา ขันติ และอวิโรธนะ

แนวทางที่ปลัดบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชน ให้ไม่ทนต่อการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร คือ บ้านวัดราชการร่วมมือในการยึดคำสอนของศาสนา เพื่อป้องกันการทุจริต เช่น หลักธรรมเป็นโลกบาล 2 หลักธรรมมีอุปการะมาก 2 หลักสุจริต 3 และหลักศีล 5 เป็นต้น การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการทำการทุจริตแก่เยาวชน การสอดส่องดูแลป้องกันการทุจริตและรักษาให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายอย่างเคร่งครัด และการสร้างหลักสูตรการเรียนรู้และตระหนักเกี่ยวกับสุจริตธรรม

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ การอบรมบ่มเพาะปลูกฝังสุจริตธรรมแก่เด็กรุ่นใหม่ควรเริ่มมาจากครอบครัวก่อน เพราะเป็นสถาบันพื้นฐานหลักที่เกี่ยวกับเด็กแต่เริ่มแรก แล้วจึงส่งให้วัดและราชการทำการอบรมเพาะปลูกฝังต่อไป

5.1.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างและนำเสนอรูปแบบปลัดบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

จากผลการวิจัยทั้งในส่วนเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งมีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) กับตัวแทนของราษฎรในชุมชน สถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น จำนวน 5 รูป/คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางที่ปลัดบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลักคือ พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต และตัวแทนเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับการใช้ปลัดบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก จำนวน 5 รูป/คน สามารถสร้างและนำเสนอรูปแบบปลัดบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบแล้ว คือ C-T-I-C-I MODEL ดังนี้

C = curriculum การสร้างหรือนำหลักสูตรการเรียนรู้และตระหนักเกี่ยวกับสุจริตธรรมมาใช้

T = teachings การยึดคำสอนของศาสนาเพื่อป้องกันการทุจริต เช่น หลักธรรมเป็นโลกบาล 2 หลักธรรมมีอุปการะมาก 2 หลักสุจริต 3 และหลักศีล 5 เป็นต้น

I = ideology การสร้างอุดมการณ์การทำการสุจริตเพื่อชาติบ้านเมือง

C = Cause การหาทางแก้ปัญหาการทุจริตที่ต้นเหตุ

l = law การบังคับใช้กฎหมายลงโทษอย่างจริงจัง

รูปแบบดังกล่าว สามารถอธิบายได้ดังนี้

พลังบวรใช้แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชน ในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต ดังนี้

บ้านวัดราชการร่วมมือกันสร้างหรือนำหลักสูตรการเรียนรู้และตระหนักเกี่ยวกับสุจริตธรรม คือหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาปรับใช้ แก่เยาวชนในท้องถิ่น เพื่อให้เยาวชนได้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต และพลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม

บ้านวัดราชการให้เยาวชนในท้องถิ่น ได้ยึดคำสอนของศาสนา ซึ่งฝังแน่นอยู่ในจิตใจ เพื่อป้องกันการทุจริต เช่น หลักธรรมเป็นโลกบาลคือ ทิริ และโอดตปปะ หลักธรรมมีอุปการะมาก คือ สติ สัมปชัญญะ (ปัญญา) หลักสุจริต 3 คือ 1. กายสุจริต 2. วจีสุจริต 3. มโนสุจริต หลักขราวาสธรรม 4 ได้แก่ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ หลักศีล 5 ได้แก่ เว้นจากการฆ่าการประทุษร้ายกัน เว้นจากการลัก โกง เว้นจากการประพฤติผิดในกาม เว้นจากการพูดเท็จ โกหก หลอกลวง และเว้นจากน้ำเมา คือสุรา และเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท รวมถึงเว้นจากสิ่งเสพติดให้โทษ เป็นต้น

บ้านวัดราชการสร้างอุดมการณ์การทำงานสุจริตเพื่อชาติบ้านเมืองให้เกิดขึ้นในจิตใจของเยาวชนในท้องถิ่นทุกคน เพื่อให้ชาติบ้านเมืองมีความเข้มแข็งผาสุกสงบสุข

การหาทางแก้ปัญหาการทุจริตที่ต้นเหตุ คือ บ้านวัดราชการชี้ให้เยาวชนในท้องถิ่น เห็นถึงต้นเหตุของการทุจริต คือการเห็นแก่ได้ไม่รู้จักพอ การขาดความพอเพียง การไม่ทำตามกำลังที่ถูกต้องชอบธรรม ให้มีความรู้จักพอ การทำตามกำลังที่ถูกต้องชอบธรรม ไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ทุกภาคส่วน

บ้านวัดราชการมีการส่งเสริมให้บังคับใช้กฎหมายลงโทษอย่างจริงจัง ไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อให้เยาวชนในท้องถิ่นได้เห็น โดยปฏิบัติตามกฎหมายต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544 เป็นต้น

5.1.7 ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

จากการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า พลังบวรคือ บ้านวัดและราชการได้ใช้คำสอนทางศาสนา ได้แก่ หลักพอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และทำการสอดส่องดูแลป้องกันการทุจริต จึงทำให้เยาวชนมีจิตสำนึกไม่ทนต่อการทุจริต พร้อมทั้งได้แสดงพฤติกรรมที่ไม่ทนต่อการทุจริตนั้นออกมา

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

5.2.1 ผลการวิเคราะห์ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.79$, $SD = 0.11$) ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาครได้มีความรู้เรื่องคุณธรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นศาสตร์พระราชาและเป็นคุณธรรมฐานรากที่จะนำไปสู่คุณธรรมอื่น ๆ โดยการที่สถาบันการศึกษาและหน่วยงานภาครัฐได้ให้ความรู้ ทั้งในเรื่องความพอเพียงคือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี สุจริตคือความซื่อตรง ยึดมั่น ยืนหยัดในการรักษาความถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับหนังสือเรื่อง “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมืองครอบครัวคุณธรรม” ของ ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2559) พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานให้แก่ปวงชนชาวไทย เพื่อให้คนไทยอยู่อย่างมีความสุข ประกอบด้วย 5 เรื่อง เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบซึ่งต้องกระทำพร้อมกันทุกเรื่อง คือ 1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีไม่มากไม่น้อยจนเกินไป 2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับความพอประมาณอย่างใช้เหตุผล 3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง 4. เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ผู้ปฏิบัติต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้านและมีความรอบคอบที่จะนำความรู้มาใช้ และ 5. เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึงผู้ปฏิบัติต้องมีจิตใจที่ตระหนักในคุณธรรม และความซื่อสัตย์ มีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต

5.2.2 ผลการวิเคราะห์แนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต พบว่า แนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต โดยรวม อยู่ในระดับเกือบทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 0.04$) ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า บ้านวัดและราชการให้เยาวชนยึดแนวทางคำสอนของศาสนาเพื่อป้องกันการทุจริต พร้อมทั้งได้ส่งเสริมยกย่องและสนับสนุนให้กำลังใจเยาวชนที่กระทำสุจริตธรรมอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ หลักธรรมเป็นโลกบาล คือ หิริและโอตตปปะ หลักธรรมมีอุปการะมาก คือ สติและสัมปชัญญะ หลักสุจริต 3 คือ 1. กายสุจริต 2. วาจาสุจริต 3. มโนสุจริต หลักฆราวาสธรรม 4 ได้แก่ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ และหลักศีล 5 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาไพรัช ธรรมทีโป และคณะ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง “พระสงฆ์กับการพัฒนาจิตสำนึกต่อต้านการประพฤติทุจริตในสังคมไทย” ผลการวิจัย พบว่า พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการสร้างจิตสำนึกต่อต้านการประพฤติทุจริตในสังคมไทย ทำให้เกิดการบูรณาการโดยการนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น ความละเอียดแก่ใจ (หิริ) ความเกรงกลัวต่อ

บาป (โอดตัมปะ) และสัมมัมปะธาน 4 ไปใช้ในวิถีชีวิตของมนุษย์ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่จะกำกับจิตใจของบุคคลให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม การบูรณาการดังกล่าวได้ดำเนินการครอบคลุมทั้งคณะสงฆ์ ภาครัฐ และภาคประชาชน ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกันกับ **ธัญญ์รัตน์ พิมลศรี และคณะ (2564)** ได้ทำวิจัยเรื่อง “**การปลูกฝังวัฒนธรรมสุจริต เพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในองค์การ**” ผลการวิจัย พบว่า ครอบคลุม ผู้ปกครองต้องเป็นต้นแบบที่ดีทำกิจกรรมสุจริตร่วมกัน 2) องค์การทางการศึกษา คณะผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายความสุจริต ใช้จรรยาบรรณวิชาชีพ ทำกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายชุมชน และผู้ปกครอง 3) องค์การทางศาสนา เจ้าอาวาสต้องปกครองด้วยหลักพระธรรมวินัย อบรม และทำกิจกรรมทางศาสนา 4) องค์การชุมชน คณะกรรมการชุมชนต้องปลูกฝังความสุจริตด้วยทุนทางสังคม การจัดทำธรรมนูญชุมชน และสื่อสารกับสมาชิกชุมชน 5) องค์การธุรกิจ ผู้บริหารองค์การต้องกำหนดนโยบาย การบริหารองค์การอย่างโปร่งใส การจัดทำคู่มือให้ความรู้ความสุจริตกับสมาชิกในองค์การ 6) องค์การทางการเมืองการปกครอง คณะกรรมการป้องกันการทุจริตขององค์การต้องปลูกฝังความสุจริตด้วยการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน และทำกิจกรรมปลูกฝังความสุจริต การยกย่องบุคคลต้นแบบ และ 7) องค์การสื่อมวลชน สภาสื่อมวลชนต้องกำหนดนโยบาย ประกาศเจตจำนงสุจริต กำหนดระเบียบ จรรยาบรรณวิชาชีพ และทำกิจกรรมปลูกฝังความสุจริต และซึ่งเห็นพ้องกับ **พระครูอุดมเจติยารักษ์ (दनัย นรุตตโม/สำแดงเดช) และคณะ (2562)** ได้ทำวิจัยเรื่อง “**การเสริมสร้างความรู้และควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ ภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี**” ผลการวิจัย พบว่า 1) พระสงฆ์ เป็นที่เคารพเชิงผู้นำทางจิตวิญญาณ มีองค์ความรู้ทางโลกและทางธรรม การยอมรับจากคณะสงฆ์ เจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชน ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงศาสนาร่วมกับชุมชน เสนอหลักสูตรต่อต้านทุจริต โดยอาศัยหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นศูนย์ดำเนินการทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง เช่น ให้คำปรึกษาแก่ชุมชน สังคม และภาครัฐ ภายใต้พระธรรมวินัยและกฎหมาย ให้สอดคล้องกับความจำเป็นของชุมชนที่มีความหลากหลาย 2) ภาคประชาชน ต้องเป็นพลเมืองดีที่สนใจปัญหาชุมชน ตามกฎหมายและระเบียบราชการท้องถิ่น เช่น คณะกรรมการป้องกันและควบคุมทุจริตภาคประชาชน ท้องถิ่น ที่ยอมรับจากภาครัฐ ร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผ่านจัดกิจกรรม เช่น การประกวด แข่งขัน ประกายกย่องบุคคลดีเด่น และปฏิบัติตามระบบกลไกตรวจสอบภายใน เช่น กิจกรรมประชุม สัมมนา ออกตรวจเยี่ยม รณรงค์ ส่งเสริม และเชิญชวน ให้ประชาชนแสดงบทบาทร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ท้องถิ่น 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ธรรมเนียมปฏิบัติ และจารีตประเพณีอันดีต่อประชาชน ปฏิเสธระบบอุปถัมภ์ ส่งเสริมระบบคุณธรรมเชิงประจักษ์ เผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย จัดทำโครงการและดำเนินการสร้างระบบป้องกันและควบคุมทุจริต โดยคณะกรรมการพัฒนา ติดตาม และประเมินผล เปิดเผยแพร่ข้อมูล จัดซื้อจัดจ้างและผลงานท้องถิ่น เพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา

การทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ หากประพฤติผิดต้องลงโทษตามกฎหมาย เพื่อสร้างท้องถิ่นซื่อสัตย์ ภาครัฐโปร่งใส

5.2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างและนำเสนอรูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต พบว่า ได้รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริตจากการวิจัย คือ C-T-I-C-I MODEL โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบแล้ว อธิบายได้ดังนี้ C = curriculum การสร้างหรือนำหลักสูตรการเรียนรู้และตระหนักเกี่ยวกับสุจริตธรรมมาใช้ T = teachings การยึดคำสอนของศาสนาเพื่อป้องกันการทุจริต เช่น หลักธรรมเป็นโลกบาล 2 หลักธรรมมีอุปการะมาก 2 หลักสุจริต 3 และหลักศีล 5 เป็นต้น I = ideology การสร้างอุดมการณ์การทำการสุจริตเพื่อชาติบ้านเมือง C = Cause การหาทางแก้ปัญหาการทุจริตที่ต้นเหตุ I = law การบังคับใช้กฎหมายลงโทษอย่างจริงจัง ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชนเพื่อให้ไม่ทนต่อการทุจริต จะเกิดขึ้นได้ต้องเป็นการทำงานร่วมกันของบ้านวัดและราชการในการสร้างอุดมการณ์การทำการสุจริตเพื่อชาติบ้านเมือง การยึดคำสอนของศาสนาเพื่อป้องกันการทุจริต ตลอดจนการสร้างหรือนำหลักสูตรการเรียนรู้และตระหนักเกี่ยวกับสุจริตธรรมมาใช้ โดยควรเริ่มต้นมาจากครอบครัวก่อน เพราะเป็นสถาบันพื้นฐานหลักที่เกี่ยวกับเด็กแต่เริ่มแรก ซึ่งสอดคล้องกับกับงานวิจัยของ วรญาดา ลลิตธนภัทร (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การปลูกฝังคุณธรรมเชิงพุทธในเด็กและเยาวชนไทยผ่านการจัดการศึกษาโดยครอบครัว” ผลการวิจัย พบว่า 1) ทฤษฎีการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และหลักการพัฒนามนุษย์ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ พ่อแม่ต้องการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามในการดำเนินชีวิตให้แก่บุตร 2) วิธีการปลูกฝังคุณธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเชิงพุทธบูรณาการ พบว่า พ่อแม่ใช้ความรักความเมตตา มุ่งมั่นตั้งใจ ประพฤติตนเป็นแบบอย่าง และ 3) การนำเสนอรูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมเชิงพุทธในเด็กและเยาวชนผ่านการจัดการศึกษาโดยครอบครัว พบว่า ครอบครัวที่จัดการศึกษาสามารถปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนจนประสบความสำเร็จ ได้ใช้การบูรณาการผ่านหลักธรรมพรหมวิหาร 4 ปรโตโฆสะ โยนิโสมนสิการและไตรสิกขาเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้

5.2.4 ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า พลังบวรคือ บ้านวัดและราชการได้ใช้คำสอนทางศาสนา ได้แก่ หลักพอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และทำการสอดส่องดูแลป้องกันการทุจริต จึงทำให้เยาวชนมีจิตสำนึกไม่ทนต่อการทุจริต พร้อมทั้งได้แสดงพฤติกรรมที่ไม่ทนต่อการทุจริตนั้นออกมา ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า เยาวชนได้รับคำสอนทางศาสนา ได้แก่ หลักพอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา และความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการทำการทุจริต ทำให้เยาวชนมีค่านิยมที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์ส่วนรวม จึงมีจิตสำนึกและแสดง

พฤติกรรมที่ไม่เห็นด้วยต่อการทำการทุจริตออกมา ซึ่งสอดคล้องกับกับ สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2561) ได้กล่าวไว้ในหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ว่า “ความไม่ทนต่อการทุจริตหรือการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ต้องมีการ แสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น เช่น การแฉกเพื่อซื้อของ การแฉกเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ผู้ถูกแฉกจึงต้องแสดงออกให้ผู้ที่ถูกแฉกรู้ว่าตนเองไม่พอใจ โดยแสดงกิริยาหรือบอกกล่าวให้ ทราบ เพื่อให้ผู้ที่แฉกยอมที่จะต่อท้ายแถว กรณีนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ถูกแฉก ไม่ทนต่อการกระทำ ที่ไม่ถูกต้อง และหากผู้ที่แฉกไปต่อแถว ก็จะแสดงให้เห็นว่า บุคคลนั้นมีความละเอียดต่อการกระทำ ที่ไม่ถูกต้อง เป็นต้น”

5.3 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิต อาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต” ได้้องค์ความรู้ใหม่ ประกอบไปด้วย

5.3.1 การไม่ทนต่อการทุจริต เป็นจิตสำนึกของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการที่ เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบ แล้วจะไม่ทนและ ไม่ยอมให้เกิดการทุจริต โดยมีการแสดงพฤติกรรมออกมา เช่น การแจ้งเบาะแสะ การร้องทุกข์ กล่าวโทษ เป็นต้น

5.3.2 การแสดงพลังบวร เป็นการประสานความร่วมมือระหว่างราษฎร์ในชุมชน สถาบัน ศาสนา และหน่วยงานราชการในท้องถิ่น เพื่อปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชน โดยมีสถาบันศาสนาเป็น ศูนย์กลาง ให้เยาวชนเกิดการตระหนักรู้ถึงผลเสียของการทุจริต ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาท้องถิ่น และประเทศโดยรวม มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและเกิดการเปลี่ยนแปลงทาง โครงสร้างของสังคมไทย ให้เป็นสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ทำให้เกิดการสร้างหลักสูตรด้านทุจริต ศึกษา (Anti-Corruption Education) ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาปรับใช้แก่เยาวชนในท้องถิ่น เพื่อให้เยาวชนได้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ ส่วนรวม ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต และพลเมืองกับ ความรับผิดชอบต่อสังคม

5.3.3 การปลูกฝังคุณธรรม เป็นการพัฒนาทางจิตใจ โดยการสั่งสอนเยาวชนโดยตรงใน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า การเห็นแบบอย่าง โดยบ้าน สถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการใน ท้องถิ่น ต้องเป็นแบบอย่างชีวิตในการทำดีและยืนหยัดในคุณธรรม การสนับสนุนให้กำลังใจเยาวชนที่ กระทำความดีอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เขาอยากทำสิ่งที่ดี ๆ มากยิ่งขึ้นไปอีก การให้ เยาวชนยึดแนวทางคำสอนของศาสนาเป็นวิธินำในการดำเนินการอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง และมีการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานนอกองค์กร เพื่อสนับสนุนกันและกันในการทำให้เยาวชน

ทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย ทำให้เยาวชนรู้จักรับผิดชอบชั่วดี รู้สึกละอายที่ทำชั่ว ไม่ทนต่อการทุจริต จนเกิดเป็นอุปนิสัยในตนเองต่อการรับผิดชอบต่อสังคม จำเป็นต้องทำตั้งแต่เยาว์วัย ให้เด็กและเยาวชนเกิดความตระหนักในเรื่องนี้อย่างแท้จริง

5.4 ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบ (Fact Findings) จากการวิจัยและการอภิปรายผลดังกล่าวมาแล้ว สามารถสรุปผลเป็นข้อเสนอแนะ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

5.4.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย พบว่า ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสาของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร ข้อที่ 1. ความพอเพียงคือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.93$, $SD = 0.25$) สูงกว่าทุกข้อ เป็นการแสดงให้เห็นว่า บ้านวัดและราชการควรให้ความสำคัญแก่ศาสตร์พระราชา เพื่อให้ได้มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารว่า จึงควรกำหนดเป็นนโยบายระดับชาติ โดยจัดให้อยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับ

5.4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

จากผลการวิจัย พบว่า แนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต ข้อที่ 5. บ้าน วัดและราชการให้เยาวชนยึดแนวทางคำสอนของศาสนาเพื่อป้องกันการทุจริต อยู่ในระดับทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.83$) สูงกว่าทุกข้อ จึงมีข้อเสนอแนะให้บ้านวัดราชการร่วมกันเป็นภาคีเครือข่าย จัดให้มีวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปให้ความรู้และจัดกิจกรรมรณรงค์การไม่ทนต่อการทุจริตแก่เยาวชนอย่างต่อเนื่อง โดยให้นำคำสอนของศาสนา เช่น หลักธรรมเป็นโลกบาล หลักธรรมมีอุปการะมาก หลักสุจริต 3 หลักฆราวาสธรรม 4 หลักศีล 5 เป็นต้น ไปใช้เพื่อปลูกฝังด้วย

5.4.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

- 1) ควรวิจัยเกี่ยวกับการไม่ทนต่อการทุจริตโดยใช้หลักความซื่อตรงเพื่อให้บ้านเมืองมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน
- 2) ควรวิจัยเกี่ยวกับการใช้พลังบวรเพื่อส่งเสริมความรู้เรื่องการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมแก่เยาวชน
- 3) ควรวิจัยเกี่ยวกับการบูรณาการระหว่างการศึกษาของศาสนากับการรักษาบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาการทุจริตได้อย่างยั่งยืน

4) ควรวิจัยเกี่ยวกับความพอเพียงคือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน
ในตัวที่ดีเพื่อการสร้างสุจริตธรรมในการปฏิบัติงาน

5) ควรวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ในฐานะเป็นแกนหลักเพื่อการป้องกันการทุจริต

บรรณานุกรม

ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ข้อมูลทุติยภูมิ

1) หนังสือ

- คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ. (2561). *การส่งเสริมคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา สร้างคนดีสู่สังคม*. นนทบุรี : ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน).
- ชนิดา ชิตบัณฑิตย์. (2550). *โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ*. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงใจ กสานติกุล. (2536). *วัยรุ่นในตำราจิตเวชศาสตร์ สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณรงค์ โพธิ์พุกขานนท์. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัย : แนวการเขียนเค้าโครงงานวิจัยและรายงานการวิจัยประจำภาค*. กรุงเทพมหานคร : ดวงแก้ว.
- ทศนา เขมมณี. (2545). *ศาสตร์ การสอน: องค์ความรู้ เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภา เมธาวีชัย. (2543). *วิทยาการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- พระมหาจรรยา สุทธิญาโณ. (2538). *พุทธปัญญากับการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิภิกขุปัญญานันทะ.
- รัตน์ บัวสนธ์. (2552). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : คำสมัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน).
- ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2559). *ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมืองครบถ้วนคุณธรรม*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สหมิตรพริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. (2551). *สังคมคุณธรรม : คู่มือการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสถาบันการศึกษา* หน่วยงานของรัฐและเอกชน. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พรินทวาทกราฟฟิคจำกัด.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2564). *วินัย เรื่องใหญ่กว่าที่คิด*. นครปฐม : วัดญาณเวศกวัน.
- สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล. (2552). *คู่มือการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสถาบันครอบครัว*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม).
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2561). *หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education)*. นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2537). *การวัดผลและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จริยศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : กองวิชาการ สำนักงานฯ.
- สงศรี ชมพวงศ์. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. นครศรีธรรมราช : วีพีเอส.
- สุพัตรา สุภาพ. (2545). *สังคมวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 22. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Keeves, P. J. (1988). *Educational research, methodology and measurement : An international handbook*. Oxford : Pergamon.
- Raj, Madhu. (1996). *Encyclopedic of Psychology and Education. Volume 3 (M-Z)*. New Delhi : ANMOL Publications PVT.
- Smith R. H. and other. (1980). *Management : Making organizations perform*. New York : Macmillan.

2) วิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์ / รายงานการวิจัย

- กัญจนคหัฐ ปิยะกาญจน์. (2553). *วิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน*. (วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สายฤดี วรกิจโกคาทร, บัญญัติ ยงย่วน, วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ และสร้อยบุญ ทรายทอง. (2552). *โครงการวิจัยคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในประเทศไทย*. สนับสนุนงานวิจัยจากศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน). กรุงเทพมหานคร.

3) บทความในวารสาร

- ธิวัรัตน์ พิมลศรี, ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี, นิติพล ธาระรูป และณัฐวดี ลี้มเลิศเจริญนิช. (2564). การปลูกฝังวัฒนธรรมสุจริต เพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในองค์การ. *วารสารสุทธิปริทัศน์*. 35 (3) : 81-97.
- บงกช สุทัศน์ ณ อยุธยา. (2557). การสร้างจิตสำนึกของความเป็นไทย ค่านิยมเพื่อการต่อต้านป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน. *วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 6 (11) : 248.
- พระมหาไพรัชน์ ธมมทีโป, สรายุทธ อุดม และสาคร ธรรมที. (2564). พระสงฆ์กับการพัฒนาจิตสำนึกต่อต้านการประพฤติทุจริตในสังคมไทย. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์*. 17 (2) : 135-145.
- พระครูอุดมเจติยารักษ์, อนุชา พลทะกุล, ศิริเพ็ญ สุดแสนสง่า, ณัฐพัชร์ โฆษิตเลิศ, มะลิ ทิพพ์ประจง และสุบัน สวัสดิ์ประภา. (2562). การเสริมสร้างความรู้และควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ ภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*. 6 (10) : 4832-4851.
- วญาดา ลลิตธนภัทร. (2562). การปลูกฝังคุณธรรมเชิงพุทธในเด็กและเยาวชนไทยผ่านการจัดการศึกษาโดยครอบครัว. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์*. 15 (3) : 113-125.
- วิญญู กินเสน, เพ็ญศรี บางบอน, สาวิทย์ หลาบมาลา และวันวิสา วงษาหล้า. (2563). บทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*. 21 (1) : 153-167.
- ศุภเยาว์ นาคเงินทอง, พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ และอภิรักษ์ จันทะนี. (2561). การป้องกันการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกลไกพุทธบูรณาการ. *วารสารสังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. 7 (2) : 267-277.

3) เว็บไซต์

- จังหวัดสมุทรสาคร. (2564). *ข้อมูลศักยภาพของจังหวัดสมุทรสาคร*. สืบค้น 20 ตุลาคม 2564, จาก <http://www.samutsakhon.go.th>
- ไทยพับลิก้า. (2565). *ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันปี 2564*. สืบค้น 7 มีนาคม 2566, จาก <https://thaipublica.org/2022/01/corruption-perception-index-2021>
- วิกิพีเดีย. (2564). *ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน*. สืบค้น 8 ตุลาคม 2564, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน>

ศูนย์คุณธรรม. (2557). *ทฤษฎีสังคมกระจกเงา*. สืบค้น 11 พฤศจิกายน 2565, จาก <http://khunnathamthai.blogspot.com/2014/05/social-mirror-theory.html>

สถาบันครอบครัวไทย. (2565). *กระบวนการในการปลูกฝังคุณธรรมในครอบครัวไทย*. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://www.facebook.com/370047149711748/posts>

อมรรัตน์ เทพกำปนาท. (2562). *เยาวชนไทย ท่ามกลางกระแสโลกจะเป็นพลังแห่งอนาคตหรือความสิ้นหวังในสังคม*. สืบค้น 9 มิถุนายน 2562, จาก https://www.m-culture.go.th/young/ewt_news.php?nid=143&filename=index

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง “รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนใน
จังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต”

คำชี้แจง

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือ
เติมข้อความลงในช่องว่าง ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะปกปิดเป็นความลับ แต่จะนำไปวิเคราะห์ เพื่อนำ
ผลการวิจัยไปแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิต
อาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา ของประชาชนใน
จังหวัดสมุทรสาคร

ตอนที่ 3 แนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา
แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพลังบวรเพื่อปลูกฝัง
คุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการ
ทุจริต

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

สำหรับผู้วิจัย

	1	2	3
เลขที่แบบสอบถาม.....	☐	☐	☐
1. เพศ	4	☐	SEX
() 1 ชาย () 2 หญิง			
2. อายุ..... ปี	5	☐	AGE
3. ระดับการศึกษา	6	☐	EDU
() 1 ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา/ปวช. () 2 อนุปริญญา/ปวส./ปวท. () 3ปริญญาตรีขึ้นไป			
4. รายได้ต่อเดือน.....บาท	7	☐	INC
5. สถานะของพลังบวร	8	☐	STA
() 1 บ้าน () 2 วัด () 3 โรงเรียน			

ตอนที่ 2 ความรู้เรื่องคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสาของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความรู้		สำหรับ ผู้วิจัย
		ใช่	ไม่ใช่	
1	ความพอเพียงคือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี			9 ☐
2	ความพอเพียงไม่ต้องมีความรอบคอบที่จะนำความรู้มาใช้ก็ได้			10 ☐
3	ความพอเพียงมีเป้าหมายอยู่ที่ความสุขจากการทำงานที่สุจริต			11 ☐
4	วินัยคือการยึดมั่นและรับผิดชอบในหน้าที่ของตน องค์กร และสังคม			12 ☐
5	วินัยเป็นคุณธรรมที่มีหน้าที่กำกับและส่งเสริมให้บุคคลสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข			13 ☐
6	วินัยเป็นเรื่องของการบังคับให้คนต้องปฏิบัติตามเพื่อให้เป็นระเบียบเท่านั้น			14 ☐
7	สุจริตคือความซื่อตรง ยึดมั่นยืนหยัดในการรักษาความถูกต้อง			15 ☐
8	สุจริตเริ่มต้นด้วยการคิดดีด้วยจิตใจที่ไม่ตกอยู่ใต้อำนาจของความโลภ ความโกรธ และความหลง			16 ☐
9	สุจริตเป็นคุณธรรมที่ทำให้คนที่ยึดถือปฏิบัติเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้ช้า			17 ☐
10	จิตอาสาเป็นการสงเคราะห์คนอื่นด้วยวิธีการที่เรียกว่า สังคหวัตถุ 4 คือ 1. ทาน 2. ปิยวาจา 3. อุตลจริยา และ 4. สมานัตตตา			18 ☐
11	จิตอาสาเป็นการใส่ใจต่อสังคม โดยหวังผลตอบแทน			19 ☐
12	จิตอาสาเริ่มจากจิตใจที่มีพรหมวิหารธรรม 4 คือ 1. เมตตา 2. กรุณา 3. มุทิตา และ 4. อุเบกขา			20 ☐

ตอนที่ 3 แนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่
เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับแนวทางที่พลังบวรใช้ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก					สำหรับ ผู้วิจัย
		ทุก ครั้ง	เกือบ ทุกครั้ง	บาง ครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่ เคย	
1	บ้าน วัดและราชการมีการสั่งสอนเยาวชน โดยตรงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ให้เห็น ถึงโทษภัยของการทำทุจริต						21 ☐
2	บ้าน วัดและราชการเป็นแบบอย่างชีวิตในการทำ สุจริตธรรมเพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้และจดจำโดย ทำตาม						22 ☐
3	บ้าน วัดและราชการส่งเสริมยกย่องและ สนับสนุนให้กำลังใจเยาวชนที่กระทำสุจริตธรรม อย่างสม่ำเสมอ						23 ☐
4	บ้าน วัดและราชการมีการสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อสนับสนุนให้ เยาวชนทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย โดยไม่ทนต่อการทุจริต						24 ☐
5	บ้าน วัดและราชการให้เยาวชนยึดแนวทางคำ สอนของศาสนาเพื่อป้องกันการทุจริต						25 ☐

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพลังบวรเพื่อปลูกฝัง
คุณธรรมหลักพอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการ
ทุจริต

ปัญหา.....

แนวทางแก้ไขปัญหา.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ

รศ.ดร.มานพ นักการเรียน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง “รูปแบบพลังบวรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนใน
จังหวัดสมุทรสาครให้ไม่ทนต่อการทุจริต”

ชื่อผู้สัมภาษณ์เชิงลึก.....

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง : ท่านในฐานะเป็นตัวแทนราษฎรในชุมชน สถาบันศาสนา และหน่วยงานราชการใน
ท้องถิ่น มีทัศนะเกี่ยวกับแนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและ
จิตอาสา แก่เยาวชนให้ไม่ทนต่อการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร อย่างไรบ้าง

1. ปัญหาการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาครมีอะไรบ้าง

.....
.....

2. สาเหตุของปัญหาการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาครมีอะไรบ้าง

.....
.....

3. หลักธรรมเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาครมีอะไรบ้าง

.....
.....

4. แนวทางที่พลังบวรใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรมหลัก พอเพียง วินัย สุจริตและจิตอาสา แก่เยาวชนให้ไม่
ทนต่อการทุจริตในจังหวัดสมุทรสาคร มีอะไรบ้าง

.....
.....

5. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ

.....
.....

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ

รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ นักการเรือน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	+3	1
2	+1	+1	+1	+3	1
3	+1	+1	+1	+3	1
4	+1	+1	+1	+3	1
5	+1	+1	+1	+3	1
6	+1	+1	+1	+3	1
7	+1	+1	+1	+3	1
8	+1	+1	+1	+3	1
9	+1	+1	+1	+3	1
10	+1	+1	+1	+3	1
11	+1	+1	+1	+3	1
12	+1	+1	+1	+3	1
13	+1	+1	+1	+3	1
14	+1	+1	+1	+3	1
15	+1	+1	+1	+3	1
16	+1	+1	+1	+3	1
17	+1	+1	+1	+3	1

ภาคผนวก ง

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	+3	1
2	+1	+1	+1	+3	1
3	+1	+1	+1	+3	1
4	+1	+1	+1	+3	1
5	+1	+1	+1	+3	1

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	รศ.ดร.มานพ นักการเรียน
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ประวัติการศึกษา	นักธรรมชั้นเอก การศึกษาคณะสงฆ์ไทย เปรียญธรรม 6 ประโยค การศึกษาคณะสงฆ์ไทย ศน.บ. (ปรัชญา) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศษ.บ. (การศึกษานอกระบบ) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ศศ.บ. (ไทยคดีศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ศน.ม. (พุทธศาสนาและปรัชญา) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย รป.ม.(การบริหารการจัดการภาครัฐ) วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม Ph.D. (Social Sciences) Magadh University, India
ประวัติการทำงาน	อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย พ.ศ. 2538-ปัจจุบัน กรรมการประจำวิทยาลัยศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2540-ปัจจุบัน กรรมการประจำศูนย์บริการวิชาการ พ.ศ. 2560-ปัจจุบัน กรรมการประจำวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย พ.ศ. 2563-ปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์- เพื่อการพัฒนา พ.ศ. 2567-ปัจจุบัน
ผลงานทางวิชาการ	“สุวรรณภูมิ : วิเคราะห์มิติทางความเชื่อและศาสนา”. วารสารวิชาการ โรงเรียนนายเรือ ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์. สมุทรปราการ : โรงเรียนนายเรือ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม-ธันวาคม 2564), หน้า 43-54. “การเสริมสร้างสัมพันธภาพของคนในครอบครัวตามแนวพุทธในยุควิถีชีวิต ใหม่”. วารสารปราชญ์ประชาคม. นครปฐม : วัดมหาสวัสดิ์ฯ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2566), หน้า 96-110. “การศึกษาตีความและถอดรหัสคำสอนของหลวงปู่สรวงเทวดาเล่นดิน. วารสาร ปัญญาและคุณธรรม. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม 2567), หน้า 1-16.

“ทวารวดี เมืองนครปฐมโบราณ : ศึกษาและตีความทางสังคม”. วารสาร
ปราชญ์ประชาคม. นครปฐม : วัดมหาสวัสดิ์ฯ ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-
 กุมภาพันธ์ 2568), หน้า 70-85.

“สุวรรณภูมิ : ศึกษาและตีความจากคัมภีร์”. วารสาร**พุทธศาสน์สังคมร่วม
 สมัย**. กรุงเทพมหานคร : วัดพระเชตุพนฯ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน
 2568), หน้า 34-49.

ผลงานวิจัย

“ความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยต่อการจัด
 งานวัดเปรียบเทียบกับผู้นำชุมชน” พ.ศ. 2553

“บทบาทของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 14 ที่มีต่อการแก้ไข
 ปัญหาอบายมุข” พ.ศ. 2554

“บทบาทของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐมที่มีต่อการแก้ไขปัญหา
 อาชญากรรม” พ.ศ. 2556

“ศึกษาการเสริมสร้างสุขภาพแก่ผู้สูงอายุตามแนวพระพุทธศาสนา” พ.ศ. 2561

“การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการส่งเสริมสุขภาพพระสงฆ์ ระหว่างปี พ.ศ.
 2556-2561” พ.ศ. 2562

“การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ระหว่างปี พ.ศ. 2557-
 2563” พ.ศ. 2563

“การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยโปรแกรม ATLAS.ti ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็ง
 ของครอบครัวเชิงพุทธระหว่างปี พ.ศ. 2558-2564” พ.ศ. 2566

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ตำบลอ้อมใหญ่

อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73160

26 หมู่ที่ 7 ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

โทร 02-429-1719 มือถือ 085-056-0268 โทรสาร 02-4291241

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ผศ.ดร.วิญญู กิณะเสน
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ประวัติการศึกษา	นักธรรมชั้นเอก การศึกษาคณะสงฆ์ไทย เปรียญธรรม 6 ประโยค การศึกษาคณะสงฆ์ไทย อ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยศิลปากร ศน.ม. (พุทธศาสนศึกษา) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย Ph.D. (Buddhist Studies) Magadh University, India
ประวัติการทำงาน	บุคลากร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผลงานทางวิชาการ	“การศึกษาตีความและถอดรหัสคำสอนของหลวงปู่สรวงเทวดาเล่นดิน. วารสารปัญหาและคุณธรรม . กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม 2567), หน้า 1-16. “ทวารวดี เมืองนครปฐมโบราณ : ศึกษาและตีความทางสังคม”. วารสารปราชญ์ประชาคม . นครปฐม : วัดมหาสวัสดิ์ฯ ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2568), หน้า 70-85. “สุวรรณภูมิ : ศึกษาและตีความจากคัมภีร์”. วารสารพุทธศาสนสังคมร่วมสมัย . กรุงเทพมหานคร : วัดพระเชตุพนฯ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568), หน้า 34-49.
ผลงานวิจัย	“การวางแผนชีวิตเชิงพุทธบูรณาการ” พ.ศ. 2561 “รูปแบบการสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตเชิงพุทธบูรณาการเพื่อป้องกันการตกเป็นเหยื่อทางความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับดิรัจฉานวิชาในสังคมไทย” พ.ศ. 2565
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73160 26 หมู่ที่ 7 ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ฉัฐศุภางค์ สารมาศ
ตำแหน่ง	นักวิจัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ประวัติการศึกษา	ธรรมศึกษาชั้นเอก ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศน.ม (รัฐศาสตร์การปกครอง) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย Ph.D. (Political Sciences) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ประวัติการทำงาน	บุคลากร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ผลงานทางวิชาการ	“ทวารวดี เมืองนครปฐมโบราณ : ศึกษาและตีความทางสังคม”. วารสาร ปราชญ์ประชาคม . นครปฐม : วัดมหาสวัสดิ์ฯ ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม- กุมภาพันธ์ 2568), หน้า 70-85. “สุวรรณภูมิ : ศึกษาและตีความจากคัมภีร์”. วารสารพุทธศาสน์สังคมร่วม สมัย. กรุงเทพมหานคร : วัดพระเชตุพนฯ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568), หน้า 34-49.
ผลงานวิจัย	“บทบาทของประชาชนกับการแก้ไขความรุนแรงทางสังคมในชุมชนวัดม่วง กรุงเทพมหานคร” พ.ศ. 2566
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73160 26 หมู่ที่ 7 ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม